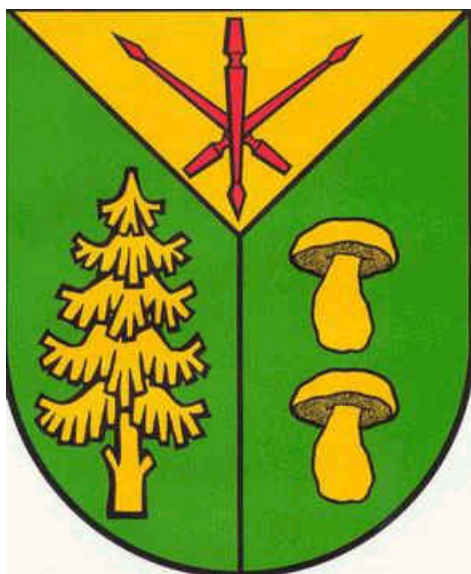

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

KRAKÓW, CZERWIEC 2004

SPIS TREŚCI:

1	OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	5
2	AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA.....	6
2.1	POŁOŻENIE I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA	6
2.2	LUDNOŚĆ.....	9
2.3	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	13
2.3.1	Gleby.....	14
2.3.2	Flora.....	14
2.3.3	Fauna	15
2.4	TURYSTYKA.....	15
2.4.1	Ogólna charakterystyka	15
2.4.2	Identyfikacja problemów	19
2.5	ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	19
2.5.1	Rolnictwo	19
2.5.2	Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego.....	22
2.5.3	Infrastruktura techniczna	23
2.5.4	Stan obiektów dziedzictwa kulturowego.....	27
2.5.5	Mieszkalnictwo.....	27
2.6	GOSPODARKA	29
2.6.1	Struktura podstawowych branż na terenie powiatu/gminy [wg REGON].....	29
2.7	SFERA SPOŁECZNA	33
2.7.1	Sytuacja demograficzna i społeczna.....	33
2.7.2	Określenie grup społecznych wymagających wsparcia.....	35
2.7.3	Poziom bezpieczeństwa - Policja	35
2.7.4	Poziom bezpieczeństwa przeciwpożarowego	38
2.7.5	Bezpieczeństwo zdrowotne	38
2.7.6	Oświata	40
2.7.7	Służba zdrowia	44
2.7.8	Zidentyfikowane problemy	45
3	ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE	46
3.1	ZMIANY W STRUKTURZE GOSPODARCZEJ TERENU	46
3.2	ZMIANY W SPOSOBIE UŻYTKOWANIA TERENU	47
3.3	ROZWÓJ SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY	47
3.4	POPRAWA STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO	48
3.5	KULTURA, DZIEDZICTWO KULTUROWE I TURYSTYKA	49
3.6	POPRAWA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM ZMIANY W STRUKTURZE ZAMIESZKANIA.....	49
3.7	LISTA ZADAŃ DO REALIZACJI WRAZ Z HIERARCHIĄ WAŻNOŚCI	50
4	REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW.....	59
4.1	PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE W OKRESIE 2004-2006	59
4.2	PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE DŁUGOTERMINOWE	64
5	POWIĄZANIA PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA.....	66
6	OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	76
7	PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 – 2006.....	80
7.1	ANALIZA DANYCH HISTORYCZNYCH Z LAT 2001-2003	80
7.1.1	Dochody budżetowe 2001-2003	80
7.1.2	Wydatki budżetowe.....	83
7.1.3	Zrównoważenie budżetu	87
7.1.4	Podsumowanie wyników analiz historycznych	87
7.2	PROGNOZA DOCHODÓW I WYDATKÓW NA LATA 2004-2006	88
7.3	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO W LATACH 2004-2006.....	91
8	SYSTEM WDRAŻANIA	93
9	SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	94
9.1	SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	94
9.2	PUBLIC RELATIONS PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	95

SPIS TABEL

TABELA 2-1. POWIERZCHNIA MIAST I GMIN POWIATU NIŻAŃSKIEGO	7
TABELA 2-2. STRUKTURA LUDNOŚCI	9
TABELA 2-3. LICZBA LUDNOŚCI W PRZEDZIAŁACH WIEKOWYCH 0-30 LAT	9
TABELA 2-4. LICZBA LUDNOŚĆ W PRZEDZIAŁACH WIEKOWYCH 30-PONAD 65 LAT	10
TABELA 2-5. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI.....	10
TABELA 2-6. MIGRACJE LUDNOŚCI	11
TABELA 2-7. LUDNOŚĆ POWIATU NIŻAŃSKIEGO	12
TABELA 2-8. UŻYTKI ROLNE W GMINIE HARASIUKI.....	21
TABELA 2-9. WODOCIĄGI I KANALIZACJA	23
TABELA 2-10. GAZOWNICTWO W GMINIE	25
TABELA 2-11. DROGI GMINNE POWIATU NIŻAŃSKIEGO I GMINY HARASIUKI.....	26
TABELA 2-12. STRUKTURA PODMIOTOWA BRANŻ NA TLE POWIATU	29
TABELA 2-13. CHARAKTERYSTYKA SEKTORA HANDLOWEGO – DOMINUJĄCEGO W GMINIE.....	32
TABELA 2-14. WŁASNOŚĆ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH	32
TABELA 2-15 LICZBA BEZROBOTNYCH W POWIECIE NIŻAŃSKIM.....	33
TABELA 2-16. STOPA BEZROBOCIA (PROCENTOWO) NA TLE KRAJU.....	34
TABELA 2-17. ZMIANY NA RYNKU PRACY W OBSZARZE BEZROBOCIA W POWIECIE NIŻAŃSKIM (STYCZEŃ 2003 – LUTY 2004)	34
TABELA 2-18. STRUKTURA BEZROBOCIA W POWIECIE NIŻAŃSKIM – STAN NA 31.12.2003.....	34
TABELA 2-19 STATYSTYKA DOTYCZĄCA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z OPIEKI SPOŁECZNEJ W GMINIE	35
TABELA 2-20. CHARAKTERYSTYKA PRZESTĘPCZOŚCI W POWIECIE.....	36
TABELA 2-21 EDUKACJA W POWIECIE NIŻAŃSKIM	42
TABELA 2-22 SŁUŻBA ZDROWIA Z POWIECIE NIŻAŃSKIM.....	44
TABELA 3-1. LISTA ZADAŃ W SFERZE GOSPODARCZEJ	46
TABELA 3-2. LISTA ZADAŃ W SFERZE UŻYTKOWANIA TERENU	47
TABELA 3-3. LISTA ZADAŃ W SFERZE KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY	47
TABELA 3-4. LISTA ZADAŃ W SFERZE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	48
TABELA 3-5. LISTA ZADAŃ W SFERZE KULTURY, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I TURYSTYKI	49
TABELA 3-6. LISTA ZADAŃ W SFERZE POPRAWY WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.....	49
TABELA 3-7. KRYTERIA OCENY ZADAŃ	50
TABELA 3-8. WAGI PRZYZNANE POSZCZEGÓLNYM KRYTERIOM	50
TABELA 3-9. MACIERZ WYPŁAT Z HIERARCHICZNYM UŁOŻENIEM INWESTYCJI WZGLĘDEM KRYTERIÓW I WAG	52
TABELA 4-1. LISTA ZADAŃ PRZEWIDYWANYCH DO REALIZACJI W LATACH 2004-2006.....	59
TABELA 4-2. LISTA ZADAŃ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W PERSPEKTYWIE DŁUGOTERMINOWEJ	64
TABELA 5-1 TABELA GŁÓWNA PLANOWANYCH DO WYKONANIA ZADAŃ.....	67
TABELA 5-2 POWIĄZANIA ZADAŃ PRL HARASIUKI ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA LATA 2000-2006.....	71
TABELA 5-3 POWIĄZANIA ZADAŃ PRL HARASIUKI ZE STRATEGIĄ ROZWOJU POWIATU NIŻAŃSKIEGO	74
TABELA 5-4 POWIĄZANIA ZADAŃ PRL HARASIUKI Z PROGRAMEM INTERREG	74
TABELA 5-5 POWIĄZANIA ZADAŃ PRL HARASIUKI Z PROGRAMEM PROMOCJI WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA LATA 2004-2006.....	75
TABELA 5-6 POWIĄZANIA ZADAŃ PRL HARASIUKI Z PROGRAMEM SPORTU I TURYSTYKI DZIECI I MŁODZIEŻY W LATACH 2003-2006	75
TABELA 6-1. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	76
TABELA 7-1. DOCHODY BUDŻETOWE Z LAT 2001-2003 WEDŁUG ŹRÓDEŁ	80
TABELA 7-2. STRUKTURA DOCHODÓW Z LAT 2001-2003 WEDŁUG ŹRÓDEŁ	81
TABELA 7-3. ZESTAWIENIE WYDATKÓW W PODZIALE NA DZIAŁY, Z WYSZCZEGÓLNIENIEM WYDATKÓW BIEŻĄCYCH, WYNAGRODZEŃ Z NARZUTAMI ORAZ WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH W LATACH 2001-2003.....	83
TABELA 7-4. STRUKTURA WYDATKÓW W LATACH 2001-2003	85
TABELA 7-5. ZESTAWIENIE WYDATKÓW WEDŁUG DZIAŁÓW W LATACH 2001-2003	86
TABELA 7-6. STRUKTURA WYDATKÓW WG DZIAŁÓW W LATACH 2001-2003.....	86
TABELA 7-7. ZRÓWNOWAŻENIE BUDŻETU GMINY W LATACH 2001-2003	87
TABELA 7-8 DOCHODY BUDŻETOWE W LATACH 2004-2006	88
TABELA 7-9 WYDATKI BUDŻETOWE W LATACH 2004-2006.....	89
TABELA 7-10 ZRÓWNOWAŻENIE BUDŻETU W LATACH 2004-2006.....	91

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 2-1 POŁOŻENIE GMINY HARASIUKI W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM	6
RYSUNEK 2-2 MAPA GMINY HARASIUKI	8
RYSUNEK 2-3 RÓWNIENNE TERENY W OKOLICY MIEJSCOWOŚCI HARASIUKI	13
RYSUNEK 2-4 OKOLICE RZEKI TANWI	15
RYSUNEK 2-5 OKOLICE RZEKI TANWI – PIASZCZYSTE ŁACHY	16
RYSUNEK 2-6 OKOLICE RZEKI TANEW.....	17
RYSUNEK 2-7 OŚRODEK W HARASIUKACH	18
RYSUNEK 2-8 SZKOŁA PODSTAWOWA W HARASIUKACH – WIDOK OD FRONTU.....	41
RYSUNEK 2-9 SZKOŁA PODSTAWOWA W HARASIUKACH – WIDOK OD STRONY BOISKA	41
RYSUNEK 2-10 SZKOŁA PODSTAWOWA I GIMNAZJUM W HUCIE KRZESZOWSKIEJ - - WIDOK OD FRONTU	42
RYSUNEK 2-11 SZKOŁA PODSTAWOWA I GIMNAZJUM W HUCIE KRZESZOWSKIEJ - WIDOK OD STRONY BOISKA...	42
RYSUNEK 7-1. DOCHODY GMINY Z LAT 2001-2003 WEDŁUG GŁÓWNYCH GRUP ŹRÓDEŁ	82
RYSUNEK 7-2. STRUKTURA DOCHODÓW Z LAT 2001-2003 WEDŁUG GŁÓWNYCH GRUP ŹRÓDEŁ.....	83
RYSUNEK 7-3. UDZIAŁ WYDATKÓW BIEŻĄCYCH I MAJĄTKOWYCH W OGÓLE WYDATKÓW W LATACH 2001-2003.	86

1 OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Działania i analizy zawarte w Planie Rozwoju Lokalnego dla gminy Harasiuki dotyczą obszaru całej Gminy.

Zadania planowane są na okres 2004-2006 (co zostało zaznaczone), a w przypadku niektórych przedsięwzięć ich realizacja jest założona na okres dłuższy, tj. do roku 2013.

Celem opracowania jest stworzenie nie tylko jednolitego planu inwestycyjnego, który przyczyni się do zrównoważonego rozwoju Gminy, obejmując strategiczne wydatki inwestycyjne w okresie najbliższych 3 lat (do 2006 r.) oraz w horyzoncie długookresowym do roku 2013, ale również wyznaczenie kierunków rozwoju Gminy na kolejne lata.

Wyznaczenie kierunków zapewni ciągłość planowania inwestycji na przestrzeni lat, tak, aby wcześniejsze inwestycje stanowiły podwaliny pod następne.

2 AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA

2.1 Położenie i ogólna charakterystyka

Gmina Harasiuki jest największą z 7 gmin powiatu nizańskiego leżącą w województwie podkarpackim.

Rysunek 2-1 Położenie gminy Harasiuki w województwie podkarpackim

Wg podziału fizyczno-geograficznego gmina położona jest w Podprowincji Karpaty i Podkarpacie, w północnej części powiatu w makroregionie Kotliny Sandomierskiej (mezoregiony: Równina Biłgorajska oraz Płaskowyż Tarnogrodzki). Od wschodu graniczy z gminami Biszczka i Biłgoraj, od zachodu z gminami Ulanów, Jarocin, Krzeszów, od północy z Janowem Lubelskim, od południa z gminą Potok Górny. Gminę przecinają szlaki drogowe, które łączą Zamość i Biłgoraj ze Stalową Wolą.

Miejscowość Harasiuki jest stolicą i największą jednostką administracyjną gminy. Tu mieści się Urząd Gminy oraz główne instytucje spełniające funkcje administracyjne, usługowe, kulturalne i przemysłowe dla wszystkich jej mieszkańców (np. Zakład Usług Komunalnych, Komisariat Policji, Bank Spółdzielczy). Na miejscowość Harasiuki składają się z trzech części: Muchy w części wschodniej, Borowiny w części środkowej oraz Matebudy w części zachodniej.

W obrębie Gminy znajdują się 22 sołectwa, tj.: Banachy, Derylaki, Gózd, Harasiuki, Hucisko, Huta Krzeszowska, Huta Nowa, Huta Podgórna, Huta Stara, Krzeszów Górny, Kusze, Łazory, Maziarnia, Nowa Wieś, Pólsieraków, Rogóźnia, Ryczki, Sieraków, Szeliga, Wólka, Żuk Nowy, Żuk Stary. W Gminie można wyróżnić 3 centra: Harasiuki, Huta Krzeszowska i Hucisko.

Główną rzeką przepływającą przez teren gminy i dzielącą ją na część południową i północną jest Tanew; inne znaczące rzeki to Borowina i Kurzynka. Gmina ma charakter zdecydowanie nizinny. Obfitość wody oraz specyficzny klimat (duże roczne amplitudy temperatur powietrza: ciepłe lata, słoneczna jesień, wilgotna i chłodna wiosna oraz krótka, ale mroźna i śnieżna zima) powodują, iż rozwinęły się tutaj bogate formy flory i fauny.

Teren gminy zajmuje 16 829 ha, co stanowi ponad 20 % obszaru całego powiatu.

Tabela 2-1. Powierzchnia miast i gmin powiatu niżańskiego

Miasta/wsie	Powierzchnia ogólna w ha				
	1999	2000	2001	2002	2003
Miasta					
Nisko	6 102	6 102	6 102	1 702	1 702
Rudnik nad Sanem	3 626	3 626	3 626	1 211	1 211
Ulanów	808	808	808	468	468
GMINY					
Harasiuki	16 829	16 829	16 829	9 441	9 441
Jarocin	9 043	9 043	9 043	5 996	5 996
Jeżowe	12 377	12 377	12 377	7 607	7 607
Krzeszów	6 238	6 238	6 238	4 700	4 700
Nisko	8 142	8 142	8 142	3 314	3 314
Rudnik nad Sanem	4 245	4 245	4 245	2 083	2 083
Ulanów	11 148	11 148	11 148	5 988	5 988

Mapę terenu Gminy przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 2-2 Mapa Gminy Harasiuki

2.2 Ludność

Tabela 2-2. Struktura ludności

	Ogółem				Mężczyźni				Kobiety				Na 1 km 2				Kobiety na 100 mężczyzn			
Lata	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
Niżański	67 187	67333	67 594	67 117	33 569	33 584	33 674	33 391	33 618	33 749	33 920	33 726	86	86	86	85	100	100	101	101
GMINY																				
Harasiuki	6 271	6 261	6 276	6 391	3 146	3 136	3 150	3 191	3 125	3 125	3 126	3 200	37	37	37	38	99	100	99	100
Jarocin	5 424	5 473	5 443	5 399	2 721	2 749	2 720	2 711	2 703	2 724	2 723	2 688	60	61	60	60	99	99	100	99
Jeżowe	9 612	9 663	9 717	9 774	4 908	4 924	4 935	958	4 704	4 739	4 782	4 816	78	78	79	79	96	96	97	97
Krzeszów	4 285	4 287	4 261	4 284	2 118	2 107	2 103	2 129	2 167	2 180	2 158	2 155	69	69	68	69	102	103	103	101
Nisko	6 734	6 793	6 284	6 797	3 404	3 419	3 446	3 383	3 330	3 374	3 378	3 414	83	83	84	83	98	99	98	101
Rudnik nad Sanem	3 347	3 367	392	3 389	1 684	1 701	1 696	1 716	1 663	1 666	1 696	1 673	79	79	80	80	99	98	100	97
Ulanów	7 496	7 484	7 481	7 266	3 767	3 773	3 781	3 639	3 729	3 711	3 700	3 627	67	67	67	65	99	98	98	100

Tabela 2-3. Liczba ludności w przedziałach wiekowych 0-30 lat

	Przedział wiekowy																											
	0-2 lat				3-6 lat				7-12 lat				13-15 lat				16-18 lat				19-24 lat				25-29 lat			
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
P. niżański	2 355	2 229	2 118	2 045	3 910	3 779	3 502	3 344	7 267	7 019	6 882	6 622	3 767	3 776	3 752	3 756	3 593	3 726	3 739	3 783	5 874	5 942	6 144	6 170	4 985	5 044	5 127	4 852
GMINY																												
Harasiuki	206	186	176	186	415	397	385	336	690	692	697	699	314	314	318	311	261	279	274	330	526	525	517	560	459	439	470	434
Jarocin	199	204	192	171	312	314	269	265	493	473	490	498	287	295	260	244	287	286	285	286	563	562	560	541	425	464	483	457
Jeżowe	441	429	412	390	667	645	613	609	1 073	1 068	1 082	1 058	498	523	534	531	455	461	475	481	963	929	902	941	821	822	829	800
Krzeszów	139	124	110	109	237	232	217	195	448	422	412	390	220	224	238	243	205	240	214	223	337	321	328	344	287	313	342	279
Nisko	222	221	204	216	430	411	377	353	685	669	673	710	354	341	350	341	348	382	378	340	588	595	601	662	533	549	570	522
Rudnik	111	113	110	112	169	173	162	147	409	381	354	322	183	205	215	200	163	171	175	188	280	285	297	300	213	208	229	262
Ulanów	276	244	226	208	392	393	370	373	764	744	718	678	393	366	363	349	427	444	416	382	720	712	750	746	570	602	588	534

Tabela 2-4. Liczba ludność w przedziałach wiekowych 30-ponad 65 lat

LICZBA LUDNOŚCI																				
Powiaty	Przedział wiekowy																			
	30-39 lat				40-49 lat				50-59 lat				60-64 lat				65 lat i więcej			
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
Niżański	8 995	9 226	9 406	9 632	5 517	5 714	6 018	6 421	2 825	2 756	2 646	2 482	8 210	8 322	8 425	8 545	8 995	9 226	9 406	9 632
GMINY																				
Harasiuki	709	729	748	808	480	480	487	528	334	316	284	276	940	971	998	996	709	729	748	808
Jarocin	742	735	743	737	433	452	489	520	238	227	199	181	711	724	747	777	742	735	743	737
Jeżowe	1 113	1 121	1 109	1 163	702	730	781	826	390	382	367	346	1 118	1 141	1 144	1 185	1 113	1 121	1 109	1 163
Krzeszów	548	564	573	608	386	394	405	431	190	182	165	160	760	761	777	749	548	564	573	608
Nisko	874	903	916	920	624	634	641	658	298	289	298	300	777	810	807	798	874	903	916	920
Rudnik nad Sanem	401	416	426	464	304	296	300	333	145	154	157	141	434	434	433	475	401	416	426	464
Ulanów	947	957	965	941	657	684	725	754	301	300	280	282	1 056	1 060	1 073	1 045	947	957	965	941

Tabela 2-5. Ruch naturalny ludności

Powiaty	Małżeństwa				Urodzenia żywe				Zgony Ogółem				W tym niemowląt				Przyrost naturalny			
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
Niżański	333	310	308	318	723	723	685	628	639	599	635	587	6	1	7	2	84	124	50	41
GMINY																				
Harasiuki	28	35	26	34	55	64	58	63	77	50	66	62	-	-	-	-	- 22	14	- 8	1
Jarocin	29	29	26	24	68	68	57	43	67	54	53	42	-	-	1	-	1	14	4	1
Jeżowe	64	56	46	46	133	149	133	106	93	76	97	69	1	-	2	-	40	73	36	37
Krzeszów	25	11	18	25	36	35	38	36	45	43	44	61	-	-	-	-	- 9	- 8	- 6	- 25
Nisko	34	43	36	31	65	73	67	73	56	56	75	52	1	-	2	1	9	17	- 8	21
Rudnik nad Sanem	13	12	16	15	29	46	36	33	31	31	40	35	-	-	-	-	- 2	15	- 4	- 2
Ulanów	38	26	44	36	93	78	69	66	63	72	65	67	1	-	1	-	30	6	4	- 1

Tabela 2-6. Migracje ludności

Powiaty	Napływ				Odływ				Saldo migracji							
									Ogółem				na 1000 ludności			
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
Niżański	701,0	549,0	738,0	674,0	745,0	579,0	765,0	738,0	- 44,0	- 30,0	- 27,0	- 64,0	- 0,1	- 0,4	- 0,4	- 1,0
MIASTA																
Nisko	223,0	132,0	253,0	197,0	153,0	134,0	190,0	216,0	70,0	- 2,0	63,0	- 19,0	4,5	- 0,1	4,0	- 1,2
Rudnik nad Sanem	76,0	68,0	85,0	76,0	98,0	40,0	66,0	65,0	- 22,0	28,0	19,0	11,0	- 3,2	4,1	2,8	1,6
Ulanów	28,0	22,0	21,0	18,0	14,0	15,0	30,0	24,0	14,0	7,0	- 9,0	- 6,0	9,7	4,8	- 6,2	- 4,0
GMINY																
Harasiuki	57,0	48,0	65,0	45,0	90,0	88,0	68,0	58,0	- 33,0	- 40,0	- 3,0	- 13,0	- 5,1	- 6,2	- 0,5	- 2,0
Jarocin	54,0	44,0	31,0	37,0	57,0	34,0	75,0	56,0	- 3,0	10,0	- 44,0	- 19,0	- 0,6	1,8	- 8,0	- 3,5
Jeżowe	84,0	59,0	56,0	69,0	103,0	67,0	92,0	95,0	- 19,0	- 8,0	- 36,0	- 26,0	2,0	- 0,8	- 3,7	- 2,6
Krzeszów	50,0	44,0	41,0	51,0	49,0	45,0	63,0	33,0	1,0	- 1,0	- 22,0	18,0	0,2	- 0,2	- 5,1	4,1
Nisko	40,0	59,0	78,0	94,0	75,0	49,0	61,0	71,0	- 35,0	10,0	17,0	23,0	- 5,1	1,5	2,5	3,4
Rudnik nad Sanem	31,0	19,0	48,0	25,0	36,0	21,0	39,0	34,0	- 5,0	- 2,0	9,0	- 9,0	- 1,5	- 0,6	2,7	- 2,6
Ulanów	58,0	54,0	60,0	62,0	70,0	86,0	81,0	86,0	- 12,0	- 32,0	- 21,0	- 24,0	- 1,6	- 4,2	- 2,8	- 3,3

Tabela 2-7. Ludność powiatu nizańskiego

	Ogółem			
Lata	1999	2000	2001	2002
Nizański	67 187	67 333	67 594	67 117
MIASTA				
Nisko	15 742	15 773	16 900	15 605
Rudnik nad Sanem	6 846	6 795	6 869	6 718
Ulanów	1 430	1 437	1 431	1 494
GMINY				
Harasiuki	6 271	6 261	6 276	6 391
Jarocin	5 424	5 473	5 443	5 399
Jeżowe	9 612	9 663	9 717	9 774
Krzeszów	4 285	4 287	4 261	4 284
Nisko	6 734	6 793	3 824	6 797
Rudnik nad Sanem	3 347	3 367	3 392	3 389
Ulanów	7 496	7 484	7 481	7 266

Podstawową charakterystykę gminy na tle powiatu nizańskiego przedstawiają powyższe tabele.

Na tle powiatu nizańskiego gmina zalicza się do jednostek średnich pod względem liczby mieszkańców – na dzień 31.12.2003 r. mieszkało tu 6 469 osób. Zajmuje natomiast ostatnie miejsce pod względem gęstości zaludnienia – 38 osób/ km². Pod względem gęstości zaludnienia występują znaczne różnice pomiędzy sołectwami: najgęściej zaludnione są Harasiuki, Krzeszów Górny i Huta Krzeszowska, najslabiej – Szeliga, Maziarnia, Kusze i Żuk Nowy. W strukturze płci występuje minimalna przewaga kobiet.

Z powyższych zestawień wynika, iż w najbliższych latach w gminie przybywać będzie osób w wieku produkcyjnym, natomiast maleć będzie ilość uczniów, ponieważ zauważalny jest niewielki spadek ilości urodzeń w przeciągu ostatnich lat.

Na tle zwiększającego się poziomu migracji z powiatu, w gminie Harasiuki w przeciągu lat 1999-2002 nieznacznie zmniejszył się odpływ ludności. Nie oznacza to jednak, że sytuacja taka się utrzyma. W związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej spodziewać się można odpływu ludzi młodych w poszukiwaniu pracy w innych krajach. Może to dotyczyć zarówno ludzi z wyższym wykształceniem jak i ludzi młodych z niższym wykształceniem. W dłuższej perspektywie czasu może to oznaczać starzenie się społeczeństwa. Dotyczy to zwłaszcza grupy osób mających krewnych za granicą (duża grupa ludzi posiada krewnych w Stanach Zjednoczonych).

Liczba zawieranych w gminie małżeństw w roku 2002 kształtowała się na tym samym poziomie, co w roku 2000, ale w latach 1999 i 2001 widoczny był nieznaczny spadek ich liczby; urodzenia żywe niemowląt pozostają w latach 1999-2002 na tym samym poziomie. Liczba zgonów nieznacznie się obniżyła, nie zmienia to jednak faktu, iż przyrost naturalny w gminie wciąż się obniża (w latach 1999 i 2001 uzyskał ujemny współczynnik).

Analiza powyższych danych wskazuje, iż w Harasiukach sukcesywnie zmniejsza się ilość mieszkańców. Jest to spowodowane zarówno malejącym przyrostem naturalnym, jak również większą migracją zewnętrzną w Gminie. **Na migrację w poszukiwaniu miejsc**

zamieszkania i pracy decydują się najczęściej ludzie młodzi, co może niekorzystnie wpłynąć na rozwój Gminy w następnych latach.

Istnieje duże prawdopodobieństwo starzenie się społeczeństwa Gminy w ciągu najbliższych lat, ponieważ młodzież jest grupą mobilną i jej odpływ w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków bytowych jest bardziej prawdopodobny niż ludzi z wyższych grup wiekowych.

2.3 Środowisko przyrodnicze

Gmina Harasiuki położona jest w Makroregionie Doliny Sandomierskiej. Północna część leży na terenie Równiny Biłgorajskiej, natomiast południowe krańce w obszarze Płaskowyżu Tarnogrodzkiego.

**Rysunek 2-3 Równinne
tereny w okolicy
miejscowości Harasiuki**

Równina Biłgorajska to kraina leśno-łakowa, z pięknymi borami sosnowymi, licznymi wydrami, torfowiskami i jeziorkami. Płaskowyż Tarnogrodzki wyróżnia się obecnością gleb lessowych sprzyjających rozwojowi rolnictwa. Północna część terenów gminy charakteryzuje się jednolitym

płaskim krajobrazem z występującymi miejscami wydrami piaszkowymi osiagającymi wysokość 5-10 m. Obszar ten urozmaicają malownicze zakola rzek Tanwi i jej dopływów: Kurzynki, Borowiny, Łady i Brzeziny. Rzeki i strumienie płyną poprzez gęste zagajniki, zarośla i łąki. Obfitość wody, jak również łagodny klimat kontynentalny sprawiają, iż na terenach tych rozwinęło się bogactwo fauny i flory.

2.3.1 Gleby

Gleby gminy Harasiuki są bardzo zróżnicowane. Przeważają gleby piaszczyste oraz bielcowe o klasie bonitacyjnej w przedziale IV-VI (VI klasa stanowi 90 % obszaru Gminy) oraz lokalnie wytworzone gleby brunatne wylugowane wytworzone na glinach zwałowych (południowa część gminy). Niewielki procent stanowią gleby torfowe i murszowate powstałe na bazie składników organicznych. Są one chronione na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Pomimo raczej niskiej jakości, gleby użytków rolnych są określane jako czyste i nadające się do uprawy wszelkich roślin.

2.3.2 Flora

Dużą część powierzchni gminy zajmują lasy. Można tu spotkać bór kontynentalny mieszany, bór świeży suboceaniczny (przede wszystkim sosna, brzoza oraz jarzębina, kruszyna, karłowaty świerk i dąb), śródlądowy bór mieszany, bór suchy, bór bagienny, ols i łęg jesionowo-klonowy. Ponadto rosną tu również rośliny będące pod ochroną: lipa drobnolistna i dąb szypułkowy. Wśród drzewostanu gminy warte są również wspomnienia brzoza brodawkowata i sosna. Do rzadkich gatunków flory należą: widłaki (goździsty jałowcowy i torfowy), gniadosz królewski i długosz królewski, mącznica lekarska, rosiczka okrągłolistna, pióropusznik strusi, żarnowiec miotlasty.

Specyficzny klimat charakteryzujący się niskim nasłonecznieniem oraz dużą wilgotnością powietrza i podłoża sprawia, iż tereny gminy są bogate w runo leśne, w którym występują: borówka czarna, borówka brusznica, kostrzewa owcza, narecznica krótkoostna, konwalijka dwulistna, pszeniec zwyczajny, orlica pospolita, wrzos, a także wiele gatunków grzybów (również te najbardziej cenione, jak borowik szlachetny, podgrzybek brunatny, koźlarz babka, opieńka miodowa, pieprznik jadalny, maślak zwyczajny, gąska niekształtna).

Wśród wielu gatunków traw i ziół spotkać można takie rośliny jak: wełnianka wąskolistna, czosnek niedźwiedzi, goździk pyszny, a jesienią różowe kwiaty zimowitów.

Południową część gminy zajmują torfowiska, głównie w rejonie Doliny Borowiny oraz wsi Wólka, Kuty Krzeszowska, Krzeszów Górny, Maziarnia i Szeliga. Torf gospodarczo może być wykorzystywany jako nawóz lub środek poprawiający strukturę gleby w zależności od swoich własności fizykochemicznych.

Brzegi zbiorników wodnych obfitują w różnorodne rośliny charakterystyczne dla terenów podmokłych, jak: grzybienie białe, grązele i kosańce, rdestnica kędzierzawa, tatarak zwyczajny i rzęsa wodna. Brzegi rzek i strumieni porastają kępy olszyn, wierzb, czeremchy oraz miejscami derenia i trzmieliny.

Osobliwością występującą w gminie są stanowiska **kserotermicznej flory**: tymotka Bemera, ciemnyżek lekarski, gorysz pagórkowy, koniczyna pagórkowa, a także skrzyp olbrzymi, którego naturalnym środowiskiem są góry, a który został przeniesiony na te tereny wraz z

wodami rzek i powodziami. Obecność tych rzadko występujących roślin kwalifikuje to środowisko przyrodnicze do utworzenia **rezerwatu**.

2.3.3 Fauna

W gminie występują różnorodne gatunki zwierząt nizinnych, zwłaszcza gatunki leśne. Spotkać tu można: żbika, kunę leśną, łasicę, borsuka, gronostaja, jenota, wilka dzika, orzesznicę, czy jelenia. Żyją tu cztery gatunki nietoperzy. W okolicach zbiorników wodnych występują wydra i piżmak. Ciekawe gatunki występujących tu ptaków to: orlik grubodzioby, krogulec, jastrząb, kruk, myszołów, cietrzew, głuszec, puszczyk, sówka, słowik szary, jarząbek, bocian czarny i bocian biały, a także szereg innych. Z owadów wymienić należy przede wszystkim rzadko spotykaną modliszkę, a także kozioroga dobosza i mrówkolwa.

2.4 Turystyka

2.4.1 Ogólna charakterystyka

Województwo podkarpackie, pomimo zróżnicowanych standardów, często niewystarczającej infrastruktury turystycznej, jest atrakcyjnym miejscem wypoczynku. Najlepsze zaplecze noclegowo-sanitarne posiadają powiaty: bieszczadzki, sanocki, jasielski i krośnieński oraz miasta Przemyśl i Rzeszów. Niewiele obiektów noclegowych jest w powiatach: brzozowskim, kolbuszowskim, przeworskim i strzyżowskim.

Rysunek 2-4 Okolice rzeki Tanwi

Działalność turystyczna w województwie podkarpackim koncentruje się przede wszystkim na terenie obszaru południowego. Schroniska turystyczne znajdują się w powiatach: bieszczadzkim i sanockim. Jest to związane z ruchem turystycznym na terenie Bieszczad i Beskidu Niskiego. Wymienione tereny są tradycyjnie odwiedzane przez turystów uprawiających górską turystykę pieszą i narciarstwo. Sanatoria są skoncentrowane w powiatach: krośnieńskim (21szt.), bieszczadzkim (5 szt.) i lubaczowskim (3 szt.). Ogółem

województwo podkarpackie posiada 515 obiektów noclegowych o zróżnicowanym standardzie, w tym schroniska młodzieżowe i turystyczne (71 szt.), hotele, motele i pensjonaty (62 szt.) oraz domy wycieczkowe (18 szt.).

Rysunek 2-5 Okolice rzeki Tanwi – piaszczyste łąchy

Okolice Harasiuków i Ulanowa to piękne i ciekawe tereny rekreacyjno-wypoczynkowe za sprawą dziewiczych krajobrazów, niczym nieskażonej przyrody, licznych gatunków zwierzyny łownej i ryb, a także wielokulturowego, bogatego folkloru. Duża ilość obszarów leśnych (Puszcza Sandomierska z pięknymi borami mieszanymi, Puszcza Solska i Lasy Janowskie), czyste rzeki oraz łagodny klimat przechodzący z kontynentalnego w kontynentalno-morski z wpływami ciepłego powietrza południowego stwarzają doskonałe warunki do **wycieczek pieszych i rowerowych, kajakarstwa, wędkarstwa** itp.

Rysunek 2-6 Okolice rzeki Tanew

Występowanie źródeł wód mineralnych chlorkowo-sodowych oraz duża ilość jodu w powietrzu sprawiają, iż są to tereny polecane dla osób z chorobami oskrzelowymi i płucnymi.

Niestety nie są one dotychczas eksploatowane.

Przez teren Gminy przebiegają niewielkie fragmenty szlaków turystycznych:

- Czarny: Bidaczów Stary – Górecko biegnący przez kompleksy leśne „Suszka”,
- Czerwony szlak walk partyzanckich : Zaklików – Lipa – Gwizdów - Łązek Ordynacki – Szklarnia - Porytowe Wzgórza – Ujście oraz Szeliga – Ciosmy - Bidaczów Stary - Susiec.

Sporadycznie organizowane są spływy rzeką Tanew na odcinku Susiec - Ulanów i Harasiuki - Ulanów.

W Harasiukach funkcjonuje Ośrodek Wypoczynkowo-Szkoleniowy „MONO” dysponujący 40 miejscami noclegowymi w pokojach 1- i 3-osobowych oraz domkami kempingowymi z 72 miejscami noclegowymi. Ośrodek jest doskonale wyposażony – posiada basen, korty tenisowe, salę konferencyjną, wypożyczalnię rowerów górskich. W sezonie letnim istnieje możliwość zorganizowania przejażdżek konnych.

Rysunek 2-7 Ośrodek w Harasiukach

W pobliskich Łazorach, nad rzeką Tanew działa dysponująca 100 miejscami noclegowymi Stanica Harcerska – Obiekt Hufca Rzeszowskiego ZHP. W sezonie letnim wykorzystywana jest przy organizacji obozów harcerskich, kolonii zuchowych i biwaków.

W sąsiedniej gminie Ulanów działa Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy „Tanew” z 230 miejscami noclegowymi, w tym hotel z 58 miejscami noclegowymi oraz domki kempingowe (2-, 3- i 5-osobowe), świetlica, stołówka, bufet, biblioteka. Ośrodek wyposażony jest w boiska do gry w tenisa, koszykówkę, siatkówkę. W pobliżu znajduje się wypożyczalnia sprzętu wodnego.

W Gminie zaczęły się też funkcjonować pierwsze gospodarstwa agroturystyczne. Niestety jest to wciąż niewystarczająca baza noclegowa. Funkcje turystyczne tego obszaru skierowane są raczej na obsługę wypoczynku sobotnio – niedzielnego mieszkańców Rzeszowa, Stalowej Woli i innych miast. Informacja i promocja turystyczna, monitoring ruchu turystycznego, jak również ilość i jakość ofert turystycznych wciąż pozostają na niezadowalającym poziomie.

Agroturystyka może być szansą na rozwój gminy, należy jednak przygotować odpowiednią bazę noclegową z nowoczesnym zapleczem sanitarnym, a także wypracować ofertę do potencjalnej grupy klientów, np. do gości zagranicznych. Miejscowości ciekawie położone nad brzegami rzek i posiadające doskonałe naturalne walory sprzyjające rozwojowi agroturystyki to: Harasiuki, Łazory, Derylaki, Sieraków i Kusze.

Region ten jest też znany w Polsce z kultury i sztuki ludowej. Działają tu liczne zespoły i kapele folklorystyczne. W Harasiukach funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury, w którym prowadzą działalność zespoły: kapela ludowa, zespoły obrzędowe „Obieraczki” i „Rózkówiny”, zespół kolędniczy „Herody”, zespół wokalny-taneczny „Wiolinki”, zespół instrumentalny „Viva”, koło plastyczne.

Znaczną wartość dla kultury materialnej regionu stanowi tradycyjne budownictwo drewniane, obejmujące zabytkowe obiekty sakralne (kościół i cerkwie) oraz coraz rzadsze zagrody mieszkalne.

Promocja wielokulturowego dziedzictwa tego regionu w kraju oraz poza granicami może przyciągnąć turystów pragnących poznać zwyczaje ludowe, a być może wziąć udział w specjalnie dla nich zorganizowanych warsztatach np. rękodzielnictwa, tańca ludowego lub tradycyjnego gotowania w oparciu o ekologiczną, zdrową żywność.

Region podkarpacki jest doskonale przygotowany pod względem kadrowym do prowadzenia tego typu działalności. Warto wymienić placówki o charakterze artystycznym, jak: szkoły muzyczne różnych stopni, licea sztuk plastycznych, Policealne Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy w Krośnie oraz Uniwersytet Ludowy we Wdowie. **Są to miejsca rozwijania młodych talentów i miejsca twórczości oraz uczestnictwa kulturalnego. Na szczególne wyróżnienie zasługuje, mający status niepublicznej instytucji, Uniwersytet Ludowy we Wdowie, który kształci animatorów i instruktorów w zakresie rękodziela, podtrzymując tradycje narodowe i regionalne.** Ważnym ośrodkiem kulturotwórczym jest też: Katedra Wychowania Muzycznego oraz Katedra Wychowania Plastycznego na Uniwersytecie Rzeszowskim.

2.4.2 Identyfikacja problemów

- Niewystarczająca baza noclegowa z zapleczem sanitarnym,
- Zbyt mała promocja regionu (bazy danych, broszury),
- Zbyt uboga oferta spędzania czasu dla gości,
- Mało imprez regionalnych nastawionych na propagowanie sztuki i kultury regionu.

2.5 Zagospodarowanie przestrzenne

2.5.1 Rolnictwo

Harasiuki są przede wszystkim gminą rolniczą. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 6 533 ha, z czego 4 652 ha stanowią grunty orne. Około 93% powierzchni rolniczej jest własnością rolników indywidualnych. Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych wynosi 1 391. Rolnictwo jest też głównym źródłem utrzymania większej ilości mieszkańców gminy, jednakże w większości gospodarstw produkcja ma wciąż zbyt wszechstronny i mało wyspecjalizowany charakter. W produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż (żyto i owies) i ziemniaków, a także uprawa tytoniu (Hucisko, Nowa Wieś, Krzeszów Górny), gryki i wikliny; w produkcji zwierzęcej - hodowla bydła mlecznego, żywca wieprzowego oraz drobiu.

Gospodarstwa na terenie gminy należą do największych w powiecie pod względem powierzchni. Negatywny wpływ na ich kondycję mają: duże rozdrobnienie gospodarstw

rolnych, trudne warunki ekonomiczne i glebowe (**plonowanie zbóż i ziemniaków jest dużo niższe od średniej wojewódzkiej**), jak również **brak rynków zbytu**.

Pod względem klimatycznym Gmina posiada korzystne warunki rozwoju gospodarki rolnej, natomiast **poważną barierą jest bardzo niska wartość użytkowa tutejszych gleb**, a także jej słabe nawożenie. Przeważają gleby piaszczyste oraz pochodzenia bielcowego (kwaśne lub bardzo kwaśne). Bonitacyjne klasy gleb mieszczą się w przedziałach IV-VI.

Grunty orne lepszej jakości (III klasa bonitacyjna) znajdują się w Huciskach i Krzeszowie Górnym jednakże stanowią znikomy % wszystkich użytków rolnych.

Dobre gleby organiczne: murszowate i torfy położone są w miejscowościach: Harasiuki, Łazory, Huta Krzeszowska, Żuk Stary, Gózd, Huta Stara i Huta Nowa. Są to gleby chronione Ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych, toteż nie można przeznaczać ich na cele nierolnicze.

Tabela 2-8. Użytki rolne w gminie Harasiuki

Użytki rolne																									
	Razem				Grunty orne				Sady				Łąki				Pastwiska				Lasy i grunty leśne				
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	
Niżański	39 645	39 616	39 629	33 996	24 045	24 015	24 062	22 809	336	333	333	155	12 045	12 037	12 005	9 322	3 219	3 231	3 229	1 711	31 401	31 472	31 750	6 058	
MIASTA																									
Nisko	1 575	1 573	1 573	1 433	1 056	1 054	1 054	1 026	23	23	23	18	412	412	412	374	84	84	84	15	3 607	3 645	3 750	60	
Rudnik Sanem	nad	1 551	1 548	1 541	954	889	882	877	742	21	21	21	7	493	493	493	191	148	152	150	14	1 660	1 662	160	150
Ulanów		376	376	376	365	239	238	238	272	2	2	2	2	85	86	86	79	50	50	50	12	287	289	29	76
GMINY																									
Harasiuki		7 264	7 264	7 264	6 533	4 619	4 619	4 619	4 653	37	37	37	24	1 945	1 945	1 945	1 430	663	663	663	426	8 448	8 448	8 448	2 573
Jarocin		4 898	4 885	4 884	4 481	2 574	2 563	2 563	2 472	18	18	18	5	1 662	1 561	1 561	1 588	644	743	742	415	3 645	3 672	3 672	1 247
Jeżowe		7 628	7 628	7 728	6 815	4 366	4 366	4 466	4 377	14	14	14	7	2 949	2 949	2 949	2 213	299	299	299	218	3 413	3 413		344
Krzeszów		5 091	5 091	5 071	3 757	3 593	3 593	3 573	2 802	105	105	105	47	910	910	910	701	483	483	483	207	360	360		633
Nisko		3 327	3 323	3 323	2 854	1 924	1 918	1 918	1 870	42	42	42	16	1 156	1 158	1 158	880	205	205	205	89	3 688	3 692		183
Rudnik Sanem	nad	2 035	2 031	2 033	1 856	1 455	1 446	1 444	1 338	18	18	18	18	462	465	468	453	100	102	103	48	1 841	1 840		73
Ulanów		5 900	5 897	5 836	4 948	3 330	3 336	3 310	3 256	56	53	53	11	1 971	2 058	2 023	1 413	543	450	450	268	4 452	4 451		718

2.5.2 Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Gmina Harasiuki nie posiada surowców podstawowych. Występują tu kopaliny pospolite, tj. iły krakowieckie, gliny zwałowe, kruszywa, żwiry wodno-lodowcowe oraz piaski rzeczne i eolityczne. Działające w Harasiukach Przedsiębiorstwo Ceramiki Budowlanej wykorzystuje iły krakowieckie do produkcji materiałów budowlanych (np. cegły, pustaki). Piaski i żwiry jeszcze do niedawna wydobywane były i wykorzystywane przez Linie Siarkowo-Hutniczą do budowy nasypów.

W okolicach Harasiuków, Krzeszowa Górnego, Łazorów, Huty Krzeszowskiej, Szeligi i Wólki stwierdzono **złoża torfów**, które mogą być **wykorzystywane do produkcji nawozu**, co jest szczególnie cenne biorąc pod uwagę niską jakość gleb gminy (IV-VI klasa bonitacyjna). Gleby **użytków rolnych gminy charakteryzują się wysokim stopniem czystości**, przez co doskonale nadają się na uprawy wszystkich gatunków roślin, w tym także na produkty spożywcze dla dzieci i niemowląt.

Na terenie gminy w wielu miejscach występuje **specyficzny mikroklimat** (nasycony jodem i innymi olejkami eterycznymi), szczególnie w miejscowościach Harasiuki, Derylaki, Sieraków. Jest to szansa dla tych miejscowości na szybszy rozwój poprzez stworzenie w przyszłości **turystyki uzdrowiskowej i zdrowotnej**.

Gmina odwadniana jest przez rzekę Tanew i zasilające ją dopływy: prawobrzeżną Ładę i Kurzynkę oraz lewobrzeżną Borowinę z własnym dopływem – Brzezinką. **Wody Tanwi należą do najczystszych w Polsce**, pomimo zanieczyszczeń obszarowych pochodzących z gospodarki rolnej (tj. nawozy, środki ochrony roślin) oraz zanieczyszczeń bakteriologicznych będących następstwem nieuregulowanej gospodarki ściekowej. Tanew płynie korytem o szerokości od 60-100 m i głębokości od 1,5 do 3 m, miejscami w okolicy jej brzegów występują również wody stojące – starorzecza, stawy. W okresach wysokich stanów wody nie występują poza obręb koryta, natomiast w stanach katastrofalnych powodzi tereny leżące poniżej bywają zalewane, aż do granic dna doliny. **Pomimo, iż gmina nie leży w strefie największego zagrożenia, stwierdzić jednak należy, iż stan zabezpieczenia przed powodzią jest zły. Konieczna jest budowa nowych obwałowań, regulacja rzek i potoków, modernizacja koryt rzek i potoków.**

Harasiuki posiadają korzystne warunki aerosanitarne. **Zanieczyszczenie powietrza jest stosunkowo niewielkie** (brak dużych zakładów produkcyjnych, fabryk itp.); stwierdza się jedynie niewielkie emisje zanieczyszczeń pochodzące z bliskiego sąsiedztwa miast przemysłowych (Stalowa Wola, Biłgoraj), z kotłowni i palenisk domowych, a także emisję komunikacyjną bardziej odczuwalną w rejonie tras tranzytowych. Jednakże zdrowotność lasów, które są bardzo wrażliwe na zanieczyszczenia (zwłaszcza gazowe) potwierdza czystość powietrza w gminie.

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody ochroną prawną objęty został północny obszar gminy w rejonie miejscowości: Gózd, Huta Nowa, Huta Stara, Huta Podgórna, Huta Krzeszowska, Maziarnia i Szeliga. Zachowany tam został unikatowy krajobraz dawnej puszczy Kotliny Sandomierskiej z bogatymi ekosystemami leśnymi i bagiennymi. W gminie utworzono **dwa pomniki przyrody**:

- lipa drobnolistna – w Hucie Starej,
- stanowisko paproci chronionej – długosza królewskiego (powierzchniowy pomnik przyrody żywej) w Hucisku.

2.5.3 Infrastruktura techniczna

a) Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Tabela 2-9. Wodociągi i kanalizacja

Powiaty	Sieć w km								Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych								Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych							
	wodociągowa rozdzielcza				Kanalizacyjna				Wodociągowe				Kanalizacyjne				w dm3				na 1 mieszkańca w m3			
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
Niżański	468,5	515,9	530,4	560,4	77,2	125,1	145,1	199,5	7 519	8 478	9 557	9 752	2 078	2 697	2 955	3 952	1 150	1 125	1 163	1 044	17,1	16,7	17,3	15,5
MIASTA																								
Nisko	30,6	31,1	31,1	19,7	28,8	32,7	36,0	39,8	298	515	523	559	562	616	643	719	347,4	315,7	343,9	270,0	22,0	20,0	21,7	17,2
Rudnik nad Sanem	0,6	1,5	16,0	4,9	1,5	17,0	19,0	25,8	13	15	920	283	640	740	780	1 204	22,9	23,1	39,3	30,2	3,3	3,4	5,7	4,5
Ulanów	14,3	14,9	14,3	14,3	12,1	12,1	12,1	12,1	497	497	497	497	265	265	265	265	45,0	37,0	46,4	43,4	31,7	26,0	32,4	29,3
GMINY																								
Harasiuki	90,5	91,2	91,4	93,2	-	6,9	6,3	6,9	1 436	1 459	1 483	1 520	-	64	64	64	119,3	133,7	116,2	126,4	18,9	21,4	18,6	19,8
Jarocin	74,8	74,8	74,8	87,7	18,2	18,2	25,3	52,4	1 052	1 065	1 081	1 214	296	296	406	630	130,4	102,0	96,0	111,0	24,0	18,8	17,6	20,5
Jeżowe	103,4	103,4	103,4	103,4	5,9	15,6	20,5	32,3	1 736	1 809	1 828	1 993	85	275	312	583	250,0	270,0	270,0	178,0	26,0	28,0	27,9	18,2
Krzeszów	49,9	50,6	50,6	50,6	1,1	1,5	1,5	1,5	571	679	685	697	51	97	97	49	70,0	77,6	53,8	75,9	16,4	18,3	12,6	17,6
Nisko	30,6	30,0	30,0	46,1	-	-	-	4,3	440	420	431	730	-	-	-	50	77,1	29,9	43,6	43,0	11,4	4,4	6,4	6,4
Rudnik nad Sanem	13,3	19,1	19,5	41,2	-	-	-	-	290	337	427	577	-	-	-	-	10,9	12,9	28,0	40,2	3,2	3,8	8,3	11,7
Ulanów	60,5	99,3	99,3	99,3	9,6	21,1	24,4	24,4	1 186	1 682	1 682	1 682	179	344	388	388	77,3	123,0	126,6	126,6	10,4	16,4	16,9	17,4

W gminie prawie 100 % gospodarstw jest podłączonych do wodociągów.

Działają tu **3 stacje wodociągowe**:

- w **Sierakowie**, który dostarcza wodę dla miejscowości: Harasiuki, Kusze, Sieraków, Derylaki, Łazory, Rogóżnia, Banachy, Pólsieraków (840 m³/d);
- **Hucie Krzeszowskiej**, dla miejscowości: Huta Krzeszowska, Huta Nowa, Huta Stara, Huta Podgórna, Maziarnia, Gózd, Żuk Stary (811 m³/d);
- **Krzeszowie Górnym**, dla miejscowości: Krzeszów Górny, Nowa Wieś, Hucisko, Ryczki, Wólka oraz kilku miejscowości położonych w sąsiedniej gminie Krzeszów (201 m³/d).

Jedno powierzchniowe ujęcie wody znajduje się na rzece Tanew w Harasiukach. Jest ona pobierana przez Przedsiębiorstwo Ceramiki Budowlanej do celów technologiczno-produkcyjnych (produkcja pustaków, cegły itp.) – rocznie pobiera się około 1 200 m³.

W Harasiukach zlokalizowane są **2 oczyszczalnie ścieków** – jedna komunalna o przepustowości projektowanej 214 m³/d, z czego obecna przepustowość wynosi 164 m³/d, a odprowadzane jest 30 m³/d ścieków z miejscowości Harasiuki (częściowo skanalizowanej). Druga oczyszczalnia jest zlokalizowana przy Przedsiębiorstwie Ceramiki Budowlanej w Harasiukach. Jest to oczyszczalnia biologiczna o przepustowości 50 m³/ na dobę. Z oczyszczalni tej korzystają też mieszkańcy położonych przy zakładzie bloków mieszkalnych.

Do niedawna w Harasiukach nie było zorganizowanego systemu odbioru ścieków. W latach 1999-2001 r. zakończono I etap budowy kanalizacji sanitarnej.

b) Gospodarka odpadami

Na terenie gminy działa jedno wysypisko odpadów wybudowane w 1991 r. z przeznaczeniem na 4 lata, działa jednak do dziś. Teren wysypiska jest własnością gminy, zajmuje ok. 0,22 ha i zarządzane jest przez Zakład Usług Komunalnych w Harasiukach. Decyzją Naczelnika Wydziału Ochrony Środowiska, Leśnictwa i Rolnictwa Starostwa Powiatu Niżańskiego z dn. 15.12.2003 r. wysypisko to powinno zostać zamknięte do dn. 30.06 2004 r. Obecnie odpady komunalne Gmina będzie składować na składowisku w Sigielkach, w sąsiedniej Gminie Krzeszów. Gmina planuje również budowę sortowni odpadów. Obecnie jest opracowywany Gminny Plan Gospodarki Odpadami.

Gmina prowadzi selektywną zbiórkę odpadów, „u źródła” zaopatrując mieszkańców w worki do segregacji papieru, szkła i plastiku.

c) Zaopatrzenie w gaz

Tabela 2-10. Gazownictwo w gminie

Powiaty	Sieć rozdzielcza w km				Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych				Odbiorcy gazu				Zużycie gazu w dm ³			
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
Niżański	505,7	507,0	586,4	588,1	9 184	9 699	10 172	10 316	8 007	8 804	8 420	8 499	18 454	7 091,2	6 722,8	6 065,6
Miasta	111,2	113,6	139,7	139,8	3 315	3 255	3 504	3 581	4 598	5 242	4 750	4 727	11 140	4 313,5	4 216,2	3 712,0
Nisko	67,9	68,8	85,8		1 840	1 767	1 913		2 951	3 566	3 049		6 537	2 544,8	2 559,0	
Rudnik nad Sanem	34,4	35,8	44,9		1 090	1 112	1 195		1 288	1 317	1 336		3 598	1 344,7	1 293,3	
Ulanów	8,9	9,0	9,0		385	376	396		359	359	365		1 004	424,0	363,9	
GMINY	394,5	393,4	446,7	448,3	5 869	6 444	6 668	6 735	3 409	3 562	3 670	3 772	7 313	2 777,2	2 506,6	2 353,6

Południowa część gminy jest zgazyfikowana:

- w 1993 r. wykonano sieć gazową w Krzeszowie Górnym (dł. 4 010 mb),
- w 1994 r. wykonano sieć gazową w Nowej Wsi (dł. 3 565 mb),
- w 1995 r. przeprowadzono gazociąg do Huciska (7 281 mb),
- w 1999 r. wykonano sieć gazową w miejscowości Wólka (dł. 1 730 mb).

Ogółem długość sieci gazowej wynosi 16 586 mb. Pozostałe miejscowości gminy nie są zgazyfikowane. Trwają prace nad rozbudową sieci w kierunku Harasiuków.

d) *Zaopatrzenie w energię elektryczną*

Pod względem elektroenergetycznym gmina zaopatrywana jest przez Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A. – Rejon Energetyczny w Janowie Lubelskim. Głównymi punktami zasilania gminy w energię elektryczną jest GPZ 110/15 „Biłgoraj” i „Rudnik”. Energia elektryczna wyprowadzana jest z obu GPZ liniami napowietrznymi średniego napięcia do 54 stacji transformatorowych.

W Harasiukach znajduje się Posterunek Energetyczny odpowiedzialny za budowę urządzeń elektrycznych i eksploatację sieci średniego i niskiego napięcia oraz Pogotowie Energetyczne odpowiedzialne za usuwanie bieżących awarii.

Przez środkową część gminy ze wschodu na zachód przebiega napowietrzna linia Wysokich Napięć 110 kV „Nisko-Biłgoraj” wymagająca strefy ochronnej dla ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego. Natomiast gospodarka rolna może być prowadzona w tej strefie.

Ustalenie lokalizacji i budowa jakichkolwiek obiektów w pobliżu istniejących linii Wysokich Napięć i średniego napięcia (strefa ochronna 7,5 m od osi linii) oraz stacji wymaga uzgodnienia z Rzeszowskim Zakładem Energetycznym S.A. dla linii 110kV i z Rejonem Energetycznym w Janowie Lubelskim dla linii 15 kV i stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

e) *Drogi*

Na terenie gminy występują trzy kategorie dróg, tj. wojewódzkie, powiatowe i gminne. Długość dróg wojewódzkich wynosi 13 km. Długość dróg powiatowych wynosi 78,9 km, w tym: z nawierzchnią twardą ulepszoną - 65,1 km oraz drogi gruntowe - 13,8 km. Długość dróg gminnych wynosi 24,5 km, z czego 18,5 km to drogi o powierzchni twardej oraz 6,0 to drogi gruntowe. Podstawowym szlakiem komunikacyjnym w gminie jest droga wojewódzka Nr 858 łącząca Harasiuki z Biłgorajem oraz drogi powiatowe: Nr 42 565 - łącząca Harasiuki z Krzeszowem oraz Nr 42 527 - prowadząca do Janowa Lubelskiego.

Sieć połączeń komunikacyjnych jest dobrze rozwinięta, choć większość dróg nie spełnia wymogów przypisanych ich klasom. Wysiłki gminy koncentrują się przede wszystkim na poprawie jakości nawierzchni asfaltowych, utwardzaniu dróg gminnych gruntowych oraz nadawaniu istniejącym drogom poprawnego przekroju poprzecznego.

Ze względu na fakt, iż większa część użytków rolniczych pozostaje w rękach indywidualnych, układ dróg rolniczych / wewnętrznych (prywatne dojazdy do pól, lasów, pastwisk) ma charakter przypadkowy. Utrzymanie stanu tych dróg zajmują się więc właściciele indywidualni gruntów, przez które one przebiegają. Większość tego rodzaju dróg ma nawierzchnię gruntową nieulepszoną.

Tabela 2-11. Drogi gminne powiatu nizańskiego i gminy Harasiuki

Powiaty	Ogółem				Drogi o nawierzchni twardej												Gruntowe			
					Razem				Ulepszonej				Nieulepszonej							
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
Niżański	397	398		401	232	233		214	135	138		137	97	95		77	165	165		188
Harasiuki	24	24	24	24	18	18	18	18	14	14	14	14	4	4	4	4	6	6	6	6

Siecią dróg publicznych w gminie zarządzają:

- Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie,
- Zarząd Dróg Powiatowych w Nisku,
- Urząd Gminy Harasiuki (drogi gminne) poprzez Zakład Usług Komunalnych w Harasiukach.

2.5.4 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Istniejącą obecnie na terenie województwa podkarpackiego sieć placówek kultury należy uznać za zadowalającą. Dostępność do szeroko pojmowanej kultury nie jest jednakowa na obszarze całego województwa. Najliczniejsze są biblioteki i domy kultury, a w dalszej kolejności galerie i muzea. Ceniony jest w regionie amatorski ruch artystyczny (np. muzyczny, taneczny itp.) oraz działalność regionalnych stowarzyszeń i towarzystw. Wszystkie funkcjonujące na terenie województwa podkarpackiego instytucje i placówki kultury prowadzą aktywną działalność artystyczną o charakterze komercyjnym i niekomercyjnym. Utrzymywane są głównie przez samorządy. Szczupłe środki finansowe, jakimi dysponują ograniczają, a czasami uniemożliwiają ich rozwój. Szczególnych nakładów wymaga ochrona zabytków kultury materialnej i dziedzictwa kultury, w tym prace konserwatorsko-renowacyjne.

Do najciekawszych zabytków w gminie Harasiuki należą:

- Dwie kapliczki z 1861 r. w Harasiukach,
- Kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (wzniesiony w 1766 r.) wraz z zespołem:
 - dzwonnica drewnianą z końca XVIII w.,
 - plebania drewnianą z 1905 r.,
 - spichlerzem wzniesionym na przełomie XVIII / XVIII w.
 - dwoma kapliczkami drewnianymi z XIX i XX w.
- Młyn wodny w Sierakowie (przeniesiony do Muzeum Wsi Lubelskiej)

Na liście zabytków architektury i obszarów wpisanych do rejestru zabytków znajdują się również:

- Cmentarz wojenny z I i II wojny światowej w Harasiukach, ,
- Cmentarz z 1939 r. i cmentarz wojenny z II wojny światowej w Banachach,
- Stara część cmentarz parafialnego oraz cmentarz wojenny z II wojny światowej w Hucie Krzeszowskiej,
- Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Pęku,
- Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Hucisku.

2.5.5 Mieszkalnictwo

Na terenie gminy występuje głównie zabudowa typu jednorodzinnego. Budynki są odpowiednio wyposażone w sieć wodociagową i energetyczną. Brak kanalizacji powoduje, iż ścieki odprowadzane są do szamb i dołów gnilnych.

Na dzień 31.12.2003 r. w gminie znajdowało się 1 457 budynków mieszkalnych, z czego 175 w miejscowości Harasiuki (w tym 2 bloki mieszkalne przy Przedsiębiorstwie Ceramiki Budowlanej w Harasiukach z 24 mieszkaniami). **W gminie raczej nie oddaje się nowych**

mieszkań, natomiast zauważalna jest **poprawa ich standardu** pod względem wyposażenia w instalacje techniczne.

Wykaz budynków mieszkalnych w miejscowościach gminy:

a) Banachy –	41,
b) Derylaki –	35,
c) Gózd –	93,
d) Harasiuki –	175
e) Hucisko-	102,
f) Huta Krzeszowska-	102,
g) Nowa Huta -	79,
h) Huta Podgórna	72,
i) Huta Stara -	66,
j) Krzeszów Górny -	119,
k) Kusze -	25,
l) Łazory -	125,
m) Maziarnia -	68,
n) Nowa Wieś -	78,
o) Pólsieraków -	22,
p) Rogóźnia -	36,
q) Ryczki -	23,
r) Sieraków-	70,
s) Szeliga -	31,
t) Wólka -	44,
u) Żuk Nowy -	11,
v) Żuk Stary -	34.

2.6 Gospodarka

2.6.1 Struktura podstawowych branż na terenie powiatu/gminy [wg REGON]

Tabela 2-12. Struktura podmiotowa branż na tle powiatu

Powiaty	Przemysł								Budownictwo				Handel i naprawy				Transport i gosp. magazynowa			
	Ogółem				W tym działalność prod.															
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
Niżański	476	497	529	533	471	491	523	527	283	325	334	349	1 044	1 110	1 128	1 167	147	162	169	174
MIASTA																				
Nisko	116	118	120	125	116	118	120	124	93	101	99	105	424	449	451	435	49	50	50	53
Rudnik n. Sanem	112	116	125	122	112	116	125	122	16	17	17	16	196	206	200	213	11	13	14	14
Ulanów	12	16	13	10	12	15	12	9	5	7	6	6	39	47	45	45	1	3	1	1
GMINY																				
Harasiuki	29	25	26	27	28	24	25	26	18	21	20	19	62	62	62	65	19	18	18	18
Jarocin	31	37	39	38	31	36	38	37	19	21	21	21	47	47	51	57	12	14	14	13
Jeżowe	64	73	76	73	63	72	75	72	63	75	82	86	75	82	87	90	12	13	14	15
Krzeszów	16	15	22	19	14	13	20	18	9	10	12	12	52	56	60	59	5	6	7	8
Nisko	50	50	51	52	50	50	51	52	35	44	46	50	66	65	69	84	18	22	24	25
Rudnik n.Sanem	18	20	24	28	18	20	24	28	12	13	13	15	27	33	38	38	3	4	5	5
Ulanów	28	27	33	39	27	27	33	39	13	16	18	19	56	63	65	81	17	19	22	22

Powiaty	Obsługa nieruchomości i firm				Edukacja				Ochrona zdrowia i opieka socjalna			
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
Niżański	176	189	205	236	96	98	94	98	132	138	146	149
Nisko	95	97	106	115	26	31	28	33	65	65	65	71
Rudnik nad Sanem	30	31	33	39	12	16	16	16	24	26	24	23
Ulanów	5	5	5	7	3	2	4	4	15	14	13	11
GMINY												
Harasiuki	8	8	8	8	7	8	7	7	4	5	6	7
Jarocin	7	9	9	12	13	10	10	10	1	2	3	4
Jeżowe	3	3	3	6	11	13	13	12	9	11	14	13
Krzeszów	3	4	7	8	4	4	3	3	3	4	5	7

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Nisko	14	20	21	25	10	6	6	6	6	6	7	6
Rudnik n. Sanem	1	3	2	5	2	2	2	2	1	1	1	2
Ulanów	41	41	46	47	55	55	82	68	1 497	1 765	1 894	2 442

Dla ok. 70 % mieszkańców gminy głównym źródłem utrzymania jest **rolnictwo**. Zauważalne jest też zjawisko **podwójnego zatrudnienia** w przypadku rolników, którzy oprócz prowadzenia własnego gospodarstwa pracują również zawodowo. Do najważniejszych sektorów zatrudnienia w gminie zaliczyć można:

- działalność produkcyjną,
- edukację,
- handel,
- administrację.

Najważniejsze podmioty gospodarcze działające w Gminie to:

- Przedsiębiorstwo Ceramiki Budowlanej,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”,
- Posterunek Energetyczny,
- Zakład usług Komunalnych,
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych,
- Bank Spółdzielczy,
- Placówki oświaty
- Placówki opieki zdrowotnej.

Kondycja tych zakładów nie daje jednak szans na nowe miejsca pracy.

Na terenie gminy funkcjonują 93 prywatne podmioty gospodarcze. Najwięcej podmiotów prowadzi handel obwoźny towarów (spożywczych, przemysłowych, gospodarstwa domowego) lub stacjonarny. Większość sklepów mieści się w wydzielonej części budynków mieszkalnych i nastawiona jest na handel artykułami spożywczymi i przemysłowymi. Szerszy asortyment towarów dostępny jest jedynie w większych miastach: Biłgoraj, Nisko, Stalowa Wola, Rudnik.

W sektorze prywatnym mieszkańcy gminy znajdują również zatrudnienie w takich branżach jak:

- transport ciężarowy,
- usługi budowlane,
- murarstwo,
- tynkarstwo,
- tartacznictwo,
- usługi leśne,
- produkcja i sprzedaż wyrobów z drewna.

Bardzo niekorzystnie kształtuje się rynek usług bytowych, jak: krawiectwo (1 zakład w Banachach), fryzjerstwo (2 zakłady – w Harasiukach i Hucie Starej), szklarstwo, magiel, szewstwo itp.

W gminie zauważalny jest brak placówek gastronomicznych. Stałą działalność gastronomiczną prowadzi Ośrodek Wczasowy „Mono” w Harasiukach, bar gastronomiczny w Harasiukach, bar gastronomiczny i piwny w Hucie Krzeszowskiej oraz bar piwny w Hucisku.

Tabela 2-13. Charakterystyka sektora handlowego – dominującego w gminie

Powiaty	Ogółem –Liczba sklepów				Zatrudnieni w sklepach				Pow. sprzedażowa w m ²			
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
Niżański	614	607	696	695	1 144	1 120	1 387	1 349	32 288	37 024	37 531	41 541
Nisko	233	223	250	241	522	500	575	542	14 564	16 141	16 388	15 207
Rudnik nad Sanem	102	94	112	118	182	169	195	223	5 153	5 874	5 160	6 886
Ulanów	26	28	33	34	45	50	68	71	1 807	2 128	2 203	2 594
GMINY												
Harasiuki	40	50	60	59	59	70	104	103	1 567	2 568	2 627	3 127
Jarocin	34	35	39	40	55	55	66	64	1 467	1 673	1 827	2 257
Jeżowe	61	62	71	72	96	100	141	131	2 660	3 067	3 326	4 097
Krzyszów	39	36	39	36	61	57	69	63	2 025	1 946	1 968	2 200
Nisko	27	27	33	33	52	49	67	62	1 102	1 367	1 572	1 885
Rudnik nad Sanem	11	11	13	15	17	15	20	22	446	495	566	846
Ulanów	41	41	46	47	55	55	82	68	1 497	1 765	1 894	2 442

Tabela 2-14. Własność podmiotów gospodarczych

Powiaty	Ogółem				Sektor															
					Publiczny								Prywatny							
					Własność															
	Państwowa				Samorządu terytorialnego				Prywatna krajowa				Zagraniczna							
1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	
Niżański	2 805	3 035	3 169		33	22	19		123	138	140		2 645	2 871	3 006		4	4	4	
GMINY																				
Harasiuki	173	178	193	201	-	-	-	-	13	13	14	14	160	165	179	187	-	-	-	-
Jarocin	156	171	181	199	-	-	-	-	14	13	14	14	1 472	158	166	184	-	-	1	1
Jeżowe	284	327	352	361	2	-	-	-	16	21	20	19	265	305	331	341	1	1	1	1
Krzyszów	118	126	145	154	-	-	-	-	13	11	11	11	105	115	134	143	-	-	-	-
Nisko	232	254	270	303	1	1	1	1	8	5	6	8	222	247	262	293	1	1	1	1
Rudnik nad Sanem	84	95	107	120	-	-	-	-	2	2	2	2	82	93	105	118	-	-	-	-
Ulanów	167	176	213	243	-	-	-	-	9	6	8	6	158	170	205	237	-	-	-	-

2.7 Sfera społeczna

2.7.1 Sytuacja demograficzna i społeczna

Na tle pozostałych gmin należących do powiatu nizańskiego gmina Harasiuki charakteryzuje się pod względem demograficznym w sposób następujący:

- Najniższa gęstością zaludnienia,
- Wysoki odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym,
- Ujemne saldo migracji,
- Niewielki ujemnym przyrost naturalny,
- Duża liczba zarejestrowanych bezrobotnych, z czego ponad połowę stanowią mężczyźni,

Charakterystykę bezrobocia w powiecie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2-15 Liczba bezrobotnych w powiecie nizańskim

Wyszczególnienie	LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH																			
	Ogółem					Kobiety					Z prawem do zasiłku									
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003	Ogółem					Kobiety				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Nisko Miasto i Gmina	1771	2156	2371	2058	2050	957	1171	1323	1136	1126	506	598	628	342	330	207	252	340	159	169
Nisko Miasto	1244	1453	1614	1423	1435	708	829	934	813	827	362	410	427	250	226	171	189	248	124	123
Rudnik Miasto i Gmina	1077	1097	1149	1016	1034	533	572	588	495	510	208	233	236	149	132	81	95	99	60	61
Rudnik Miasto	750	703	747	678	668	364	364	378	335	331	147	139	163	108	88	59	57	69	50	38
Ulanów Miasto i Gmina	746	850	882	784	728	385	452	481	403	375	174	191	179	125	95	65	60	65	42	38
Ulanów Miasto	201	146	148	131	129	120	78	78	71	69	37	34	16	12	15	21	12	6	6	8
Harasiuki	641	692	728	653	634	329	354	357	315	308	117	130	130	109	62	39	48	51	39	21
Jarocin	473	531	555	475	473	225	247	270	226	232	106	125	129	88	74	30	42	6	31	27
Jeżowe	1012	1089	1064	943	870	479	484	495	429	414	227	241	228	199	149	57	50	82	64	50
Krzeszów	339	376	370	348	328	169	187	180	169	161	68	80	60	57	36	18	29	22	16	12
RAZEM	6059	6791	7119	6277	6117	3077	3467	3694	3173	3126	1406	1598	1590	1069	878	497	576	720	411	378

Tabela 2-16. Stopa bezrobocia (procentowo) na tle kraju

Rok	2002	2003	2004
Powiat niżański	20,3	20,1	27,6 (styczeń 2004 r. PUP Nisko)
Województwo podkarpackie	16,9	16,7	20,9
Polska	18,1	18	20,6

Tabela 2-17. Zmiany na rynku pracy w obszarze bezrobocia w powiecie niżańskim (styczeń 2003 – luty 2004)

	01-2003	02-2003	03-2003	04-2003	05-2003	06-2003	07-2003	08-2003	09-2003	10-2003	11-2003	12-2003	01-2004	02-2004
Stopa bezrobocia	20,6	20,5	20,6	20,0	19,4	19,5	19,2	19,4	19,1	19,1	19,4	20,1	27,6	27,3
Wyrejestrowani w miesiącu	327	315	327	479	531	339	517	447	479	455	388	235	351	374
Nowo rejestrowani	434	291	292	287	309	340	482	379	452	431	518	464	351	374
Liczba bezrobotnych ogółem	6384	6360	6325	6133	5911	5877	5877	5809	5782	5758	5888	6117	6294	6237

Tabela 2-18. Struktura bezrobocia w powiecie niżańskim – stan na 31.12.2003

		Liczba bezrobotnych ogółem	W tym wg czasu pozostawania bez pracy (w miesiącach)						Kobiety	W tym wg czasu pozostawania bez pracy (w miesiącach)					
			Do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	Pow.24		Do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	Pow.24
Wiek w latach	15-17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	18-24	1596	132	299	299	246	316	304	793	58	151	140	116	150	178
	25-34	1838	94	228	207	285	309	715	1046	39	101	111	148	170	477
	35-44	1567	91	153	142	215	197	769	861	30	60	82	102	155	472
	45-54	989	71	86	61	99	121	551	408	14	28	20	56	46	244
	55-59	105	6	10	6	10	10	63	18	1	2	2	1	1	11
	60-64	22	1	3	1	1	5	11	--	--	--	--	--	--	--
Wykształcenie	Wyższe	247	24	54	55	41	43	30	157	17	33	31	25	33	18
	Policealne i śr.zawod	1232	68	196	195	208	216	349	814	33	113	120	124	144	280
	Śr.ogólnokoszt.	404	23	67	54	69	81	110	328	15	55	40	55	70	93
	Zasadnicze zawodowe	2392	163	283	252	338	363	993	1087	49	92	109	149	129	559
	Gimnazjalne i poniżej	1842	117	179	160	200	255	931	740	28	49	55	70	106	432
Staż ogółem (w latach)	Do 1 roku	951	46	104	92	83	109	517	547	23	50	46	44	66	318
	1-5	1316	99	182	153	206	243	433	593	40	63	77	86	114	213
	5-10	809	46	96	86	146	121	314	407	14	47	37	75	61	173
	10-20	1061	63	117	95	161	151	474	585	23	42	59	85	88	288
	20-30	474	61	56	39	71	73	174	156	12	14	14	33	19	64
	Pow.30	33	10	5	1	5	5	7	1	1	0	0	0	0	0
	Bez stażu	1473	70	219	250	184	256	494	837	29	126	122	100	134	326
RAZEM		6117	395	779	716	856	958	2413	3126	142	342	355	423	482	1382

Bezrobotni z Gminy Harasiuki są obsługiwani przez Urząd Pracy w Nisku.

Liczba bezrobotnych w gminie od 1999 r. utrzymuje się – z niewielkimi wahaniami - na stałym poziomie. Wg danych na koniec 2003 r. liczba bezrobotnych nieznacznie spadła i wynosi 634 osoby, z czego 302 stanowią kobiety (dla porównania 2001 r. było ich 728 os., w tym 357 kobiet). Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, iż tylko 1/3 bezrobotnych ma prawo do zasiłku.

2.7.2 Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Sytuacja bezrobotnych w gminie dotyczy w największym stopniu ludzi młodych, zwłaszcza tych nie posiadających wyuczonego zawodu. Gmina bierze udział w programach mających na celu zapewnienie pracy bezrobotnym poprzez zatrudnianie ich do robót publicznych, prac interwencyjnych itp. Organizuje również bezpłatne kursy przekwalifikowujące. Nie wpływa to jednak znacząco na poprawę sytuacji problemów gminie, jako że liczba ofert pracy pozostaje wciąż nieadekwatna do istniejących potrzeb.

Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej świadczący głównie doraźną pomoc finansową najbardziej potrzebującym mieszkańcom gminy. Zwrócić uwagę należy, iż coraz więcej osób nie radzi sobie z trudną sytuacją materialną i socjalną, w jakiej się znalazły. Na dzień 31 grudnia 2000 r. w gminie Harasiuki pomocą społeczną objęte były 504 rodziny (793 osób). Łącznie przyznano 18 959 stałych i doraźnych świadczeń, co jest liczbą bardzo znaczącą świadczy o ubóstwie mieszkańców gminy. Poniżej przedstawione są przyczyny, dla których tak duża ilość osób korzysta z pomocy państwa.

Tabela 2-19 Statystyka dotycząca osób korzystających z opieki społecznej w Gminie

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	171	845
Sieroctwo	-	-
Bezdomność	-	-
Potrzeba ochrony macierzyństwa	22	95
Bezrobocie	179	905
Niepełnosprawność	92	409
Długotrwała choroba	97	541
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	69	443
Alkoholizm	14	65

2.7.3 Poziom bezpieczeństwa - Policja

Stan etatowy KPP w Nisku wynosi 114 etatów policyjnych i 17 etatów pracowników cywilnych, z czego w roku 2003 średniorocznie wykorzystanych było 113 etatów policyjnych i 16 etatów cywilnych.

Komenda Powiatowa Policji organizacyjnie składa się z:

- Gmina i Miasto Nisko - siedziba KPP,
- Gmina i Miasto Rudnik nad Sanem - Posterunek Policji,
- Gmina i Miasto Ulanów - Posterunek Policji,
- Gmina Jarocin - Posterunek Policji,
- Gmina Jeżowe - Posterunek Policji,
- Gmina Harasiuki - Posterunek Policji,
- Gmina Krzeszów - Posterunek Policji.

W powiecie rodzaj przestępstw i ich wykrywalność charakteryzuje poniższa Tabela.

Tabela 2-20. Charakterystyka przestępczości w powiecie

Rodzaj przestępstw	Wykrywalność w %	Miejsce w województwie	Średnia dla województwa w %
Ogółem	84,7	3	73
Kryminalne	59	11	54,1
Gospodarcze	99,4	9	99

Spadła wykrywalność przestępstw kryminalnych w porównaniu do roku 2002 (68,2%). Wykrywalność przestępstw gospodarczych wzrosła – w roku 2002 98,8%. Ilość przestępstw wzrosła w porównaniu do roku 2002, kiedy to wynosiła 1821, do 1971 w roku 2003. Wskaźnik zagrożenia na 10 tys. mieszkańców wyniósł 291,6 co lokuje Nisko na 4 miejscu najbardziej zagrożonych powiatów w województwie podkarpackim (za Tarnobrzegiem, Stalową Wolą i Ustrzykami Dolnymi).

Nieletni popełnili 3,8 % stwierdzonych czynów karalnych do ogółu przestępstw (średnia wojewódzka na kształtuje się na poziomie 4,1 %). W postępowaniach przygotowawczych ustalono 12,5 % podejrzanych w stosunku do wszystkich ustalonych podejrzanych (przy średniej wojewódzkiej 13,3 %). Powiat nizański osiągnął najlepszy wynik w podkarpackim, jeśli chodzi o wskaźnik zatrzymanych podejrzanych na gorącym uczynku do ogółem podejrzanych - 62,2%, przy średniej wojewódzkiej 45,8 %.

W roku 2003 zostało odzyskane mienie o wartości 148 623 zł, co stanowi 8,61 % ogólnej sumy strat powstałych w wyniku działalności przestępczej.

Osiągnięte rezultaty za rok 2003:

- ograniczono o 13,5% liczbę stwierdzonych przestępstw kryminalnych (z 458 na 396),
- ograniczono o 10,6% stwierdzonych przestępstw kradzieży cudzej rzeczy (ze 170 na 152),
- ograniczono o 50% kradzieży samochodów (z 8 na 4),
- ograniczono o 17,7% kradzieży z włamaniem (z 220 na 181),
- ograniczono o 75% rozbojów, kradzieży i wymuszeń rozbójniczych (z 24 na 6),

- ograniczono o 29,9% przestępczość nieletnich.

Nie udało się natomiast ograniczyć:

- liczby bójek i pobić - wzrost o 29,5% w porównaniu do roku ubiegłego (z 44 na 57),
- wypadków drogowych –wzrost o 37% (z 73 na 100).

W okresie od 1.01.2003 r. do 31.12.2003 r. w powiecie nizańskim zostało stwierdzonych 1971 przestępstw. Wśród ogólnej ilości stwierdzonych przestępstw 75 czynów zabronionych popełniło 59 nieletnich. Z tej liczby 66 o charakterze kryminalnym popełniło 51nieletnich.

Charakteryzując przestępczość nieletnich należy stwierdzić, że sprawcami byli chłopcy urodzeni w następujących latach:

Rok urodzenia:

1990 - 1

1989 - 7

1988 -16

1987 -22

1986 – 4

W zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego różnice pomiędzy rokiem 2002, a rokiem 2003 kształtują się następująco:

- wypadki wzrost o 27 tj. 37,0% (100 wypadków),
- zabici wzrost o 6 tj. 85,7% (13 osób),
- ranni wzrost o 28 tj. 35,0% (108 osób),
- kolizje wzrost o 48tj. 10,6% (501 kolizji).

W Gminie statystyka wypadków wygląda następująco:

- ogółem 7 wypadków, co stanowi 7% wypadków na terenie Powiatu Nizańskiego,
- zabici 1 osoba, co stanowi 7,7% takich przypadków na terenie Powiatu,
- ranni 7 osób, co stanowi 6,5% zdarzeń na terenie Powiatu,
- kolizje 28 przypadków, co stanowi 5,6% kolizji w Powiecie.

W porównaniu do roku 2002 ilość wypadków na terenie Gminy Harasiuki nie zwiększyła się, natomiast ilość osób rannych w wypadkach wzrosła o 12,5%, a ilość kolizji zwiększyła się o 47,4%.

Czynniki zwiększające poziom zagrożenia przestępczością i wykroczeniami w powiecie:

- dwa ośrodki turystyczno-wypoczynkowe: w Ulanowie i Harasiukach (zawłaszcza w okresie letnim),
- wysoki poziom bezrobocia,
- imprezy masowe,

- łatwość w dostępie do używek wśród młodzieży,
- brak zajęć pozaszkolnych dla młodzieży,
- sytuacja rodzinna (brak poświęcania należytej uwagi, rodziny patologiczne, brak dostatecznej opieki, stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych),
- alkoholizm.

2.7.4 Poziom bezpieczeństwa przeciwpożarowego

Komenda Powiatowa PSP z siedzibą w Nisku zatrudnia 44 strażaków (co daje 0,65 strażaka na 1000 mieszkańców powiatu, przy średniej dla województwa podkarpackiego 0,78). W Gminie Harasiuki działa 10 jednostek OSP:

- W KSRRG 2 jednostki,
- Typu S 5 jednostek,
- Typu M 3 jednostki.

W 2003 roku odnotowano ogółem 914 zdarzeń, natomiast w 2002 r. – 659 (nastąpił wzrost o 255 zdarzeń tj. 38,5 %). W rozbiciu na poszczególne rodzaje zdarzeń statystyka za 2003 r. przedstawia się następująco:

- pożary w 2003 r.- 546 (wzrost o 177 zdarzeń w stosunku do 2002 roku tj. o 48 %),
- miejscowe zagrożenia - 361 (wzrost o 74 zdarzenia w stosunku do 2002 roku tj. o 25,4 %),
- alarmy fałszywe – 7 (wzrost o 4 zdarzenia w stosunku do 2002 roku tj. o 133,3 %).

W Gminie Harasiuki statystyka wydarzeń kształtuje się następująco:

- pożary w 2003 r.- 42,
- miejscowe zagrożenia - 18,
- alarmy fałszywe – 0.

Zdarzenia w Gminie Harasiuki stanowiły 6,6% zdarzeń, jakie miały miejsce w całym Powiecie Nizzańskim. Wskaźnik ten jest jednym z najniższych w Powiecie, można, więc stwierdzić, że Gmina jest miejscem bezpiecznym pod względem zagrożenia pożarowego.

Zagrożenia powodziowe pojawiają się ze strony rzek przepływających przez Gminę, a także spowodowane są infrastrukturą odwadniającą.

Członkowie OSP z Gminy biorą udział w ogólnopolskich konkursach pożarniczych.

2.7.5 Bezpieczeństwo zdrowotne

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi ciągły nadzór nad zakładami świadczącymi usługi medyczne. Dokonana podczas kontroli ocena procedur dezynfekcyjnych i sterylizacyjnych nie wykazała nieprawidłowości w tym zakresie.

Bieżący stan sanitarny obiektów nie budził zastrzeżeń.

Spośród skontrolowanych obiektów służby zdrowia 18 placówek jest odbiorcami wody, której jakość nie odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia w zakresie parametrów fizyko-chemicznych (mętność, barwa, żelazo, mangan, azotany). Ogółem w 15 wodociągach nadzorowanych woda nie odpowiada wymaganiom obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19.11.2002 r. w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. Nr 204, poz. 1718).

Pod nadzorem znajdowały się 2 miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli tj. na rzece Tanew w miejscowościach Ulanów i Łazory.

Poprawie uległ stan sanitarno-techniczny w następujących obiektach:

- obiekt sportowy MOSiR, plac targowy, składowisko odpadów w Rudniku,
- GOKST i R w Jarocinie.

W 2003 roku w ewidencji znajdowało się 165 zakładów pracy zatrudniających ok. 3,5 tys. pracowników. Zakłady działające na terenie powiatu nizańskiego to głównie zakłady małe zatrudniające do 5 pracowników (66)-40,0 %, zakłady z liczbą zatrudnionych 6-20 prac. (59) – stanowiące 35,8 % oraz zakłady zatrudniające od 21-50 pracowników-15,2 %.

W trakcie prowadzonych kontroli zwracano głównie uwagę na warunki środowiska pracy oraz stan sanitarny zakładów pracy, zaplecze higieniczno-sanitarne i jego wyposażenie (szafki na odzież, umywalki, kabiny prysznicowe), wyposażenie pracowników w odzież roboczą i sprzęt ochronny, zaopatrzenie w środki czystości, zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu udzielania pierwszej pomocy, zaopatrzenie w instrukcje stanowiskowe.

Do najczęściej stwierdzonych uchybień należą:

- brak lub niewystarczające zaplecze higieniczno-sanitarne,
- zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń higieniczno-sanitarnych,
- nieprawidłowe wyposażenie pracowników w środki ochrony osobistej i odzież roboczą,
- nieodpowiednie wyposażenie pomieszczeń zaplecza higieniczno-sanitarnego,
- brak wystarczającej ilości szafek i siedzisk w szatni,
- nieprawidłowo zorganizowane umywalnie,
- brak wentylacji w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych.

Najczęściej występujące czynniki szkodliwe dla zdrowia występujące w tut. zakładach pracy to natężenia dźwięku, stężenie pyłu i związków toksycznych.

Pracownicy Higieny Dzieci i Młodzieży pełnią nadzór nad zakładami nauczania i wychowania oraz kontrolują warunki środowiska pracy ucznia

W obrębie administracyjnym powiatu nizańskiego działalność prowadziło 520 zakładów żywieniowo – żywnościowych. Decyzji przerwania produkcji i unieruchomień zakładów nie

wydawano. Stan sanitarno – higieniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych w powiecie niżańskim w stosunku do roku 2002 uległ poprawie.

Problem stanowi przystosowanie zakładów żywnościowo – żywieniowych do obowiązujących przepisów prawnych, a w szczególności w obszarze bezpieczeństwa żywności oraz urzędowej kontroli żywności do wymagań UE.

Podczas prowadzonego nadzoru sanitarnego pracownicy Inspekcji Sanitarnej informowali o konieczności wdrażania Dobrej Praktyki Higienicznej, Dobrej Praktyki Produkcyjnej, będących podstawą wdrażania systemu HACCP.

2.7.6 Oświata

Żłobki

W całym powiecie funkcjonuje tylko jeden żłobek w Nisku. Jest to stan niezadowalający – pomimo 75 miejsc ze żłobka korzysta ok. 120 dzieci.

Przedszkola

Na terenie Gminy nie występują przedszkola w formie samodzielnych placówek. Przygotowaniem do nauki szkolnej objęte są jedynie dzieci sześciolatnie w systemie tzw. „klas zerowych” przy szkołach podstawowych w Harasiukach, Hucisku, Hucie Krzeszowskiej i Krzeszowie Górnym i Góździe.

Szkoły podstawowe

Podkarpackie należy do regionów o najwyższym udziale dzieci i młodzieży szkolnej (odpowiednio 39,6% i 41,7%) w stosunku do ogółu mieszkańców. Mimo to na przestrzeni ostatnich lat zauważalny jest nieznaczny spadek liczby dzieci w wieku szkolnym. Na terenie gminy w chwili obecnej funkcjonuje 5 szkół podstawowych.

Przy szkołach w Harasiukach i Hucie Krzeszowskiej istnieją pomieszczenia zastępcze, które pełnią funkcje sal gimnastycznych. Przy dwóch szkołach działają uczniowskie kluby sportowe: UKS „Fenix: w Hucisku z sekcją piłki nożnej i unihokeja (sala gimnastyczna w remizie strażackiej), UKS w Hucie Krzeszowskiej – sekcja piłki nożnej i ręcznej. Nauczanie podstawowe i gimnazjalne odbywa się w tych samych budynkach, co powoduje znaczne zagęszczenie uczniów w budynku oraz nieodpowiednie warunki nauczania. Niemożliwe jest zapewnienie odpowiednich godzin nauczania jak i zaplecza socjalnego. Brak odpowiedniej bazy żywieniowej, zaplecza sportowego – a co za tym idzie pogarszanie stanu zdrowotnego uczniów (poprzez uniemożliwienie prawidłowego rozwoju fizycznego). Możliwość użytkowania terenu zaadaptowanego tymczasowo jako boisko, nie pozwala prowadzenia zajęć wychowania fizycznego (lekcyjnych i pozalekcyjnych) w ciągu całego roku. Boisko tymczasowe w okresie wiosennym i jesiennym jest grząskie, a poza tym brak jest zaplecza socjalnego (szatnie, sanitariaty). **Głównym problemem w tej dziedzinie jest brak pełnowymiarowych sal gimnastycznych oraz łączenie różnych szczebli edukacji w jeden organizm.**

Rysunek 2-8 Szkoła podstawowa w Harasiukach – widok od frontu

Rysunek 2-9 Szkoła podstawowa w Harasiukach – widok od strony boiska

Na powyższych zdjęciach widoczna jest Szkoła Podstawowa w Harasiukach. Gmina planuje rozbudowę tej szkoły w części dydaktycznej i żywieniowej.

Rysunek 2-10 Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Hucie Krzeszowskiej - - widok od frontu

Rysunek 2-11 Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Hucie Krzeszowskiej - widok od strony boiska

Tabela 2-21 Edukacja w Powiecie Nizańskim

Powiat	Szkoły				Nauczyciele				Uczniowie			
	99/00	00/01	01/02	02/03	99/00	00/01	01/02	02/03	99/00	00/01	01/02	02/03
Nizański	49	46	44	44	554	495	428	495,5	8 230	6 736	6 571	6 294
MIASTA												
Nisko	6	6	5	5	127	108	96	98,3	2 293	1 758	1 629	1 477
Rudnik n. Sanem	3	3	3	3	57	53	47	50,9	844	687	654	606
Ulanów	1	1	1	1	20	10	9	15,9	258	216	224	231
GMINY												
Harasiuki	6	6	5	5	60	53	49	57,5	775	674	677	674
Jarocin	8	7	7	7	58	50	38	45,6	601	471	495	490
Jeżowe	10	8	8	8	88	85	79	84,2	1 250	1 065	1 065	1 047
Krzeszów	3	3	3	3	22	26	24	26,8	403	333	323	313
Nisko	4	4	4	4	46	40	31	45,5	715	643	657	644
Rudnik n. Sanem	2	2	2	2	20	16	16	22,4	388	314	292	269
Ulanów	6	6	6	6	56	54	39	48,4	703	575	555	543

W gminie działają dwa gimnazja, które są połączone ze szkołami podstawowymi: w Harasiukach i Hucie Krzeszowskiej. **W planach na lata 2003-2006 przewidziana jest rozbudowa budynków szkolnych, tak aby rozdzielić oba szczeble edukacji.** Umożliwi ona unowocześnienie budynków szkolnych i rozdział gimnazjów, a w okresie późniejszym możliwość elastycznego wykorzystywania tych obiektów przez władze gminne. W gimnazjach pobierają również naukę absolwenci klas szóstych z innych miejscowości – dla tych dzieci zorganizowano dojazd, który finansuje gmina. Zauważalny jest wzrost liczby uczniów pobierających naukę w gimnazjach i liceach spowodowany wyżem demograficznym lat 80-tych XX w.

Szkolnictwo ponadpodstawowe

Szkoły średnie i zawodowe mają swe siedziby w Biłgoraju, Stalowej Woli, Leżajsku i Nisku. W szkolnictwie ponadpodstawowym dokonują się w ostatnich latach korzystne zmiany strukturalne. Zwiększa się liczba uczniów w szkołach ogólnokształcących i technicznych, maleje zaś w szkołach zasadniczych. Proces ten przebiega jednak zbyt wolno w stosunku do stale rosnących wymagań rynku pracy.

2.7.7 Służba zdrowia

Tabela 2-22 Służba zdrowia z Powiecie Nizańskim

Powiaty	Ośrodki zdrowia				Apteki i punkty apteczne				Liczba ludności na 1 aptekę w tys.				Szpitale								Przychodnie			
													Liczba				Łóżka							
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002				
Niżański	10	10	8	10	13	12	13	14	5,6	6,1	5,6	5,2	1	1	1	1	250	223	223	223	5	4	6	6
Miasta																								
Nisko	-	-	-	-	5	5	5	5	3,1	3,2	3,2	3,1	1	1	1	1	250	223	223	223	3	2	4	4
Rudnik nad Sanem	-	-	-	-	2	1	1	2	3,4	6,8	6,9	3,4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
Ulanów	-	-	-	-	1	1	1	1	1,4	1,4	1,4	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
GMINY																								
Harasiuki	2	2	1	2	1	1	2	2	-	-	6,3	6,4												
Jarocin	1	1	1	1	1	1	1	1	5,4	5,5	5,4	5,4												
Jeżowe	1	1	-	1	1	1	1	1	9,6	9,7	9,7	9,8												
Krzeszów	1	1	1	1	1	1	1	1	4,3	4,3	4,3	4,3												
Nisko	2	2	2	2	1	1	1	1	6,7	6,8	6,8	6,8												
Rudnik nad Sanem	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-												
Ulanów	2	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-												

Na terenie gminy działają dwa ośrodki zdrowia (w Harasiukach i Hucie Krzeszowskiej) oraz dwie apteki. Nie jest to jednak opieka wystarczająca. Gminne ośrodki gwarantują chorym jedynie pomoc lekarzy pierwszego kontaktu oraz pielęgniarek środowiskowych. Pacjenci wymagający opieki specjalistycznej zmuszeni są do korzystania z przychodni i szpitali w Nisku, Biłgoraju, Stalowej Woli, Rzeszowie, Zamościu i Lublinie.

2.7.8 Zidentyfikowane problemy

Działania władz gminnych powinny w tym obszarze zwrócić baczność uwagę na następujące zagadnienia:

- Przystosowanie przyszkolnych obiektów sportowych do całorocznego użytkowania,
- Intensyfikacja działań mających na celu zwiększenie aktywności gospodarczej mieszkańców Gminy (przekwalifikowanie bezrobotnej części mieszkańców Gminy, zmiana i dywersyfikacja źródeł dochodu mieszkańców),
- Regulację cieków wodnych,
- Utrzymanie i odbudowę infrastruktury melioracyjnej,
- Zwiększenie bezpieczeństwa drogowego,
- Dostosowywanie działających na terenie Gminy firm z branży spożywczej do obowiązujących norm (np. HACCP),
- Poprawę stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń socjalnych i zaplecza w funkcjonujących na terenie firmy firmach i zakładach,
- Rozszerzenie profilu opieki nad dziećmi i młodzieżą z rodzin zagrożonych,
- Zmianę profilu wykształcenia w grupie bezrobotnych (zwłaszcza w grupie kobiet)

3 ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE

Proponuje się, aby Gmina w celu dalszego rozwoju podjęła w perspektywie kilkunastoletniej realizację następujących zadań: inwestycyjnych i organizacyjnych. Poniżej przedstawiono grupy działań poprawiających stan w następujących dziedzinach:

- Gospodarcza,
- Użytkowanie terenu,
- Infrastrukturalna,
- Organizacyjna,
- Poprawy stanu środowiska naturalnego,
- Kultura, dziedzictwo kulturowe i turystyka,
- Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców.

Część zadań przeplata się wzajemnie, stąd nie sposób kategorycznie przyporządkować ich do wyszczególnionych powyżej dziedzin.

3.1 Zmiany w strukturze gospodarczej terenu

W celu poprawy struktury gospodarczej Gminy proponuje się podjęcie następujących działań.

Tabela 3-1. Lista zadań w sferze gospodarczej

Lp.	Nazwa zadania	Typ zadania
1	Powstanie ośrodka doradczo-szkoleniowego dla przedsiębiorców i rolników	organizacyjne
2	Preferencje podatkowe dla przedsiębiorców adaptujących opuszczone i zdekapitalizowane obiekty, oraz obiektów zabytkowych	organizacyjne
3	Stworzenie strefy aktywności gospodarczej - scalenie gruntów, wyposażenie w infrastrukturę techniczną w Hucie Krzeszowskiej	inwestycyjne
4	Przedsiębiorstwo Ceramiki Budowlanej w Harasiukach - doprowadzenie linii gazowej, wymiana pieców na bardziej wydajne	inwestycyjne
5	Wspieranie nowych kierunków upraw tj. szkółkarstwo - rododendrony, azalie, iglaki, borówka amerykańska (szkolenia) - nawiązanie współpracy z zakładami szkółkarskimi w Rzeszowie i Lublinie	organizacyjne
6	Wspieranie rozwoju przetwórstwa runa leśnego (pomoc w złożeniu wniosku, zawiązanie spółdzielni)	organizacyjne
7	Założenie związku producentów w sektorze rolno-spożywczym (szkolenia, pomoc w złożeniu wniosku)	organizacyjne
8	Rozwój hodowli głównie bydła opasowego i trzody chlewnej - fachowe doradztwo, pomoc w uzyskiwaniu funduszy	organizacyjne
9	Rozwój agroturystyki - powstawanie gospodarstw agroturystycznych	organizacyjne
10	Wykorzystanie źródeł wód mineralnych i specyficznego mikroklimatu (o wysokim poziomie jodu) do celów turystycznych i zdrowotnych - Sieraków, Derylaki, Harasiuki	inwestycyjne
11	Pomoc przy opracowaniu wniosku grantowego Ośrodkowi Wypoczynkowemu MONO	organizacyjne

3.2 Zmiany w sposobie użytkowania terenu

Do zadań wpływających pozytywnie na sposób użytkowania terenu zaliczono następujące zadania.

Tabela 3-2. Lista zadań w sferze użytkowania terenu

Lp.	Nazwa zadania	Typ zadania
1	Przeznaczenie pod zalesianie gleb rolniczo nieprzydatnych i najniższych klas bonitacyjnych, leżących w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów leśnych (opracowanie miejscowych planów)	organizacyjne
2	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Harasiukach	organizacyjne
3	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Hucie Krzeszowskiej	organizacyjne
4	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Hucisku	organizacyjne
5	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla pozostałej części Gminy	organizacyjne
6	Rekultywacja kopalni gliny (iłów krakowieckich)	inwestycyjne

3.3 Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury

Dziedzina rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury zawiera drugą, co do długości listę zadań gdyż w tej dziedzinie zidentyfikowano najwięcej potrzeb. Poprawa stanu infrastruktury nierozzerwalnie wiąże się z poprawą stanu środowiska (poprzez np. skanalizowanie terenu Gminy) oraz z działaniami w dziedzinie poprawy jakości życia mieszkańców – poprzez np. budowę lub modernizację niezbędnych obiektów. Do dziedziny tej zakwalifikowano następujące zadania:

Tabela 3-3. Lista zadań w sferze komunikacji i infrastruktury

Lp.	Nazwa zadania	Typ zadania
1	Budowa infrastruktury wzdłuż ścieżek rowerowych	inwestycyjne
2	Przebudowa drogi gminnej Harasiuki-Łazory	inwestycyjne
3	Przebudowa drogi gminnej Rogóżna-Banachy	inwestycyjne
4	Przebudowa drogi gminnej Sieraków-Kurzyna	inwestycyjne
5	Budowa mostu na rzece Tanew w ciągu drogi gminnej Sieraków - Kurzyna	inwestycyjne
6	Budowa chodników wzdłuż dróg na terenach zabudowanych np. w Harasiukach, Hucie Krzeszowskiej	inwestycyjne
7	Budowa wodociągu w miejscowości Sieraków za Tanwią	inwestycyjne
8	Zapewnienie dostępu do stałych łączy Internetowych	inwestycyjne
9	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Harasiuki - etap II	inwestycyjne
10	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Derylaki, Łazory, Sieraków, Kusze	inwestycyjne
11	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Rogóżnia i Banachy	inwestycyjne
12	Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Huta Krzeszowska i sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Huta Krzeszowska, Huta Nowa, Huta Stara i Gózd	inwestycyjne
13	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Huta Podgórna, Maziarnia i Żuk Stary	inwestycyjne

14	Budowa oczyszczalni Hucisko i sieci kanalizacyjnej Hucisko, Nowa Wieś, Krzeszów Górny	inwestycyjne
15	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Wólka, Ryczki	inwestycyjne
16	Budowa lokalnych oczyszczalni ścieków z rozsąchem do gruntu w Pólsierakowie i Szelidze	inwestycyjne
17	Budowa sortowni odpadów	inwestycyjne
18	Regulacja rzek i potoków	inwestycyjne

3.4 Poprawa stanu środowiska naturalnego

Poprawa stanu środowiska naturalnego w przypadku Gminy Harasiuki wiąże się głównie ze skanalizowaniem wszystkich terenów Gminy oraz oczyszczeniem ścieków na nowoczesnych oczyszczalniach, a także gospodarką odpadami, ochroną cennych przyrodniczo obszarów oraz ochroną wód powierzchniowych i podziemnych – stąd zadania te składają się głównie na poprawę stanu środowiska.

Tabela 3-4. Lista zadań w sferze ochrony środowiska

Lp.	Nazwa zadania	Typ zadania
1	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Harasiuki - etap II	inwestycyjne
2	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Derylaki, Łazory, Sieraków, Kusze	inwestycyjne
3	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Rogóżnia i Banachy	inwestycyjne
4	Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Huta Krzeszowska i sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Huta Krzeszowska, Huta Nowa, Huta Stara i Gózd	inwestycyjne
5	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Huta Podgórna, Maziarnia i Żuk Stary	inwestycyjne
6	Budowa oczyszczalni Hucisko i sieci kanalizacyjnej Hucisko, Nowa Wieś, Krzeszów Górny	inwestycyjne
7	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Wólka, Ryczki	inwestycyjne e
8	Budowa lokalnych oczyszczalni ścieków z rozsąchem do gruntu w Pólsierakowie i Szelidze	inwestycyjne
9	Budowa sortowni odpadów	inwestycyjne
10	Regulacja rzek i potoków	inwestycyjne
11	Rozbudowa ciągu technologicznego na oczyszczalni ścieków w Harasiukach	inwestycyjne
12	Egzekwowanie umów na wywóz ścieków do punktów zlewnych oczyszczalni ścieków (okresowe kontrole)	organizacyjne
13	Promocja odnawialnych źródeł energii np. biomasy	organizacyjne
14	Promocja indywidualnych systemów centralnego ogrzewania wykorzystujących energię odnawialną np. preferencje z GFOŚiGW	organizacyjne
15	Eliminacja dzikiej eksploatacji złóż surowców mineralnych - kruszyw naturalnych i surowców ilastych	inwestycyjne
16	Ochrona ekosystemów wzdłuż rzeki Tanew i innych cennych przyrodniczo obszarów gminy	organizacyjne
17	Likwidacja powstających dzikich wysypisk odpadów oraz niedopuszczenie do powstawania nowych	inwestycyjne
18	Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Harasiukach	inwestycyjne
19	Ochrona wód podziemnych (ustalenie warunków)	organizacyjne
20	Budowa sanitariatów i budynków socjalnych przy boisku w Harasiukach	inwestycyjne
21	Objęcie wszystkich mieszkańców selektywną zbiórką odpadów	organizacyjne

3.5 Kultura, dziedzictwo kulturowe i turystyka

Na zadania z zakresu kultury i turystyki składają się głównie zadania inwestycyjne polegające na poprawie infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej oraz dziedzictwa kulturowego Gminy.

Tabela 3-5. Lista zadań w sferze kultury, dziedzictwa kulturowego i turystyki

Lp.	Nazwa zadania	Typ zadania
1	Restauracja zabytkowego kościoła w Hucie Krzeszowskiej	inwestycyjne
2	Restauracja zabytkowych cmentarzy w gminie	inwestycyjne
3	Rozwój skansenu w Krzeszowie Górnym	inwestycyjne
4	Wyznaczenie szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych wraz z infrastrukturą	organizacyjne
5	Skoordynowanie przebiegu tras rowerowych, pieszych i wodnych z okolicznymi gminami np. z gminą Ulanów, Krzeszów, Rudnik	organizacyjne
6	Oznakowanie szlaków kajakowych i stworzenie przystani kajakowych oraz motorowodnych na trasach Susiec-Ulanów	inwestycyjne
7	Promocja atrakcji turystycznych gminy, oferta spędzania wolnego czasu wspólnie z innymi gminami powiatu (folder informacyjny, strona www, udział w targach turystycznych, organizacja imprez)	organizacyjne
8	Centrum Informacji Turystycznej	organizacyjne
9	Budowa zalewu w Harasiukach	inwestycyjne
10	Organizacja infrastruktury dla imprez plenerowych na terenach nad Tanwią	inwestycyjne

3.6 Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców, w tym zmiany w strukturze zamieszkania

Zadania zidentyfikowane w tej dziedzinie wiążą się głównie z poprawą bezpieczeństwa mieszkańców oraz jakością życia, na którą mają wpływ władze Gminy – podstawowa opieka medyczna, szkolnictwo na poziomie podstawowym i gimnazjalnym. Listę zadań do realizacji w tym obszarze przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3-6. Lista zadań w sferze poprawy warunków i jakości życia mieszkańców

Lp.	Nazwa zadania	Typ zadania
1	Rozbudowa budynku szkolnego w miejscowości Harasiuki wraz z budową Sali gimnastycznej	inwestycyjne
2	Rozbudowa budynku szkolnego w miejscowości Huta Krzeszowska	inwestycyjne
3	Unowocześnienie bazy pomocy naukowych, w tym komputeryzacja obiektów szkolnych i podłączenie do Internetu	inwestycyjne
4	Budowa budynku Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Harasiukach	inwestycyjne
5	Budowa budynku Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Hucie Krzeszowskiej	inwestycyjne
6	Rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich wraz z wykupem terenów, budowa parkingów	inwestycyjne
7	Rozbudowa boisk sportowych w Harasiukach, Hucie Krzeszowskiej i Hucisku	inwestycyjne
8	Organizacja miejsca dziennej opieki/zajęć pozalekcyjnych dla dzieci z rodzin patologicznych i biednych w świetlicach wiejskich	organizacyjne
9	Włączenie jednostek pomocniczych gminy (22 szt.) + GOK, GOPS, ZUK, ZOS, biblioteki (3 szt.) do Internetu i Intranetu	inwestycyjne
10	Komputeryzacja 3 bibliotek gminnych - podłączenia Internetowe po 3 stanowiska komputerowe	inwestycyjne
11	Organizacja infrastruktury dla imprez plenerowych na terenach nad Tanwią	inwestycyjne

3.7 Lista zadań do realizacji wraz z hierarchią ważności

Każde działanie ze względu na skutki, jakie wywołuje powinno być rozpatrywane przy zastosowaniu różnych kryteriów oceny. Przy formułowaniu hierarchii ważności zadań posłużono się **wielokryterialną analizą decyzyjną** przy zastosowaniu następujących kryteriów:

Tabela 3-7. Kryteria oceny zadań

Lp.	Nazwa kryterium	Skala, bądź możliwe określenia
1	Zaawansowanie dokumentacyjne zadania	0 - pomysł 1 - koncepcja 2 - projekt techniczny
2	Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację	0 - brak 1 - istnieje
3	Zaspokojenie większej ilości dziedzin strategicznych	1 – zaspakaja 1 dziedzinę 2 – zaspakaja 2 dziedziny 3 – zaspakaja więcej niż 2 dziedziny
4	Wpływ na środowisko	0 – brak wpływu 1 – wpływ pozytywny
5	Wpływ na jakość życia mieszkańców	0 – brak wpływu 1 – wpływ pozytywny

Hierarchia ważności kryteriów odzwierciedlana jest zazwyczaj za pomocą **współczynników wagowych**. Po konsultacjach z panelem ekspertów stwierdzono, że przyznaje się następujące wagi dla powyższych kryteriów:

Tabela 3-8. Wagi przyznane poszczególnym kryteriom

Nazwa kryterium	Przyznana waga
Zaawansowanie dokumentacyjne zadania	30%
Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację	20%
Zaspokojenie większej ilości dziedzin strategicznych	20%
Wpływ na środowisko	10%
Wpływ na jakość życia mieszkańców	20%
RAZEM	100%

Kolejnym etapem przyjętej metody jest ocena poszczególnych zadań inwestycyjnych względem każdego z kryteriów oceny z uwzględnieniem wag przyznanych dla poszczególnych kryteriów. Wynikiem jest uzyskana w ten sposób **macierz wypłat**, która jest formalnym zapisem wielokryterialnej oceny poszczególnych zadań inwestycyjnych.

Maksymalna liczba punktów przyznana w rankingu wynosi 170 pkt. Przyjęto, że inwestycje, które otrzymają więcej niż 100 pkt. w ogólnym rankingu będą realizowane w pierwszym horyzoncie czasowym tj. w latach 2004-2006 oraz część zadań, które otrzymały 90 pkt. uznane za szczególnie priorytetowe przez wójta Gminy. Realizacja pozostałych inwestycji została przesunięta na okres późniejszy tj. 2007-2013.

Macierz wypłat wraz z hierarchicznym pogrupowaniem inwestycji przedstawia poniższa Tabela.

Tabela 3-9. Macierz wypłat z hierarchicznym ułożeniem inwestycji względem kryteriów i wag

Lp.	Nazwa inwestycji	Kryteria															SUMA
		Zaawansowanie dokumentacyjne			Bezzwrotne środki na realizację			Zaspokojenie większej liczby dziedzin			Wpływ na środowisko			Wpływ na jakość życia mieszkańców			
		punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	
INWESTYCJE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI W LATACH 2004 - 2006																	
1.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Harasiuki - etap II	2	30	60	1	20	20	3	20	60	1	10	10	1	20	20	170
2.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Derylaki, Łazory, Sieraków, Kusze	2	30	60	1	20	20	3	20	60	1	10	10	1	20	20	170
3.	Budowa oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej w miejscowości Huta Krzeszowska, Huta Nowa, Huta Stara i Gózd	2	30	60	1	20	20	3	20	60	1	10	10	1	20	20	170
4.	Modernizacja drogi gminnej Harasiuki-Łazory	2	30	60	1	20	20	2	20	40	1	10	10	1	20	20	150
5.	Modernizacja drogi gminnej Rogóżna-Banachy	2	30	60	1	20	20	2	20	40	1	10	10	1	20	20	150
6.	Modernizacja drogi gminnej Sieraków-Kurzyna	2	30	60	1	20	20	2	20	40	1	10	10	1	20	20	150
7.	Budowa mostu na rzece Tanew w ciągu drogi gminnej Sieraków - Kurzyna	2	30	60	1	20	20	2	20	40	1	10	10	1	20	20	150
8.	Budowa sortowni odpadów	2	30	60	1	20	20	2	20	40	1	10	10	1	20	20	150
9.	Rozbudowa budynku szkolnego w miejscowości Harasiuki wraz z budową Sali gimnastycznej	2	30	60	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	140
10.	Rozbudowa budynku szkolnego w miejscowości Huta Krzeszowska	2	30	60	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	140
11.	Unowocześnienie bazy pomocy naukowych, w tym komputeryzacja obiektów szkolnych i podłączenie do Internetu	2	30	60	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	140

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Lp.	Nazwa inwestycji	Kryteria															
		Zaawansowanie dokumentacyjne			Bezzwrotne środki na realizację			Zaspokojenie większej liczby dziedzin			Wpływ na środowisko			Wpływ na jakość życia mieszkańców			SUMA
		punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	
12.	Budowa budynku Gminnego Samodzielnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Harasiukach	2	30	60	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	140
13.	Budowa budynku Gminnego Samodzielnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Hucie Krzeszowskiej	2	30	60	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	140
14.	Rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich wraz z wykupem terenów, budowa parkingów	2	30	60	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	140
15.	Rozbudowa boisk sportowych w Harasiukach, Hucie Krzeszowskiej i Hucisku	2	30	60	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	140
16.	Edukacja społeczeństwa na temat odzysku odpadów	2	30	60	1	20	20	1	20	20	1	10	10	1	20	20	130
17.	Objęcie wszystkich mieszkańców selektywną zbiórką odpadów	2	30	60	1	20	20	1	20	20	1	10	10	1	20	20	130
18.	Budowa zalewu w Harasiukach	1	30	30	1	20	20	2	20	40	1	10	10	1	20	20	120
19.	Reaktywacja spółek wodnych zajmujących się melioracjami	2	30	60	0	20	0	2	20	40	0	10	0	1	20	20	120
20.	Budowa wodociągu w miejscowości Sieraków za Tanwią	1	30	30	1	20	20	2	20	40	1	10	10	1	20	20	120
21.	Wyznaczenie szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych wraz z infrastrukturą	1	30	30	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	110
22.	Budowa infrastruktury wzdłuż ścieżek rowerowych	1	30	30	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	110
23.	Skoordynowanie przebiegu tras rowerowych, pieszych i wodnych z okolicznymi gminami np. z gminą Ulanów, Krzeszów, Rudnik	1	30	30	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	110
24.	Oznakowanie szlaków kajakowych i stworzenie przystani kajakowych oraz	1	30	30	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	110

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Lp.	Nazwa inwestycji	Kryteria															SUMA
		Zaawansowanie dokumentacyjne			Bezzwrotne środki na realizację			Zaspokojenie większej liczby dziedzin			Wpływ na środowisko			Wpływ na jakość życia mieszkańców			
		punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	
	motorowodnych na trasach Susiec-Ulanów																
25.	Promocja atrakcji turystycznych gminy, oferta spędzania wolnego czasu wspólnie z innymi gminami powiatu (folder informacyjny, strona www, udział w targach turystycznych, organizacja imprez)	1	30	30	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	110
26.	Centrum Informacji Turystycznej	1	30	30	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	110
27.	Egzekwowanie umów na wywóz ścieków do punktów zlewnych oczyszczalni ścieków (okresowe kontrole)	2	30	60	0	20	0	1	20	20	1	10	10	1	20	20	110
28.	Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Harasiukach	2	30	60	1	20	20	1	20	20	1	10	10	0	20	0	110
29.	Egzekwowanie umów na wywóz odpadów na składowisko odpadów (okresowe kontrole)	2	30	60	0	20	0	1	20	20	1	10	10	1	20	20	110
30.	Restauracja zabytkowego kościoła w Hucie Krzeszowskiej	1	30	30	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	110
31.	Przeznaczenie pod zalesianie gleb rolniczo nieprzydatnych i najniższych klas bonitacyjnych, leżących w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów leśnych (opracowanie miejscowych planów)	1	30	30	0	20	0	2	20	40	1	10	10	1	20	20	100
32.	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Harasiukach	2	30	60	0	20	0	1	20	20	0	10	0	1	20	20	100

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Lp.	Nazwa inwestycji	Kryteria															
		Zaawansowanie dokumentacyjne			Bezzwrotne środki na realizację			Zaspokojenie większej liczby dziedzin			Wpływ na środowisko			Wpływ na jakość życia mieszkańców			SUMA
		punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	
33.	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Hucie Krzeszowskiej	2	30	60	0	20	0	1	20	20	0	10	0	1	20	20	100
34.	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Hucisku	2	30	60	0	20	0	1	20	20	0	10	0	1	20	20	100
35.	Restauracja zabytkowych cmentarzy w gminie	1	30	30	1	20	20	2	20	40	0	10	0	0	20	0	90
36.	Rozwój skansenu w Krzeszowie Górnym	1	30	30	1	20	20	2	20	40	0	10	0	0	20	0	90
37.	Powstanie ośrodka doradczo-szkoleniowego dla przedsiębiorców i rolników	1	30	30	0	20	0	2	20	40	0	10	0	1	20	20	90
38.	Preferencje podatkowe dla przedsiębiorców adaptujących opuszczone i zdekapitalizowane obiektów, oraz obiektów zabytkowych	1	30	30	0	20	0	2	20	40	0	10	0	1	20	20	90
39.	Wspieranie nowych kierunków upraw tj. szkółkarstwo - rododendrony, azalie, iglaki, borówka amerykańska (szkolenia) - nawiązanie współpracy z zakładami szkółkarskimi w Rzeszowie i Lublinie	1	30	30	0	20	0	2	20	40	0	10	0	1	20	20	90
40.	Wspieranie rozwoju przetwórstwa runa leśnego (pomoc w złożeniu wniosku, zawiązanie spółdzielni)	1	30	30	0	20	0	2	20	40	0	10	0	1	20	20	90
41.	Założenie związku producentów w sektorze rolno-spożywczym (szkolenia, pomoc w złożeniu wniosku)	1	30	30	0	20	0	2	20	40	0	10	0	1	20	20	90

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Lp.	Nazwa inwestycji	Kryteria															
		Zaawansowanie dokumentacyjne			Bezzwrotne środki na realizację			Zaspokojenie większej liczby dziedzin			Wpływ na środowisko			Wpływ na jakość życia mieszkańców			SUMA
		punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	
42.	Rozwój hodowli głównie bydła opasowego i trzody chlewnej - fachowe doradztwo, pomoc w uzyskiwaniu funduszy	1	30	30	0	20	0	2	20	40	0	10	0	1	20	20	90
43.	Rozwój agroturystyki - powstawanie gospodarstw agroturystycznych	1	30	30	0	20	0	2	20	40	0	10	0	1	20	20	90
44.	Włączenie jednostek pomocniczych gminy (22 szt.) + GOK, GOPS, ZUK, ZOS, biblioteki (3 szt.) do Internetu i Intranetu	1	30	30	1	20	20	1	20	20	0	10	0	1	20	20	90
45.	Rekultywacja kopalni gliny (iłów krakowieckich)	1	30	30	1	20	20	2	20	40	0	10	0	0	20	20	90
46.	Pomoc przy opracowaniu wniosku grantowego Ośrodkowi Wypoczynkowemu MONO	0	30	30	1	20	20	2	20	40	0	10	0	0	20	0	90
INWESTYCJE PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI PO 2006 R.																	
47.	Rozbudowa ciągu technologicznego na oczyszczalni ścieków w Harasiukach	0	30	0	0	20	0	3	20	60	1	10	10	1	20	20	90
48.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Rogóżnia i Banachy	0	30	0	0	20	0	3	20	60	1	10	10	1	20	20	90
49.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Huta Podgórna, Maziarnia i Żuka Stary	0	30	0	0	20	0	3	20	60	1	10	10	1	20	20	90
50.	Budowa oczyszczalni Hucisko i sieci kanalizacyjnej Hucisko, Nowa Wieś i Krzeszów Górny	0	30	0	0	20	0	3	20	60	1	10	10	1	20	20	90
51.	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Wólka, Ryczki	0	30	0	0	20	0	3	20	60	1	10	10	1	20	20	90
52.	Organizacja infrastruktury dla imprez plenerowych na terenach nad Tanwią	0	30	0	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	80
53.	Stworzenie strefy aktywności gospodarczej - scalenie gruntów,	0	30	0	1	20	20	2	20	40	0	10	0	1	20	20	80

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Lp.	Nazwa inwestycji	Kryteria															
		Zaawansowanie dokumentacyjne			Bezzwrotne środki na realizację			Zaspokojenie większej liczby dziedzin			Wpływ na środowisko			Wpływ na jakość życia mieszkańców			SUMA
		punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	
	wyposażenie w infrastrukturę techniczną w Hucie Krzeszowskiej																
54.	Budowa lokalnych oczyszczalni ścieków z rozsądem do gruntu w Pólsierakowie i Szelidze	0	30	0	0	20	0	2	20	40	1	10	10	1	20	20	70
55.	Budowa chodników wzdłuż dróg na terenach zabudowanych np. w Harasiukach, Hucie Krzeszowskiej, Hucisku	1	30	30	0	20	0	1	20	20	0	10	0	1	20	20	70
56.	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla pozostałej części Gminy	1	30	30	0	20	0	1	20	20	0	10	0	1	20	20	70
57.	Regulacja rzek i potoków	0	30	0	1	20	20	1	20	20	1	10	10	1	20	20	70
58.	Komputeryzacja 3 bibliotek gminnych - podłączenia Internetowe po 3 stanowiska komputerowe	0	30	0	1	20	20	1	20	20	0	10	0	1	20	20	60
59.	Promocja odnawialnych źródeł energii np. biomasy	0	30	0	0	20	0	2	20	40	1	10	10	0	20	0	50
60.	Promocja indywidualnych systemów centralnego ogrzewania wykorzystujących energię odnawialną np. preferencje z GFOSiGW	0	30	0	0	20	0	2	20	40	1	10	10	0	20	0	50
61.	Ochrona wód podziemnych (ustalenie warunków)	0	30	0	0	20	0	1	20	20	1	10	10	1	20	20	50
62.	Organizacja miejsca dziennej opieki/zajęć pozalekcyjnych dla dzieci z rodzin patologicznych i biednych w świetlicach wiejskich	0	30	0	0	20	0	1	20	20	0	10	0	1	20	20	40
63.	Przedsiębiorstwo Ceramiki Budowlanej w Harasiukach - doprowadzenie linii gazowej, wymiana pieców na bardziej wydajne	0	30	0	1	20	20	1	20	20	0	10	0	0	20	0	40

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Lp.	Nazwa inwestycji	Kryteria															
		Zaawansowanie dokumentacyjne			Bezzwrotne środki na realizację			Zaspokojenie większej liczby dziedzin			Wpływ na środowisko			Wpływ na jakość życia mieszkańców			SUMA
		punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	punkt	waga	wynik	
64.	Wykorzystanie źródeł wód mineralnych i specyficznego mikroklimatu (o wysokim poziomie jodu) do celów turystycznych i zdrowotnych - Sieraków, Derylaki, Harasiuki	0	30	0	0	20	0	1	20	20	0	10	0	1	20	20	40
65.	Zapewnienie dostępu do stałych łącz Internetowych	0	30	0	0	20	0	1	20	20	0	10	0	1	20	20	40
66.	Eliminacja dzikiej eksploatacji złóż surowców mineralnych - kruszyw naturalnych i surowców ilastych	0	30	0	0	20	0	1	20	20	1	10	10	0	20	0	30
67.	Ochrona ekosystemów wzdłuż rzeki Tanew i innych cennych przyrodniczo obszarów gminy	0	30	0	0	20	0	1	20	20	1	10	10	0	20	0	30
68.	Likwidacja powstających dzikich wysypisk odpadów oraz niedopuszczenie do powstawania nowych	0	30	0	0	20	0	1	20	20	1	10	10	0	20	0	30

4 REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

4.1 Planowane projekty i zadania inwestycyjne w okresie 2004-2006

W poniższej Tabeli przedstawiono podstawowe wartości charakteryzujące zadania przeznaczone do realizacji w latach 2004-2006 w Gminie Harasiuki.

Tabela 4-1. Lista zadań przewidywanych do realizacji w latach 2004-2006

Nr	Nazwa zadania	Zadania do roku 2006	Zadania w latach 2007 - 2008	Zadania do 2013	Szacunkowy łączny koszt realizacji	2004	2005	2006	RAZEM	Odpowiedzialny
1	Rozbudowa budynku szkolnego w miejscowości Harasiuki wraz z budową Sali gimnastycznej	X			4 201 613	1 000 000	1 701 613	1 500 000	4 201 613	Urząd Gminy, Wydział Inwestycji
2	Rozbudowa budynku szkolnego w miejscowości Huta Krzeszowska	X			3 180 948	1 000 000	1 180 948	1 000 000	3 180 948	Urząd Gminy, Wydział Inwestycji
3	Unowocześnienie bazy pomocy naukowych, w tym komputeryzacja obiektów szkolnych i podłączenie do Internetu	X	X		245 000	0	0	35 000	35 000	Urząd Gminy, Wydział Inwestycji
4	Budowa budynku Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Harasiukach	X			0	0	0	0	0	Urząd Gminy, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
5	Budowa budynku Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Hucie Krzeszowskiej	X			0	0	0	0	0	Urząd Gminy, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
6	Rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich wraz z wykupem terenów, budowa parkingów	X	X	X	1 200 000	0	0	240 000	240 000	Urząd Gminy
7	Rozbudowa boisk sportowych w Harasiukach, Hucie Krzeszowskiej i Hucisku	X	X	X	400 000	0	200 000	200 000	400 000	Urząd Gminy
8	Restauracja zabytkowych cmentarzy w gminie	X	X		100 000	0	0	35 000	35 000	Urząd Gminy
9	Rozwój skansenu w Krzeszowie Górnym	X	X		30 000	0	0	6 000	6 000	Urząd Gminy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Nr	Nazwa zadania	Zadania do roku 2006	Zadania w latach 2007 - 2008	Zadania do 2013	Szacunkowy łączny koszt realizacji	2004	2005	2006	RAZEM	Odpowiedzialny
10	Powstanie ośrodka doradczo-szkoleniowego dla przedsiębiorców i rolników	X	X	X	2000/rok	0	2 000	2 000	6 000	Urząd Gminy, Ośrodek Doradztwa Rolniczego
11	Preferencje podatkowe dla przedsiębiorców adaptujących opuszczone i zdekapitalizowane obiektów, oraz obiektów zabytkowych	X			0	0	0	0	0	Urząd Gminy
12	Wspieranie nowych kierunków upraw tj. szkółkarstwo - rododendrony, azalie, iglaki, borówka amerykańska (szkolenia) - nawiązanie współpracy z zakładami szkółkarskimi w Rzeszowie i Lublinie	X	X		5000/rok	0	0	5 000	5 000	Urząd Gminy, Ośrodek Doradztwa Rolniczego
13	Wspieranie rozwoju przetwórstwa runa leśnego (pomoc w złożeniu wniosku, zawiązanie spółdzielni)	X			2000/rok	0	2 000	2 000	4 000	Urząd Gminy, Ośrodek Doradztwa Rolniczego
14	Założenie związku producentów w sektorze rolno-spożywczym (szkolenia, pomoc w złożeniu wniosku)	X			2000/rok	0	2 000	2 000	4 000	Urząd Gminy, Ośrodek Doradztwa Rolniczego
15	Rozwój hodowli głównie bydła opasowego i trzody chlewnej - fachowe doradztwo, pomoc w uzyskiwaniu funduszy	X			2000/rok	0	2 000	2 000	4 000	Urząd Gminy, Ośrodek Doradztwa Rolniczego
16	Przeznaczenie pod zalesianie gleb rolniczo nieprzydatnych i najniższych klas bonitacyjnych, leżących w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów leśnych (opracowanie miejscowych planów)	X			50 000	0	25 000	25 000	50 000	Urząd Gminy
17	Rozwój agroturystyki - powstawanie gospodarstw agroturystycznych	X	X	X	3 000	0	3 000	3 000	6 000	Urząd Gminy
18	Wyznaczenie szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych wraz z infrastrukturą	X			20 000	0	20 000	0	20 000	Urząd Gminy
19	Budowa infrastruktury wzdłuż ścieżek rowerowych	X			2 000 000					Urząd Gminy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Nr	Nazwa zadania	Zadania do roku 2006	Zadania w latach 2007 - 2008	Zadania do 2013	Szacunkowy łączny koszt realizacji	2004	2005	2006	RAZEM	Odpowiedzialny
20	Skoordynowanie przebiegu tras rowerowych, pieszych i wodnych z okolicznymi gminami np. z gminą Ulanów, Krzeszów, Rudnik	X			5 000	0	5 000	0	5 000	Urząd Gminy
21	Oznakowanie szlaków kajakowych i stworzenie przystani kajakowych oraz motorowodnych na trasach Susiec-Ulanów i Harasiuk-Ulanów	X			200 000	0	0	200 000	200 000	Urząd Gminy
22	Promocja atrakcji turystycznych gminy, oferta spędzania wolnego czasu wspólnie z innymi gminami powiatu (folder informacyjny, strona www, udział w targach turystycznych, organizacja imprez)	X			5 000/rok	0	0	0	0	Urząd Gminy
23	Centrum Informacji Turystycznej	X			100 000	0	100 000	0	100 000	Urząd Gminy
24	Przebudowa drogi gminnej Harasiuki-Łazory	X			807 050	8 000	799 050	0	807 050	Urząd Gminy
25	Przebudowa drogi gminnej Rogóżna-Banachy	X			1 575 300	10 500	1 564 800	0	1 575 300	Urząd Gminy
26	Przebudowa drogi gminnej Sieraków-Kurzyna	X			1 550 060	12 000	538 000	1 000 000	1 550 060	Urząd Gminy
27	Budowa mostu na rzece Tanew w ciągu drogi gminnej Sieraków - Kurzyna	X			2 796 000	600 000	1 196 000	1 000 000	2 796 000	Urząd Gminy
28	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Harasiuki - etap II	X			1 400 000	1 400 000	0	0	1 400 000	Urząd Gminy
29	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Derylaki, Łazory, Sieraków, Kusze	X			3 400 000	60 000	2 000 000	1 340 000	3 400 000	Urząd Gminy
30	Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Huta Krzeszowska i sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Huta Krzeszowska, Huta Stara, Huta Nowa i Gózd	X			2 300 000	0	120 000	2 180 000	2 300 000	Urząd Gminy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Nr	Nazwa zadania	Zadania do roku 2006	Zadania w latach 2007 - 2008	Zadania do 2013	Szacunkowy łączny koszt realizacji	2004	2005	2006	RAZEM	Odpowiedzialny
31	Egzekwowanie umów na wywóz ścieków do punktów zlewnych oczyszczalni ścieków (okresowe kontrole)	X			1 500	500	500	500	1 500	Urząd Gminy
32	Włączenie jednostek pomocniczych gminy (22 szt.) + GOK, GOPS, ZUK, ZOS, biblioteki (3 szt.) do Internetu i Intranetu	X			232 000	0	116 000	116 000	232 000	Urząd Gminy
33	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Harasiukach	X			50 000	20 000	30 000	0	50 000	Urząd Gminy
34	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Hucie Krzeszowskiej	X			50 000	20 000	30 000	0	50 000	Urząd Gminy
35	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Hucisku	X			50 000	20 000	30 000	0	50 000	Urząd Gminy
36	Reaktywacja spółek wodnych zajmujących się melioracjami	X			1000/rok	0	1 000	1 000	3 000	Spółka wodna, Urząd Gminy
37	Budowa sortowni odpadów	X			600 000	0	50 000	550 000	600 000	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej
38	Edukacja społeczeństwa na temat odzysku odpadów	X	X	X	1000 / rok	1 000	1 000	1 000	3 000	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej
39	Objęcie wszystkich mieszkańców selektywną zbiórką odpadów	X			10 000	0	10 000	0	10 000	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej
40	Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Harasiukach	X			70 000	0	70 000	0	500 000	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Nr	Nazwa zadania	Zadania do roku 2006	Zadania w latach 2007 - 2008	Zadania do 2013	Szacunkowy łączny koszt realizacji	2004	2005	2006	RAZEM	Odpowiedzialny
41	Egzekwowanie umów na wywóz odpadów na składowisko odpadów (okresowe kontrole)	X			1 500	500	500	500	1 500	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej
42	Pomoc przy opracowaniu wniosku grantowego Ośrodkowi Wypoczynkowemu MONO	X			0	0	0	0	0	Urząd Gminy
43	Rekultywacja kopalni gliny (iłów krakowieckich)	X			300 000	0	22 500	22 500	45 000	Urząd Gminy
44	Budowa wodociągu w miejscowości Sieraków za Tanwią	X			82 500	0	0	0	0	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej
45	Restauracja zabytkowego kościoła w Hucie Krzeszowskiej	X			300 000	0	0	0	0	Urząd Gminy, parafia

4.2 Planowane projekty i zadania inwestycyjne długoterminowe

Tabela 4-2. Lista zadań planowanych do realizacji w perspektywie długoterminowej

Nr	Nazwa zadania	Zadania w latach 2007 - 2008	Zadania do 2013	Szacunkowy łączny koszt realizacji	Odpowiedzialny
1	Organizacja infrastruktury dla imprez plenerowych na terenach nad Tanwią		X	100 000	Urząd Gminy
2	Organizacja miejsca dziennej opieki/zajęć pozalekcyjnych dla dzieci z rodzin patologicznych i biednych w świetlicach wiejskich	X	X	20 000 / rok	Urząd Gminy
3	Stworzenie strefy aktywności gospodarczej - scalenie gruntów, wyposażenie w infrastrukturę techniczną w Hucie Krzeszowskiej	X	X	975 000	Urząd Gminy
4	Przedsiębiorstwo Ceramiki Budowlanej w Harasiukach - doprowadzenie linii gazowej, wymiana pieców na bardziej wydajne			0	Przedsiębiorstwo Ceramiki Budowlanej, Urząd Gminy
5	Wykorzystanie źródeł wód mineralnych i specyficznego mikroklimatu (o wysokim poziomie jodu) do celów turystycznych i zdrowotnych - Sieraków, Derylaki, Harasiuki	X	X	100 000	Urząd Gminy
6	Budowa zalewu w Harasiukach	X		2 000 000	Urząd Gminy
7	Budowa chodników wzdłuż dróg na terenach zabudowanych np. w Harasiukach, Hucie Krzeszowskiej	X	X	10 000 / rok	Urząd Gminy
8	Rozbudowa ciągu technologicznego na oczyszczalni ścieków w Harasiukach	X		200 000	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej
9	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Rogóźnia i Banachy	X		2 550 000	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej
10	Budowa sieci kanalizacyjnej Maziarnia, Huta Podgórna i Żuk Stary		X	7 000 000	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej
11	Budowa oczyszczalni Hucisko i sieci kanalizacyjnej Hucisko, Nowa Wieś, Krzeszów Górny	X		3 700 000	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej
12	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Wólka i Ryczki		X	3 000 000	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej
13	Budowa lokalnych oczyszczalni ścieków z rozsąchem do gruntu w Pólsierakowie i Szelidze		X	500 000	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej
14	Promocja odnawialnych źródeł energii np. biomasy	X	X	1 500	Urząd Gminy

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Nr	Nazwa zadania	Zadania w latach 2007 - 2008	Zadania do 2013	Szacunkowy łączny koszt realizacji	Odpowiedzialny
15	Promocja indywidualnych systemów centralnego ogrzewania wykorzystujących energię odnawialną np. preferencje z GFOŚiGW	X	X	3 000	Urząd Gminy
16	Zapewnienie dostępu do stałych łączów Internetowych	X		10 000	Urząd Gminy, firmy z sektora telekomunikacji
17	Komputeryzacja 3 bibliotek gminnych - połączenia Internetowe po 3 stanowiska komputerowe	X		72 000	Urząd Gminy
18	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla pozostałej części Gminy	X		300 000	Urząd Gminy
19	Eliminacja dzikiej eksploatacji złóż surowców mineralnych - kruszyw naturalnych i surowców ilastych	X		20 000	Urząd Gminy
20	Ochrona ekosystemów wzdłuż rzeki Tanew i innych cennych przyrodniczo obszarów gminy	X		15 000	Urząd Gminy
21	Likwidacja powstających dzikich wysypisk odpadów oraz niedopuszczenie do powstawania nowych	X		200 000	Urząd Gminy, Zakład Gospodarki Komunalnej
22	Regulacja rzek i potoków	X	X	50 000	odpowiedni administratorzy cieków (Ś.Z. M i U.W.), U.G. Harasiuki
23	Ochrona wód podziemnych (ustalanie warunków)	X	X	0	RZGW, U.G. Harasiuki

5 POWIĄZANIA PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY/POWIATU/WOJEWÓDZTWA

Planowanie rozwoju Gminy jest związane z zamierzeniami władz Gminnych – wizją Gminy, jaka posiadają rozpoczynając swoją kadencję, oparta na oczekiwaniach i potrzebach mieszkańców Gminy, ale nie może być oderwane od innych planów, których realizacja dotyczy także obszaru Gminy.

Kierunkowy, planowy (a co za tym idzie zrównoważony) rozwój Gminy zapewnia ciągłość działań w poszczególnych kierunkach – uniezależnienie realizowanych inwestycji. Władze Gminne mając wytyczone kierunki tworzą spójną w czasie politykę rozwoju. Istnieje wtedy pewność, że zrealizowane wcześniej pomysły (a co za tym idzie pieniądze wydane z puli budżetowej) nie zostały zmarnowane, a stanowiły początek dla przyszłych zamierzeń, a więc można wykazać celowość zadań. W ten sposób możliwy jest stały postęp, gdyż corocznie realizowane inwestycje stanowią kolejne kroki naprzód. Poprzez planowanie przedsięwzięć w różnych horyzontach czasowych i umiejscawianie tych planów na tle innych zamierzeń realizowanych w większych jednostkach administracyjnych (Powiat, Województwo) widać spójność. Uzyskiwanie dodatkowych funduszy na realizację planowanych zamierzeń jest również zależne od zgodności kierunków rozwoju Gminy z kierunkami rozwoju powiatu i województwa.

W poniższej tabeli zostały zamieszczone wszystkie planowane do realizacji zadania, niezależnie od czasowego horyzontu ich wykonania. W następnych tabelach zamieszczono zgodność zadań planowanych do realizacji przez Gminę Harasiuki z innymi planami i projektami z terenu Powiatu i Województwa. Numery zadań w tabelach zgodności odpowiadają numerom zadań z głównej tabeli zadań.

Tabela 5-1 Tabela główna planowanych do wykonania zadań

D	1	DZIEDZINA SPOŁECZNA
P	1	Edukacja
Z	1	Rozbudowa budynku szkolnego w miejscowości Harasiuki wraz z budową Sali gimnastycznej
Z	2	Rozbudowa budynku szkolnego w miejscowości Huta Krzeszowska
Z	3	Unowocześnienie bazy pomocy naukowych, w tym komputeryzacja obiektów szkolnych i podłączenie do Internetu
P	2	Ochrona zdrowia
Z	1	Budowa budynku Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Harasiukach
Z	2	Budowa budynku Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Hucie Krzeszowskiej
P	3	Kultura i sport
Z	1	Rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich wraz z wykupem terenów, budowa parkingów
Z	2	Budowa sanitariatów i budynków socjalnych przy boisku w Harasiukach
Z	3	Rozbudowa boisk sportowych w Harasiukach, Hucie Krzeszowskiej i Hucisku
Z	4	Organizacja infrastruktury dla imprez plenerowych na terenach nad Tanwią
P	4	Opieka społeczna
Z	1	Organizacja miejsca dziennej opieki/zajęć pozalekcyjnych dla dzieci z rodzin patologicznych i biednych w świetlicach wiejskich
P	5	Dziedzictwo kulturowe
Z	1	Restauracja zabytkowego kościoła w Hucie Krzeszowskiej
Z	2	Restauracja zabytkowych cmentarzy w gminie
Z	3	Rozwój skansenu w Krzeszowie Górnym
D	2	DZIEDZINA GOSPODARCZA
P	1	Działalność gospodarcza
Z	1	Powstanie ośrodka doradczo-szkoleniowego dla przedsiębiorców i rolników
Z	2	Preferencje podatkowe dla przedsiębiorców adaptujących opuszczone i zdekapitalizowane obiekty, oraz obiektów zabytkowych
Z	3	Stworzenie strefy aktywności gospodarczej - scalenie gruntów, wyposażenie w infrastrukturę techniczną w Hucie Krzeszowskiej
Z	4	Przedsiębiorstwo Ceramiki Budowlanej w Harasiukach - doprowadzenie linii gazowej, wymiana pieców na bardziej wydajne
Z	5	Pomoc przy opracowaniu wniosku grantowego Ośrodkowi Wypoczynkowemu MONO
P	2	Rolnictwo
Z	1	Wspieranie nowych kierunków upraw tj. szkółkarstwo - rododendrony, azalie, iglaki, borówka amerykańska (szkolenia) - nawiązanie współpracy z zakładami szkółkarskimi w Rzeszowie i Lublinie

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Z	2	Wspieranie rozwoju przetwórstwa runa leśnego (pomoc w złożeniu wniosku, zawiązanie spółdzielni)
Z	3	Założenie związku producentów w sektorze rolno-spożywczym (szkolenia, pomoc w złożeniu wniosku)
Z	4	Rozwój hodowli głównie bydła opasowego i trzody chlewnej – fachowe doradztwo, pomoc w uzyskiwaniu funduszy
P	3	Leśnictwo
Z	1	Przeznaczenie pod zalesianie gleb rolniczo nieprzydatnych i najniższych klas bonitacyjnych, leżących w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów leśnych (opracowanie miejscowych planów)
P	4	Turystyka i wypoczynek
Z	1	Rozwój agroturystyki - powstawanie gospodarstw agroturystycznych
Z	2	Wyznaczenie szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych wraz z infrastrukturą
	3	Budowa infrastruktury wzdłuż ścieżek rowerowych
Z	4	Skoordynowanie przebiegu tras rowerowych, pieszych i wodnych z okolicznymi gminami np. z gminą Ulanów, Krzeszów, Rudnik
Z	5	Oznakowanie szlaków kajakowych i stworzenie przystani kajakowych oraz motorowodnych na trasach Susiec-Ulanów
Z	6	Promocja atrakcji turystycznych gminy, oferta spędzania wolnego czasu wspólnie z innymi gminami powiatu (folder informacyjny, strona www, udział w targach turystycznych, organizacja imprez)
Z	7	Wykorzystanie źródeł wód mineralnych i specyficznego mikroklimatu (o wysokim poziomie jodu) do celów turystycznych i zdrowotnych - Sieraków, Derylaki, Harasiuki
Z	8	Centrum Informacji Turystycznej
Z	9	Budowa zalewu w Harasiukach
D	3	INFRASTRUKTURA
P	1	Drogi
Z	1	Przebudowa drogi gminnej Harasiuki-Łazory
Z	2	Przebudowa drogi gminnej Rogóżna-Banachy
Z	3	Przebudowa drogi gminnej Sieraków-Kurzyna
Z	4	Budowa mostu na rzece Tanew w ciągu drogi gminnej Sieraków - Kurzyna
Z	5	Budowa chodników wzdłuż dróg na terenach zabudowanych np. w Harasiukach, Hucie Krzeszowskiej
P	2	Wodociągi
Z	1	Budowa wodociągu w miejscowości Sieraków za Tanwią
P	3	Kanalizacja i oczyszczalnie ścieków
Z	1	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Harasiuki - etap II
Z	2	Rozbudowa ciągu technologicznego na oczyszczalni ścieków w Harasiukach
Z	3	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Derylaki, Łazory, Sieraków, Kusze

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Z	4	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Rogóżnia i Banachy
Z	5	Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Huta Krzeszowska i sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Huta Krzeszowska, Huta Nowa, Huta Stara i Gózd
Z	6	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Huta Podgórna, Maziarnia i Żuk Stary
Z	7	Budowa oczyszczalni Hucisko i sieci kanalizacyjnej Hucisko, Nowa Wieś, Krzeszów Górny
Z	8	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Wólka, Ryczki
Z	9	Budowa lokalnych oczyszczalni ścieków z rozsączaniem do gruntu w Pólsierakowie i Szelidze
Z	10	Egzekwowanie umów na wywóz ścieków do punktów zlewnych oczyszczalni ścieków (okresowe kontrole)
P	4	Energetyka
Z	1	Promocja odnawialnych źródeł energii np. biomasy
P	5	Ciepłownictwo
Z	1	Promocja indywidualnych systemów centralnego ogrzewania wykorzystujących energię odnawialną np. preferencje z GFOŚiGW
P	6	Telekomunikacja
Z	1	Zapewnienie dostępu do stałych łączy Internetowych
P	7	Budynki komunalne
Z	1	Włączenie jednostek pomocniczych gminy (22 szt.) + GOK, GOPS, ZUK, ZOS, biblioteki (3 szt.) do Internetu i Intranetu
Z	2	Komputeryzacja 3 bibliotek gminnych - podłączenia Internetowe po 3 stanowiska komputerowe
D	4	DZIEDZINA ŚRODOWISKOWA
P	1	Gospodarka przestrzenna
Z	1	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Harasiukach
Z	2	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Hucie Krzeszowskiej
Z	3	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Hucisku
Z	4	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla pozostałej części Gminy
Z	5	Eliminacja dzikiej eksploatacji złóż surowców mineralnych - kruszyw naturalnych i surowców ilastych
Z	6	Rekultywacja kopalni gliny (iłów krakowieckich)
P	2	Środowisko przyrodnicze
Z	1	Reaktywacja spółek wodnych zajmujących się melioracjami
Z	2	Ochrona ekosystemów wzdłuż rzeki Tanew i innych cennych przyrodniczo obszarów gminy
P	3	Gospodarka odpadami
Z	1	Budowa sortowni odpadów
Z	2	Edukacja społeczeństwa na temat odzysku odpadów

Z	3	Objęcie wszystkich mieszkańców selektywną zbiórką odpadów
Z	4	Likwidacja powstających dzikich wysypisk odpadów oraz niedopuszczenie do powstawania nowych
Z	5	Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Harasiukach
Z	6	Egzekwowanie umów na wywóz odpadów na składowisko odpadów (okresowe kontrole)
P	4	Wody powierzchniowe
Z	1	Regulacja rzek i potoków
P	5	Wody podziemne
Z	1	Ochrona wód podziemnych (ustalanie warunków)

Tabela 5-2 Powiązania zadań PRL Harasiuki ze Strategią Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2000-2006

Lp	Obszar	Nazwa planu z którym porównywana jest zgodność zadań z PRL Gminy Harasiuki	Numerы działań zgodnych ze Strategią (zgodnie z numeracją z Tabeli 5-1)
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO na lata 2000-2006			
1	OBSZARY WIEJSKIE	Podniesienie poziomu wiedzy ludności mieszkającej na wsi (kształcenie, doksztalcanie, zmiana kwalifikacji),	1.1.1-3; 1.3.1; 2.1.1; 3.7.1-2; 4.3.2
2		Poprawa struktury obszarowej, w tym rozłogu gospodarstw, z rozgraniczeniem na gospodarstwa rozwojowe i socjalne, w celu uzyskania wielkości gospodarstwa rolnego zapewniającej wysoką efektywność.	2.1.3; 2.2.3; 4.1.4
3		Tworzenie na obszarach wiejskich możliwości uzyskiwania dodatkowych dochodów przez ludność, takich jak przetwórstwo rolno – spożywcze czy agroturystyka, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.	1.3.4; 1.5.1-3; 2.1.1-3; 2.2.1-4; 2.4.1-2; 2.4.6-7; 4.3.1
4		Rozwój proekologicznego systemu produkcji rolniczej, w powiązaniu z ochroną zasobów środowiska naturalnego	2.1.1
5		Wykorzystywanie walorów dziedzictwa kulturowego dla potrzeb turystyki na terenach wiejskich	1.5.1-3
6	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu konkurencyjności poprzez rozwój małych i średnich przedsiębiorstw na obszarach wiejskich, w tym rozwój technologiczny i transfer innowacji w przetwórstwie rolno-spożywczym,	2.1.1-4; 2.2.1-4; 3.4.1
7		Tworzenie się grup producenckich oraz wzmocnienia roli rolników na rynku produktów rolnych oraz zapobieganie degradacji środowiska naturalnego na obszarach wiejskich, upowszechnianie metod produkcji rolniczej przyjaznych dla środowiska.	2.2.3-4; 2.1.1
8		Pozyskiwanie nowych rynków zbytu dla podmiotów gospodarczych z terenu województwa poprzez szeroko rozumianą promocję gospodarczą regionu na rynkach krajowych i zagranicznych oraz podniesienie konkurencyjności ich oferty.	2.1.1; 2.2.3-4

9		Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzez rozbudowę odpowiedniej infrastruktury technicznej, przygotowanie ofert inwestycyjnych oraz ukształtowanie korzystnego klimatu dla inwestorów.	2.1.2-3; 3.1.1-4; 3.2.1; 3.3.1-10; 3.6.1; 4.1.1-4
10	SEKTOR TURYSTYCZNY	Tworzenia nowoczesnej infrastruktury turystycznej w Bieszczadach, Beskidzie Niskim, na Pogórzu i Roztoczu, uwzględniającej zagadnienia z zakresu ochrony przyrody	
11		Łączenie tradycyjnej kultury ludowej regionu oraz imprez kulturalnych (spotkania polonijne, festiwale, widowiska) z ruchem turystycznym	1.3.4; 1.5.1-3
12		Integrację społeczeństwa regionu poprzez kulturę	1.3.1; 1.3.4; 1.5.1-3; 3.7.2
13		Promocja regionu w kraju i za granicą poprzez realizację istniejących oraz nowych międzynarodowych i ogólnopolskich projektów z dziedziny kultury (np.: Festiwal Muzyki w Łąncucie, Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych) oraz ochrony przyrody (np. program „Zielone Karpaty”)	xxx
14		Wzbogacenie istniejących i kreowanie nowych produktów turystycznych opartych na dziedzictwie kulturowym i unikatowych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych	1.5.1-3; 2.4.1-9
15		Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego, wartości krajobrazowych i przyrodniczych oraz rozwój działalności kulturalnej jako podstawa tworzenia produktu turystycznego regionu	1.5.1-3
16		Rozbudowa i modernizacja szeroko rozumianej infrastruktury turystycznej i podnoszenie jakości usług jako składowe rozwoju produktu turystycznego województwa.	1.5.1-3; 2.4.1-9
17		Edukacja ludności w zakresie recepcji i obsługi ruchu turystycznego, ochrony środowiska i rolnictwa ekologicznego	2.4.1; 2.4.8
18	EDUKACJA	Ukierunkowanie edukacji zawodowej – w tym system przekwalifikowania zawodowego – na potrzeby przedsiębiorstw i rozwój przedsiębiorczości oraz potrzeby zrestrukturyzowanego rolnictwa i rozwiniętego sektora turystycznego	xxx

19		Podniesienie poziomu i jakości kształcenia oraz zwiększenie dostępności mieszkańców obszarów wiejskich do edukacji na poziomie średnim i wyższym	1.1.1-3; 1.3.1; 3.7.1-2
20		Tworzenie warunków do rozwoju leczenia specjalistycznego w regionie	1.2.1-2
21		Działania na rzecz regionalnej edukacji kulturalnej.	1.3.4
22		Bezpieczeństwo zdrowotne ludności.	1.2.1-2
23		Uwzględnianie w programach nauczania zasad zrównoważonego rozwoju	1.1.1-3; 1.3.2-3; 3.7.2
24	INFRASTRUKTURA	Zwiększenie dostępności komunikacyjnej regionu jako czynnik wzmocnienia atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej, modernizacja istniejącego układu drogowego.	3.1.1-4; 4.4.1
25		Zabezpieczenie ciągłości lasu oraz jego produkcyjnych i pozaprodukcyjnych funkcji.	2.3.1
26		Rozwój infrastruktury obszarów wiejskich, w tym budowę oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych, wodociągów, telefonizację, reelektryfikację, gazyfikację oraz gospodarkę odpadami	3.1.1-4; 3.2.1; 3.3.1-10; 3.6.1
27		Poprawa zabezpieczenia przeciwpowodziowego poprzez budowę i modernizację na terenach zurbanizowanych wałów przeciwpowodziowych, racjonalną regulację rzek, jak również budowę zbiorników retencyjnych oraz polderów	4.4.1; 4.5.1
28		Rozwój infrastruktury służącej turystyce oraz utworzenie regionalnej jednostki rozwijającej produkt turystyczny województwa	2.4.1-5 2.1.9
29		Rozwój gospodarki wodnej.	4.5.1
30		Rozwój gospodarki ściekowej i ochrony środowiska.	3.3.1-10
31		Powstawanie międzynarodowych instytucji działających na rzecz rozwoju gospodarczego, turystyki i kultury	xxx

Tabela 5-3 Powiązania zadań PRL Harasiuki ze Strategią Rozwoju Powiatu Nizańskiego

Lp.	Nazwa planu, z którym porównywana jest zgodność zadań z PRL Gminy Harasiuki	Numery działań zgodnych ze Strategią (zgodnie z numeracją z Tabeli 5-1)
STRATEGIA ROZWOJU POWIATU NIŻAŃSKIEGO		
1	Transformacja i rozwój rolnictwa, alternatywne źródła dochodu	1.5.1-3; 2.1.1-4; 2.2.1-4; 2.4.1-9; 4.2.1; 4.4.1
2	Aktywizacja gospodarcza powiatu	2.1.1-4; 2.2.1-4; 2.4.1; 4.1.1-4; 4.2.1; 4.3.1
3	Nowoczesna i funkcjonalna infrastruktura gospodarcza	3.1.1-4; 3.2.1; 3.3.1-10; 3.6.1; 3.7.1; 4.1.1-4; 4.3.1; 4.4.1
4	Efektywny system edukacji, podnoszenie poziomu wykształcenia i przekwalifikowanie dorosłych	1.1.1-3; 1.4.1; 2.1.1
5	Rozwój i racjonalizacja opieki zdrowotnej i społecznej	1.2.1-2; 1.3.2-3
6	Utrzymanie i poprawa bezpieczeństwa publicznego	3.3.1-3; 3.1.5; 4.2.1; 4.4.1
7	Nowoczesna oferta kulturalna, aktywność społeczna	1.3.1-4; 1.5.1-3; 2.1.2-3; 2.4.1; 2.4.6-7
8	Sprawny system gospodarki odpadami - rozwiązanie systemowe	4.3.1-6
9	Nowoczesna gospodarka wodno-ściekowa	3.3.1-11; 4.4.1; 4.5.1
10	Poprawa infrastruktury powodziowej	4.4.1
11	Poprawa świadomości ekologicznej	4.1.5; 4.2.2; 4.3.2-4; 4.3.6

Tabela 5-4 Powiązania zadań PRL Harasiuki z Programem INTERREG

Lp	Nazwa planu, z którym porównywana jest zgodność zadań z PRL Gminy Harasiuki	Numery działań zgodnych ze Strategią (zgodnie z numeracją z Tabeli 5-1)
PROGRAM SĄSIEDZTWA POLSKA-BIAŁORUŚ-UKRAINA INTERREG IIIA / TACIS CBC 2004-2006		
1	Rozwój sektora turystycznego;	1.3.4; 1.5.1-3; 2.4.1-7
2	Wsparcie instytucjonalnej i społecznej spójności transgranicznej;	xxx
3	Tworzenie nowych miejsc pracy;	2.1.1-4; 2.2.1-4; 2.3.1; 2.4.1-2
4	Tworzenie nowych sieci i produktów kulturowych, ochrona wspólnego dziedzictwa kulturowego;	xxx
5	Ochrona nowych, zewnętrznych granic UE	xxx
6	Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystyki	2.4.1-4; 2.4.7-9
7	Wsparcie inicjatyw społeczności lokalnych (Fundusz Mikro-Projektów)	2.1.1-3; 2.2.1-4; 2.4.1; 3.4.1; 4.2.1; 4.3.1

Tabela 5-5 Powiązania zadań PRL Harasiuki z programem Promocji Województwa Podkarpackiego na lata 2004-2006

Lp.	Nazwa planu, z którym porównywana jest zgodność zadań z PRL Gminy Harasiuki	Numery działań zgodnych ze Strategią (zgodnie z numeracją z Tabeli 5-1)
PROGRAM PROMOCJI WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO na lata 2004-2006		
1	Informowanie o regionie ze zrównoważonym naciskiem na aspekt gospodarczy i turystyczno-kulturowy	1.3.4; 1.4.6; 1.4.8; 2.1.1; 2.4.6
2	Zachęcanie do odwiedzenia regionu mieszkańców Polski oraz turystów zagranicznych.	1.3.4; 1.5.1-3; 2.4.1-9; 4.2.2; 4.4.1
3	Wzrost wartości inwestycji.	2.4.8; 2.4.7; 4.1.1-4
4	Zmniejszenie poziomu bezrobocia poprzez utworzenie nowych miejsc pracy w nowopowstałych firmach krajowych i zagranicznych oraz poprzez wzmożenie ruchu turystycznego	1.3.4; 1.5.1-3; 2.1.1-3; 2.2.1-4; 2.4.1-9; 4.2.2; 4.4.1; 4.1.1-4
5	Wyróżnienie regionu spośród innych konkurencyjnych województw nie tylko na terenie kraju, ale także wśród państw sąsiednich, tworzenie i popularyzowanie opinii o szczególnie korzystnych warunkach gospodarczo-turystycznych	4.1.1-4
6	Wsparcie jego rozwoju gospodarczego	1.5.3; 2.1.1-3; 2.2.1-4; 2.4.1-9; 4.1.1-4; 4.3.1; 4.4.1

Tabela 5-6 Powiązania zadań PRL Harasiuki z Programem Sportu i Turystyki dzieci i młodzieży w latach 2003-2006

Lp.	Nazwa planu, z którym porównywana jest zgodność zadań z PRL Gminy Harasiuki	Numery działań zgodnych ze Strategią (zgodnie z numeracją z Tabeli 5-1)
PROGRAM SPORTU I TURYSTYKI AKTYWNEJ DZIECI I MŁODZIEŻY W LATACH 2003 - 2006		
1	Podnieść efektywność wychowania fizycznego w szkołach i uczelniach uznając je ważnymi w procesach ROZWOJU PSYCHOFIZYCZNEGO dzieci i młodzieży. Szczęólnego znaczenia w tym procesie nabiera DOSKONALENIE wychowania fizycznego przedszkolnego i wczesnoszkolnego	1.1.1; 1.1.2
2	Zwiększyć uczestnictwo dzieci i młodzieży w pozalekcyjnych zajęciach sportowo-rekreacyjnych i aktywnej turystyce	1.3.2;1.3.3
3	Wdrożyć jednolity powszechny system współzawodnictwa sportowego a szczególnie dla dzieci i młodzieży	1.3.2;1.3.3
4	Utworzyć spójny system organizacyjny sportu, jego finansowania i promocji	xxx
5	Doskonalic system kształcenia i doksztalcania kadr	1.1.3

6 OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego po realizacji poszczególnych zadań przedstawia poniższa Tabela.

Tabela 6-1. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

Nr	Nazwa zadania w zakresie poprawy jakości powietrza atmosferycznego	Oczekiwane rezultaty
INWESTYCJE DO REALIZACJI W LATACH 2004-2006		
1	Rozbudowa budynku szkolnego w miejscowości Harasiuki wraz z budową Sali gimnastycznej	budowa hali gimnastycznej, rozbudowa węzła żywieniowego łącznie na 350 stanowisk, rozbudowa zaplecza dydaktycznego o 3 sale lekcyjne, zmiana systemu ogrzewania
2	Rozbudowa budynku szkolnego w miejscowości Huta Krzeszowska	budowa hali gimnastycznej, rozbudowa węzła żywieniowego łącznie na 280 stanowisk, rozbudowa zaplecza dydaktycznego o 5 sal lekcyjnych, zmiana systemu ogrzewania
3	Unowocześnienie bazy pomocy naukowych, w tym komputeryzacja obiektów szkolnych i podłączenie do Internetu	zorganizowanie łącznie 35 stanowisk komputerowych
4	Budowa budynku Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Harasiukach	specjalistyczne gabinety 5 szt.
5	Budowa budynku Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Hucie Krzeszowskiej	specjalistyczne gabinety 6 szt.
6	Rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich wraz z wykupem terenów, budowa parkingów	15 szt.
7	Pomoc przy opracowaniu wniosku grantowego Ośrodkowi Wypoczynkowemu MONO	pomoc przy wykorzystaniu bezzwrotnej pomocy unijnej
8	Rozbudowa boisk sportowych w Harasiukach, Hucie Krzeszowskiej i Hucisku	rozbudowa 3 obiektów sportowych
9	Restauracja zabytkowego kościoła w Hucie Krzeszowskiej	zabezpieczenia przeciwpożarowe, odgromowe, dach, ogrodzenie, elewacja, restauracja sufitu
10	Restauracja zabytkowych cmentarzy w gminie	restauracja 6 szt. cmentarzy
11	Rozwój skansenu w Krzeszowie Górnym	odbudowa zagrody lasowiackiej
12	Powstanie ośrodka doradczo-szkoleniowego dla przedsiębiorców i rolników	zachęcenie do tworzenia firm i nowych miejsc pracy
13	Preferencje podatkowe dla przedsiębiorców adaptujących opuszczone i zdekapitalizowane obiekty, oraz obiektów zabytkowych	zachęcenie do tworzenia firm i nowych miejsc pracy
14	Wspieranie nowych kierunków upraw tj. szkółkarstwo - rododendrony, azalie, iglaki, borówka amerykańska (szkolenia) - nawiązanie współpracy z zakładami szkółkarskimi w Rzeszowie i Lublinie	przekwalifikowanie niektórych rolników, nowe rynki zbytu, nowe miejsca pracy
15	Wspieranie rozwoju przetwórstwa runa leśnego (pomoc w złożeniu wniosku, zawiązanie spółdzielni)	przekwalifikowanie niektórych rolników, nowe rynki zbytu, nowe miejsca pracy
16	Założenie związku producentów w sektorze rolno-spożywczym (szkolenia, pomoc w złożeniu wniosku)	lepszą promocją, silniejszą pozycją na rynku
17	Rozwój hodowli głównie bydła opasowego fachowe doradztwo, pomoc w uzyskiwaniu funduszy	lepszą promocją, silniejszą pozycją na rynku
18	Przeznaczenie pod zalesianie gleb rolniczo nieprzydatnych i najniższych klas bonitacyjnych, leżących w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów	zwiększenie lesistości gminy o 2%

Nr	Nazwa zadania w zakresie poprawy jakości powietrza atmosferycznego	Oczekiwane rezultaty
	leśnych (opracowanie miejscowych planów)	
19	Rozwój agroturystyki - powstawanie gospodarstw agroturystycznych	opracowanie wspólnego folderu, prowadzenie strony internetowej, zapewnienie pozarolniczego źródła dochodu
20	Wyznaczenie szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych wraz z infrastrukturą	powstanie 3 szlaków turystycznych
21	Budowa infrastruktury wzdłuż ścieżek rowerowych	budowa ławek, koszy, miejsc postojowych
22	Skoordynowanie przebiegu tras rowerowych, pieszych i wodnych z okolicznymi gminami np. z gminą Ulanów, Krzeszów, Rudnik	połączenie 3 szlaków turystycznych
23	Oznakowanie szlaków kajakowych i stworzenie przystani kajakowych oraz motorowodnych na trasach Susiec-Ulanów i Harasiuk-Ulanów	parking, droga dojazdowa, zejścia do wody
24	Promocja atrakcji turystycznych gminy, oferta spędzania wolnego czasu wspólnie z innymi gminami powiatu (folder informacyjny, strona www, udział w targach turystycznych, organizacja imprez)	opracowanie folderu informacyjnego, strony www
25	Centrum Informacji Turystycznej	powstanie 1 Centrum Informacji Turystycznej
26	Przebudowa drogi gminnej Harasiuki-Łazory	modernizacja 1577 mb drogi
27	Przebudowa drogi gminnej Rogóżna-Banachy	modernizacja 3700 mb drogi
28	Przebudowa drogi gminnej Sieraków-Kurzyna	modernizacja 3643 mb drogi
29	Budowa mostu na rzece Tanew w ciągu drogi gminnej Sieraków - Kurzyna	budowa mostu o długości 73 mb w ciągu drogi gminnej
30	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Harasiuki - etap II	budowa 5,9 km kolektorów sanitarnych i podłączenie 82 gospodarstw domowych
31	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Derylaki, Łazory, Sieraków, Kusze	budowa 17 km kolektorów sanitarnych, podłączenie 220 gospodarstw domowych
32	Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Huta Krzeszowska i sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Huta Krzeszowska, Huta Nowa, Huta Stara i Gózd	budowa oczyszczalni ścieków o przepustowości 360 m3/d oraz budowa 4 km kanalizacji sanitarnej oraz podłączenie do sieci 340 gospodarstw domowych
33	Egzekwowanie umów na wywóz ścieków do punktów zlewnych oczyszczalni ścieków (okresowe kontrole)	objęcie wszystkich gospodarstw systemem kontroli
34	Włączenie jednostek pomocniczych gminy (22 szt.) + GOK, GOPS, ZUK, ZOS, biblioteki (3 szt.) do Internetu i Intranetu	powstanie 25 stanowisk komputerowych
35	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Harasiukach	sporządzenie 1 miejscowego planu ogólnego
36	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Hucie Krzeszowskiej	sporządzenie 1 miejscowego planu ogólnego
37	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wielofunkcyjnego z preferowaną funkcją usług publicznych w Hucisku	sporządzenie 1 miejscowego planu ogólnego
38	Reaktywacja spółek wodnych zajmujących się melioracjami	powstanie 1 spółki wodnej

Nr	Nazwa zadania w zakresie poprawy jakości powietrza atmosferycznego	Oczekiwane rezultaty
39	Budowa sortowni odpadów	budowa hali o powierzchni 400 m2 wraz z wyposażeniem
40	Edukacja społeczeństwa na temat odzysku odpadów	objęcie mieszkańców gminy systemem edukacji
41	Objęcie wszystkich mieszkańców selektywną zbiórką odpadów	objęcie mieszkańców gminy systemem selektywnej zbiórki
42	Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Harasiukach	rekultywacja 0,22 ha powierzchni wysypiska
43	Egzekwowanie umów na wywóz odpadów na składowisko odpadów (okresowe kontrole)	objęcie mieszkańców gminy systemem kontroli
44	Rekultywacja kopalni gliny (iłów krakowieckich)	przywrócenie funkcjonalności terenu
45	Budowa wodociągu w miejscowości Sieraków za Tanwią	podłączenie 11 gospodarstw domowych
INWESTYCJE DO REALIZACJI PO 2006 R.		
1	Organizacja infrastruktury dla imprez plenerowych na terenach nad Tanwią	organizacja 5 imprez w roku
2	Organizacja miejsca dziennej opieki/zajęć pozalekcyjnych dla dzieci z rodzin patologicznych i biednych w świetlicach wiejskich	objęcie opieką ok. 30 uczniów
3	Stworzenie strefy aktywności gospodarczej - scalenie gruntów, wyposażenie w infrastrukturę techniczną w Hucie Krzeszowskiej	uzbrojenie terenu o powierzchni 20 ha
4	Przedsiębiorstwo Ceramiki Budowlanej w Harasiukach - doprowadzenie linii gazowej, wymiana pieców na bardziej wydajne	doprowadzenie linii gazowej
5	Wykorzystanie źródeł wód mineralnych i specyficznego mikroklimatu (o wysokim poziomie jodu) do celów turystycznych i zdrowotnych - Sieraków, Derylaki, Harasiuki	poszukanie strategicznego inwestora
6	Budowa zalewu w Harasiukach	powierzchnia zalewu: 20 ha na starorzeczu Tanwi
7	Budowa chodników wzdłuż dróg na terenach zabudowanych np. w Harasiukach, Hucie Krzeszowskiej	budowa 1800 mb chodnika
8	Rozbudowa ciągu technologicznego na oczyszczalni ścieków w Harasiukach	budowa osadnika wtórnego
9	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Rogóźnia i Banachy	budowa 6,5 km kolektorów sanitarnych, podłączenie 50 gospodarstw domowych
10	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Huta Podgórna, Maziarnia i Żuk Stary	budowa 6,3 km kanalizacji sanitarnej oraz podłączenie do sieci 174 gospodarstw domowych
11	Budowa oczyszczalni Hucisko i sieci kanalizacyjnej Hucisko, Nowa Wieś, Krzeszów Górny	budowa 21,3 km kolektorów sanitarnych, podłączenie 300 gospodarstw domowych
12	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Wólka, Ryczki	budowa 8,6 km kolektorów sanitarnych, podłączenie 67 gospodarstw domowych
13	Budowa lokalnych oczyszczalni ścieków z rozsądem do gruntu w Pólsierakowie i Szeliidze	budowa 2 lokalnych oczyszczalni ścieków i podłączenie 50 gospodarstw domowych
14	Promocja odnawialnych źródeł energii np. biomasy	zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych o 3% do 2010 r.
15	Promocja indywidualnych systemów centralnego ogrzewania wykorzystujących energię odnawialną np.	zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych o 3% do 2010 r.

Nr	Nazwa zadania w zakresie poprawy jakości powietrza atmosferycznego	Oczekiwane rezultaty
	preferencje z GFOŚiGW	
16	Zapewnienie dostępu do stałych łącz Internetowych	Powszechność korzystania z narzędzi informatycznych (dorośli i młodzież) również jako forma aktywizacji zawodowej
17	Komputeryzacja 3 bibliotek gminnych - podłączenia Internetowe po 3 stanowiska komputerowe	powstanie 9 stanowisk komputerowych
18	Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla pozostałej części Gminy	sporządzenie 19 miejscowych planów ogólnych
19	Eliminacja dzikiej eksploatacji złóż surowców mineralnych - kruszyw naturalnych i surowców ilastych	objęcie terenu całej gminy systemem kontroli
20	Ochrona ekosystemów wzdłuż rzeki Tanew i innych cennych przyrodniczo obszarów gminy	zwiększenie powierzchni terenów chronionych o 5%
21	Likwidacja powstających dzikich wysypisk odpadów oraz niedopuszczenie do powstawania nowych	likwidacja i nie dopuszczenie do powstawania nowych dzikich wysypisk
22	Regulacja rzek i potoków	regulacja 10 km rzek i potoków
23	Ochrona wód podziemnych (ustalenie warunków)	ustanowienie warunków korzystania z wód podziemnych

7 PLAN FINANSOWY NA LATA 2004 – 2006

Celem Planu Rozwoju Lokalnego będzie między innymi zaplanowanie projektów służących rozwojowi lokalnemu w horyzoncie krótko i długookresowym, w taki sposób, aby na podstawie analizy danych historycznych i projekcji finansowych na kolejne lata określić środki własne, jakimi gmina będzie rokrocznie dysponować z przeznaczaniem na wydatki rozwojowe.

Zastosowana metodyka zmierza w kierunku określenia tendencji i prognozy całkowitych dochodów gminy, niezależnie od źródła ich pochodzenia lub klasyfikacji budżetowej, z wyłączeniem dochodów związanych tylko i wyłącznie z finansowaniem inwestycji tj. dotacje celowe na zadania inwestycyjne, dotacje pozabudżetowe.

Następny krok to prognoza wydatków operacyjnych z wyłączeniem wydatków majątkowych. Wynikiem tych prac będzie wyliczenie różnicy z planowania dochodów i wydatków bieżących Gminy. Analiza zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz harmonogramów spłat i obsługi długu pozwoli oszacować możliwości Gminy w zaciąganiu i spłacaniu długu.

7.1 Analiza danych historycznych z lat 2001-2003

Analiza danych historycznych jest podstawą do stworzenia planu finansowego dochodów i wydatków gminy z określeniem wolnych środków, jakie Gmina może generować na inwestycje w badanym okresie. Analiza objęła 3 lata historyczne tj. 2001-2003 oraz plan budżetu na rok 2004. Do analizy posłużyły dane otrzymane z Gminy tj. wykonania budżetowe z kolejnych lat.

7.1.1 Dochody budżetowe 2001-2003

Celem szczegółowej analizy dochodów budżetu gminy jest określenie stabilnych źródeł dochodów, które można poddawać projekcji na lata przyszłe. Analiza dochodów budżetowych obejmuje lata 2001-2003 (wykonania budżetów).

W poniższych tabelach i na poniższych rysunkach zestawiono:

1. Dochody według źródeł,
2. Strukturę dochodów według źródeł.

Tabela 7-1. Dochody budżetowe z lat 2001-2003 według źródeł

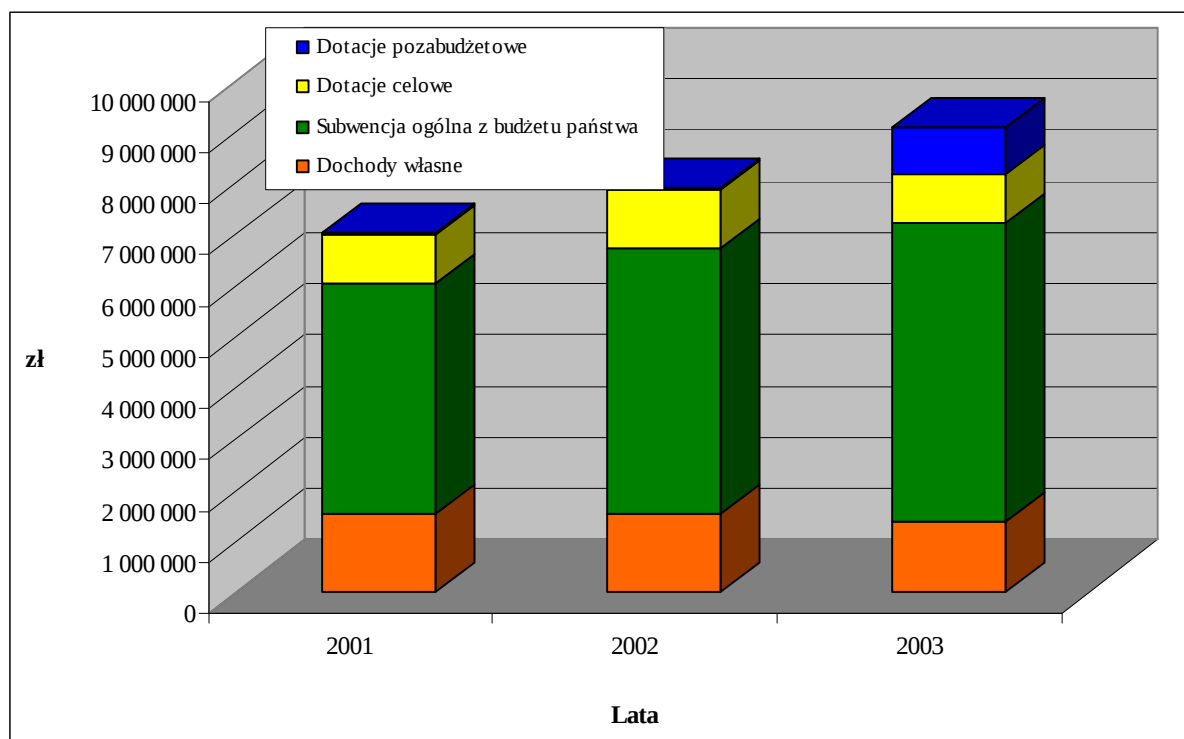
Nr	Wyszczególnienie	2001	2002	2003
A	Dochody własne	1 519 977	1 509 202	1 361 935
1	- podatek rolny	38 320	36 167	31 807
2	- podatek od nieruchomości	689 942	713 942	510 564
3	- podatek leśny	133 454	135 042	152 234
4	- podatek od środków transportowych	21 935	32 705	22 582

5	- podatek - karta podatkowa	262	-76	447
6	- podatek od spadków i darowizn	614	967	1 187
7	- podatek od czynności cywilno - prawnych	18 256	20 075	18 785
8	- opłata administracyjna	708	720	625
9	- opłata skarbową	15 479	11 355	8 887
10	- opłata eksploatacyjna	6 813	17 036	49 731
11	- opłata targowa	550	920	0
12	- opłata za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	79 569	74 766	74 573
13	- dochody ze sprzedaży majątku gminy	0	0	21 740
14	- dochody z dzierżawy/najmu	83 075	70 093	27 232
15	- wpływy z opłat	7 950	3 412	874
16	- pozostałe dochody	18 126	41 771	17 789
17	- wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	400 504	349 813	414 576
18	- wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	4 420	494	8 302
B	Subwencja ogólna z budżetu państwa	4 475 646	5 200 593	5 829 433
1	- część oświatowa	3 021 544	3 422 924	3 893 901
2	- część podstawowa	1 253 441	1 582 311	1 743 728
3	- część wyrównawcza	200 661	195 358	191 804
C	Dotacje celowe	981 380	1 129 458	964 693
1	- na zadania własne bieżące	74 226	138 778	164 635
2	- na zadania własne inwestycyjne	106 000	118 885	2 100
3	- na zadania zlecone	701 154	801 795	694 402
4	- na zadania powierzone	100 000	70 000	103 556
D	Dotacje pozabudżetowe	34 739	25 158	907 262
1	- SAPARD	0	0	0
2	- wpłaty mieszkańców na inwestycje	30 275	15 158	9 873
3	- fundusze celowe	4 464	10 000	80 000
4	- ZPORR	0	0	0
5	- SPO ROW	0	0	0
6	- inne	0	0	817 389
E	OGÓŁEM	7 011 742	7 864 411	9 063 323

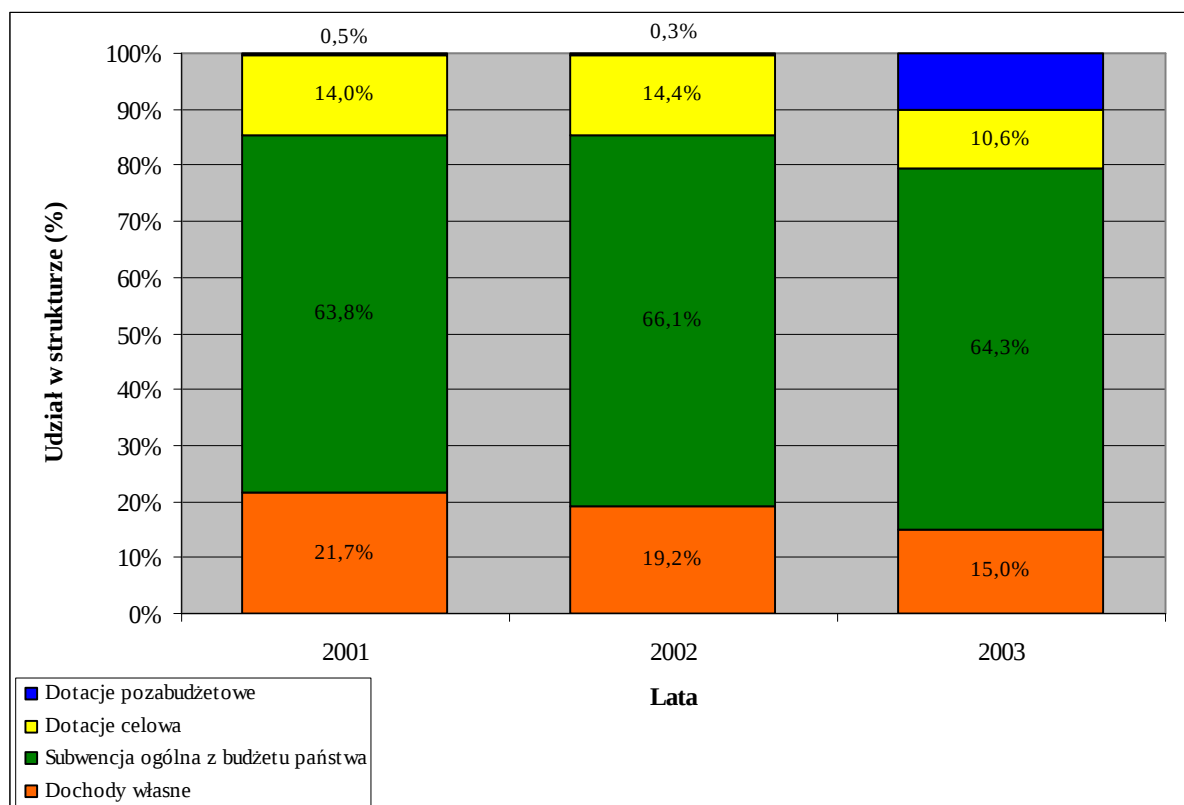
Tabela 7-2. Struktura dochodów z lat 2001-2003 według źródeł

Nr	Wyszczególnienie	2001	2002	2003
A	Dochody własne	21,7%	19,2%	15,0%
1	- podatek rolny	0,5%	0,5%	0,4%
2	- podatek od nieruchomości	9,8%	9,1%	5,6%
3	- podatek leśny	1,9%	1,7%	1,7%
4	- podatek od środków transportowych	0,3%	0,4%	0,2%
5	- podatek - karta podatkowa	0,0%	0,0%	0,0%
6	- podatek od czynności cywilno - prawnych	0,3%	0,3%	0,2%
7	- opłata administracyjna	0,0%	0,0%	0,0%
8	- opłata skarbową	0,2%	0,1%	0,1%
9	- opłata eksploatacyjna	0,1%	0,2%	0,5%
10	- opłata targowa	0,0%	0,0%	0,0%
11	- opłata za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	1,1%	1,0%	0,8%

12	- dochody ze sprzedaży majątku gminy	0,0%	0,0%	0,2%
13	- dochody z dzierżawy/najmu	1,2%	0,9%	0,3%
14	- wpływy z usług	0,0%	0,0%	0,0%
15	- wpływy z opłat	0,1%	0,0%	0,0%
16	- pozostałe dochody	0,3%	0,5%	0,2%
17	- wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	5,7%	4,4%	4,6%
18	- wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	0,1%	0,0%	0,1%
B	Subwencja ogólna z budżetu państwa	63,8%	66,1%	64,3%
1	- część oświatowa	43,1%	43,5%	43,0%
2	- część podstawowa	17,9%	20,1%	19,2%
3	- część wyrównawcza	2,9%	2,5%	2,1%
C	Dotacje celowe	14,0%	14,4%	10,6%
1	- na zadania własne bieżące	1,1%	1,8%	1,8%
2	- na zadania własne inwestycyjne	1,5%	1,5%	0,0%
3	- na zadania zlecone	10,0%	10,2%	7,7%
4	- na zadania powierzone	1,4%	0,9%	1,1%
D	Dotacje pozabudżetowe	0,5%	0,3%	10,0%
1	- SAPARD	0,0%	0,0%	0,0%
2	- wpłaty mieszkańców na inwestycje	0,4%	0,2%	0,1%
3	- fundusze celowe	0,1%	0,1%	0,9%
E	OGÓŁEM	100,0%	100,0%	100,0%

Rysunek 7-1. Dochody Gminy z lat 2001-2003 według głównych grup źródeł

Rysunek 7-2. Struktura dochodów z lat 2001-2003 według głównych grup źródeł

7.1.2 Wydatki budżetowe

Celem szczegółowej analizy wydatków budżetu gminy jest określenie stabilnych źródeł wydatków, które można poddawać projekcji na przyszłe lata. Analiza wydatków budżetowych obejmuje lata 2001-2003 (wszystkie dane z wykonanych budżetów). W tabelach poniżej scharakteryzowano wydatki budżetowe w podziale na wydatki bieżące i wydatki inwestycyjne. Przy niektórych pozycjach w wydatkach bieżących podano również wysokości wynagrodzeń wraz z narzutami.

W poniższych tabelach i na poniższych rysunkach zestawiono:

1. Wydatki według działów z pokazaniem wydatków bieżących (a w nich wynagrodzeń z narzutami) oraz wydatków majątkowych,
2. Zestawienie wydatków według działów
3. Strukturę dochodów według źródeł.

Tabela 7-3. Zestawienie wydatków w podziale na działy, z wyszczególnieniem wydatków bieżących, wynagrodzeń z narzutami oraz wydatków majątkowych w latach 2001-2003

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY HARASIUKI

Dział	Wyszczególnienie	2001	2002	2003
010	Rolnictwo i łowiectwo	45 858	55 524	906 224
	- wydatki bieżące	15 083	22 387	18 738
	- wydatki majątkowe	30 775	33 137	887 486
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	146 576	0	0
	- wydatki bieżące	146 576	0	0
600	Transport i łączność	254 530	324 505	876 283
	- wydatki bieżące	183 714	314 135	386 352
	- wydatki majątkowe	70 816	10 370	489 931
	DROGI PUBLICZNE WOJEWÓDZKIE	0	0	100 000
	- wydatki majątkowe	0	0	100 000
	DROGI PUBLICZNE POWIATOWE	100 000	119 342	201 290
	- wydatki bieżące	100 000	119 342	201 290
	DROGI PUBLICZNE GMINNE	138 258	190 163	497 652
	- wydatki bieżące	67 442	179 793	107 721
	- wydatki majątkowe	70 816	10 370	389 931
	POZOSTAŁE WYDATKI	16 272	15 000	77 341
	- wydatki bieżące	16 272	15 000	77 341
710	Działalność usługowa	90 550	22 976	63 133
	- wydatki bieżące	90 550	22 976	63 133
	PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	90 550	15 000	0
	- wydatki bieżące	90 550	15 000	0
	POZOSTAŁE WYDATKI	0	0	63 133
	- wydatki bieżące	0	0	63 133
750	Administracja publiczna	1 035 674	1 159 679	1 138 369
	- wydatki bieżące	1 018 717	1 149 853	1 123 408
	- wydatki majątkowe	16 957	9 826	14 961
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	7 685	21 054	13 509
	- wydatki bieżące	7 685	21 054	13 509
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	55 561	60 423	188 701
	- wydatki bieżące	55 561	60 423	103 801
	w tym wynagrodzenia z narzutami	0	0	0
	- wydatki majątkowe	0	0	84 900
	KOMENDY POWIATOWE POLICJI	0	0	13 000
	- wydatki bieżące	0	0	13 000
	OCHOTNICZE STRAŻE POŻARNE	55 561	60 423	169 340
	- wydatki bieżące	55 561	60 423	84 440
	- wydatki majątkowe	0	0	84 900
	POZOSTAŁE WYDATKI	0	0	6 361
	- wydatki bieżące	0	0	6 361
757	Obsługa długu publicznego	121 254	53 489	36 132
	- wydatki bieżące	121 254	53 489	36 132
801	Oświata i wychowanie	3 699 229	3 978 383	4 125 452
	- wydatki bieżące	3 370 069	3 725 248	4 094 222
	w tym wynagrodzenia z narzutami	0	0	0
	- wydatki majątkowe	329 160	253 135	31 230
	SZKOŁY PODSTAWOWE	2 584 852	2 583 227	2 709 753
	- wydatki bieżące	2 323 852	2 366 532	2 693 163
	- wydatki majątkowe	261 000	216 695	16 590
	PRZEDSZKOLA	197 298	193 256	200 485
	- wydatki bieżące	197 298	193 256	200 485
	GIMNAZJA	628 062	763 900	812 635
	- wydatki bieżące	563 862	763 900	797 995
	- wydatki majątkowe	64 200	0	14 640

	ZESPÓŁ OBSŁUGI SZKÓŁ	105 747	103 213	108 565
	- wydatki bieżące	101 787	103 213	108 565
	- wydatki majątkowe	3 960	0	0
	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ	183 270	298 347	294 014
	- wydatki bieżące	183 270	298 347	294 014
	- wydatki majątkowe	0	36 440	0
851	Ochrona zdrowia	65 352	74 512	73 502
	- wydatki bieżące	65 352	74 512	73 502
	PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLOWI	65 352	74 512	73 502
	- wydatki bieżące	65 352	74 512	73 502
852	Pomoc społeczna	741 257	772 588	740 881
	- wydatki bieżące	741 257	769 639	740 881
	- wydatki majątkowe	0	2 949	0
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	229 334	212 196	306 419
	- wydatki bieżące	229 334	212 196	266 367
	- wydatki majątkowe	0	0	40 052
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	191 994	390 546	389 326
	- wydatki bieżące	158 994	347 739	356 442
	w tym wynagrodzenia z narzutami	0	0	0
	- wydatki majątkowe	33 000	42 807	32 884
	GOSPODARKA ŚCIEKOWA	21 025	217 820	32 884
	- wydatki bieżące	21 025	180 000	0
	- wydatki majątkowe	0	37 820	32 884
	GOSPODARKA ODPADAMI	0	0	2 869
	- wydatki bieżące	0	0	2 869
	OCZYSZCZANIE MIAST I WSI	33 000	0	0
	- wydatki majątkowe	33 000	0	0
	UTRZYMANIE ZIELENI	0	0	0
	OŚWIETLENIE ULIC, PLACÓW I DRÓG	124 294	150 063	152 936
	- wydatki bieżące	124 294	145 076	152 936
	- wydatki majątkowe	0	4 987	0
	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ	13 675	22 663	200 637
	- wydatki bieżące	13 675	22 663	200 637
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	164 000	182 843	198 203
	- wydatki bieżące	164 000	182 843	198 203
OGÓŁEM		6 848 854	7 308 718	9 056 134
	- wydatki bieżące	6 368 146	6 956 494	7 474 690
	w tym wynagrodzenia z narzutami	0	0	0
	- wydatki majątkowe	480 708	352 224	1 581 444

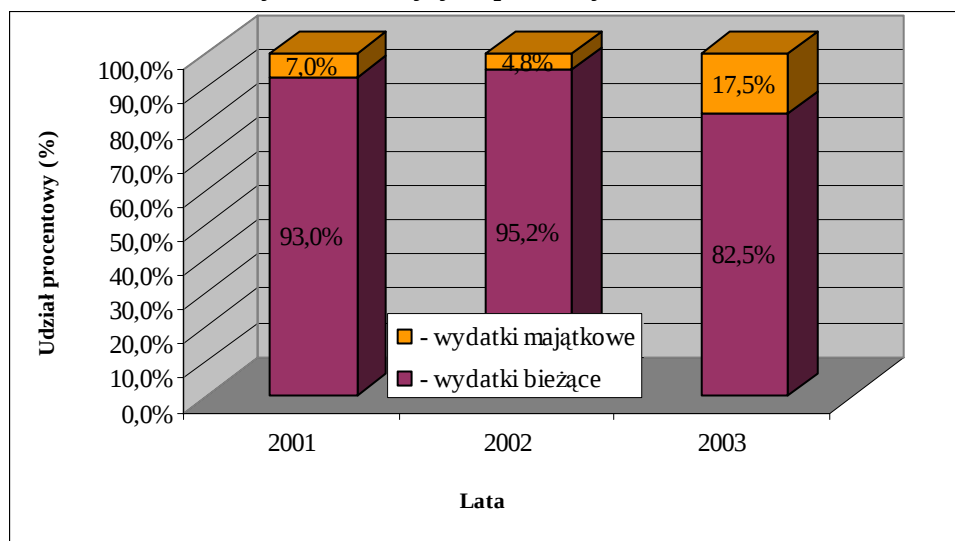
Tabela 7-4. Struktura wydatków w latach 2001-2003

Wyszczególnienie	Plan 2001	Plan 2002	Plan 2003
OGÓŁEM	100,0%	100,0%	100,0%
- wydatki bieżące	93,0%	95,2%	82,5%
- wydatki majątkowe	7,0%	4,8%	17,5%

Z przeprowadzonej powyżej analizy wynika, że:

- największą część budżetu wydatków stanowią wydatki bieżące, które nie spadły w żadnym z analizowanych lat poniżej 82,5%,
- gmina przeznaczala na wydatki majątkowe w każdym roku nie mniej niż 4,8% ogółu wydatków (wartość najniższa z roku 2002).

Najlepszym zobrazowaniem tych tendencji jest poniższy schemat.

Rysunek 7-3. Udział wydatków bieżących i majątkowych w ogóle wydatków w latach 2001-2003

Tabela 7-5. Zestawienie wydatków według działów w latach 2001-2003

Dział	WYDATKI WG DZIAŁÓW	2001	2002	2003
010	Rolnictwo i łowiectwo	45 858	55 524	906 224
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	146 576	0	0
600	Transport i łączność	254 530	324 505	876 283
710	Działalność usługowa	90 550	22 976	63 133
750	Administracja publiczna	1 035 674	1 159 679	1 138 369
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	7 685	21 054	13 509
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	55 561	60 423	188 701
757	Obsługa długu publicznego	121 254	53 489	36 132
801	Oświata i wychowanie	3 699 229	3 978 383	4 125 452
851	Ochrona zdrowia	65 352	74 512	73 502
852	Pomoc społeczna	741 257	772 588	740 881
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	229 334	212 196	306 419
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	191 994	390 546	389 326
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	164 000	182 843	198 203
OGÓŁEM		6 848 854	7 308 718	9 056 134

Tabela 7-6. Struktura wydatków wg działów w latach 2001-2003

Dział	WYDATKI WG DZIAŁÓW	2001	2002	2003
010	Rolnictwo i łowiectwo	0,7%	0,8%	10,0%
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2,1%	0,0%	0,0%
600	Transport i łączność	3,7%	4,4%	9,7%
710	Działalność usługowa	1,3%	0,3%	0,7%
750	Administracja publiczna	15,1%	15,9%	12,6%
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,1%	0,3%	0,1%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,8%	0,8%	2,1%

757	Obsługa długu publicznego	1,8%	0,7%	0,4%
801	Oświata i wychowanie	54,0%	54,4%	45,6%
851	Ochrona zdrowia	1,0%	1,0%	0,8%
852	Pomoc społeczna	10,8%	10,6%	8,2%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	3,3%	2,9%	3,4%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2,8%	5,3%	4,3%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,4%	2,5%	2,2%
OGÓŁEM		100,0%	100,0%	100,0%

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że Gmina najwięcej środków przeznacza na następujące działy:

- oświata i wychowanie,
- administracja publiczna,
- pomoc społeczna

Łącznie wydatki na te 3 działy stanowią ok.80%bu dżetu wydatków.

7.1.3 Zrównoważenie budżetu

Przy przypadku przekraczania budżetu był on w latach 2001-2003 równoważony z nadwyżek budżetowych z lat poprzednich, lub też poprzez zaciąganie pożyczek lub kredytów inwestycyjnych. Taka polityka Gminy umożliwia jej stabilizację budżetu i generowała nadwyżki, które mogą podlegać kumulacji.

Zrównoważenie budżetu w latach 2001-2003 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7-7. Zrównoważenie budżetu Gminy w latach 2001-2003

Wyszczególnienie	2001	2002	2003
Dochody	7 011 742	7 864 411	9 063 323
Wydatki	6 848 854	7 308 718	9 056 134
DEFICYT BUDŻETOWY	162 888	555 693	7 189
PRZYCHODY	254 000	162 888	304 640
Nadwyżka roku ubiegłego	0	162 888	84 640
Pożyczki/kredyty	254 000	0	220 000
ROZCHODY	393 000	504 000	250 000
Spląty rat pożyczek/kredytów	393 000	504 000	250 000
WYNIK	23 888	214 581	61 829

7.1.4 Podsumowanie wyników analiz historycznych

Podsumowując, należy podkreślić, że dynamika **dochodów** Gminy ma tendencję rosnącą. Tendencja ta jest widoczna szczególnie w roku 2003 i jest spowodowana uzyskaniem bezzwrotnej dotacji z funduszu SAPARD na realizację inwestycji infrastrukturalnych.

W **wydatkach** dominują 3 działy, łącznie stanowiąc przynajmniej 70% ogółu wydatków:

- oświata i wychowanie,
- administracja publiczna,

- pomoc społeczna.

Wydatki majątkowe decydują o przyszłości Gminy. W Harasiukach poziom ich wahał się i wynosił w latach 2001-2003 odpowiednio:

- 2001 7,0% ogółu wydatków
- 2002 4,8% ogółu wydatków
- 2003 17,5% ogółu wydatków

Tak niskie wydatki majątkowe w latach 2001-2002 wynikają z braku realizacji znacznie większych inwestycji. Jedynie w roku 2003 wydatki majątkowe osiągały satysfakcjonujący poziom 17,5% ogółu wydatków, jednakże na ich sfinansowanie Gmina pozyskała bezzwrotne dotacje oraz zaciągnęła pożyczkę.

7.2 Prognoza dochodów i wydatków na lata 2004-2006

W celu dokonania wieloletnich projekcji finansowych dochodów i wydatków budżetowych, uwzględniających trendy i kierunki zrównoważonego rozwoju Gminy Harasiuki został opracowany zestaw założeń.

Za podstawę do dalszych prac przyjęto plan budżetu na rok 2004 dostarczony przez Gminę (w dziedzinie wydatków), jednakże w sferze wydatków majątkowych został on zmodyfikowany i przystosowany do zadań ustalonych powyżej w Planie Rozwoju Lokalnego na rok 2004.

Dochody budżetowe zostały oszacowane bardzo ostrożnie, przyjmując za podstawę szacowania plan budżetu na rok 2004. Zaplanowano wzrost poszczególnych źródeł dochodów jedynie o wskaźnik inflacji oraz uwzględniono w budżecie środki, które Gmina chce pozyskać na finansowanie wieloletnich wydatków zaplanowanych w Planie Rozwoju Lokalnego.

Założono, że inflacja w 2005 r. będzie wynosić 2%, a w 2006 r. – 1,5%.

Prognozy dochodów i wydatków budżetowych na lata 2004-2006 przedstawiają poniższe Tabele.

Tabela 7-8 Dochody budżetowe w latach 2004-2006

Nr	Wyszczególnienie	2004	2005	2006
A	Dochody własne	1 626 751	1 659 286	1 684 175
1	- podatek rolny	32 980	33 640	34 144
2	- podatek od nieruchomości	718 582	732 954	743 948
3	- podatek leśny	135 058	137 759	139 826
4	- podatek od środków transportowych	19 145	19 528	19 821
5	- podatek - karta podatkowa	400	408	414
6	- podatek od spadków i darowizn	1 700	1 734	1 760
7	- podatek od czynności cywilno - prawnych	15 500	15 810	16 047
8	- opłata administracyjna	0	0	0
9	- opłata skarbową	9 000	9 180	9 318
10	- opłaty lokalne	0	0	0

11	- opłata eksploatacyjna	31 000	31 620	32 094
12	- opłata targowa	0	0	0
13	- opłata za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	70 000	71 400	72 471
14	- dochody ze sprzedaży majątku gminy	0	0	0
15	- dochody z dzierżawy/najmu	31 390	32 018	32 498
16	- wpływy z usług	0	0	0
17	- wpływy z opłat	800	816	828
18	- pozostałe dochody	52 591	53 643	54 447
19	- wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	506 705	516 839	524 592
20	- wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	1 900	1 938	1 967
B	Subwencja ogólna z budżetu państwa	6 407 364	6 535 511	6 633 544
1	- część oświatowa	4 062 776	4 144 032	4 206 192
2	- część podstawowa	1 809 944	1 846 143	1 873 835
3	- część wyrównawcza	534 644	545 337	553 517
C	Dotacje celowe	775 160	790 663	802 523
1	- na zadania własne bieżące	150 000	153 000	155 295
2	- na zadania własne inwestycyjne	100 000	102 000	103 530
3	- na zadania powierzone inwestycyjne	0	0	0
4	- na zadania zlecone	435 160	443 863	450 521
5	- na zadania powierzone	90 000	91 800	93 177
D	Dotacje pozabudżetowe	4 840 500	7 984 418	7 832 650
1	- SAPARD	0	427 200	1 371 200
2	- wpłaty mieszkańców na inwestycje	0	0	0
3	- fundusze celowe	0	0	0
4	- kontrakt wojewódzki	0	0	0
5	- MENiS	0	0	0
6	- ZPORR	3 090 500	7 189 523	6 050 000
7	- SPO ROW	100 000	367 695	411 450
8	- inne	1 650 000	0	0
E	OGÓŁEM	13 649 775	16 969 878	16 952 892

Tabela 7-9 Wydatki budżetowe w latach 2004-2006

Dział	Wyszczególnienie	2004	2005	2006
010	Rolnictwo i łowiectwo	144 867	140 000	140 000
	- wydatki bieżące	104 867	100 000	100 000
	- wydatki majątkowe	40 000	40 000	40 000
600	Transport i łączność	2 128 100	5 988 410	6 610 500
	- wydatki bieżące	417 600	430 000	430 000
	- wydatki majątkowe	1 710 500	5 558 410	6 180 500
	DROGI PUBLICZNE POWIATOWE	100 000	100 000	100 000
	- wydatki bieżące	100 000	100 000	100 000
	DROGI PUBLICZNE GMINNE	1 720 100	5 858 410	6 480 500
	- wydatki bieżące	289 600	300 000	300 000
	- wydatki majątkowe	1 430 500	5 558 410	6 180 500
	POZOSTAŁE WYDATKI	308 000	558 000	1 533 000
	- wydatki bieżące	28 000	30 000	30 000
	- wydatki majątkowe	280 000	528 000	1 503 000

710	Działalność usługowa	100 000	159 500	72 000
	- wydatki bieżące	100 000	159 500	72 000
	PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	100 000	157 500	70 000
	- wydatki bieżące	100 000	157 500	70 000
	GOSPODARKA GRUNTAMI I NIERUCHOMOŚCIAMI	0	2 000	2 000
	- wydatki bieżące	0	2 000	2 000
750	Administracja publiczna	1 198 177	1 334 672	1 371 232
	- wydatki bieżące	1 183 177	1 218 672	1 255 232
	w tym wynagrodzenia z narzutami	844 625	869 964	896 063
	- wydatki majątkowe	15 000	116 000	116 000
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	960	10 000	10 000
	- wydatki bieżące	960	10 000	10 000
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	85 000	80 000	80 000
	- wydatki bieżące	75 000	80 000	80 000
	w tym wynagrodzenia z narzutami	0	0	0
	- wydatki majątkowe	10 000	0	0
	OCHOTNICZE STRAŻE POŻARNE	75 000	80 000	80 000
	- wydatki bieżące	75 000	80 000	80 000
	OBRONA CYWILNA	10 000	0	0
	- wydatki majątkowe	10 000	0	0
	POZOSTAŁE WYDATKI	0	0	0
756	Wydatki związane z poborem podatków dochodowych	25 700	26 000	26 000
	- wydatki bieżące	25 700	26 000	26 000
	w tym wynagrodzenia z narzutami	19 000	20 000	20 000
757	Obsługa długu publicznego	40 000	40 000	40 000
	- wydatki bieżące	40 000	40 000	40 000
758	Różne rozliczenia	116 077	0	0
	- wydatki bieżące	116 077	0	0
801	Oświata i wychowanie	8 223 843	7 233 119	7 016 075
	- wydatki bieżące	4 223 843	4 350 558	4 481 075
	w tym wynagrodzenia z narzutami	3 265 788	3 363 762	3 464 674
	- wydatki majątkowe	4 000 000	2 882 561	2 535 000
	SZKOŁY PODSTAWOWE	4 695 211	5 658 628	5 394 349
	- wydatki bieżące	2 695 211	2 776 067	2 859 349
	w tym wynagrodzenia z narzutami	2 210 050	2 276 352	2 344 642
	- wydatki majątkowe	2 000 000	2 882 561	2 535 000
	PRZEDSZKOLA	190 014	195 714	201 586
	- wydatki bieżące	190 014	195 714	201 586
	w tym wynagrodzenia z narzutami	165 745	170 717	175 839
	GIMNAZJA	2 834 705	859 746	885 539
	- wydatki bieżące	834 705	859 746	885 539
	w tym wynagrodzenia z narzutami	683 375	703 876	724 993
	- wydatki majątkowe	2 000 000	0	0
	ZESPÓŁ OBSŁUGI SZKÓŁ	113 618	117 027	120 537
	- wydatki bieżące	113 618	117 027	120 537
	w tym wynagrodzenia z narzutami	93 962	96 781	99 684
	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ	390 295	402 004	414 064
	- wydatki bieżące	390 295	402 004	414 064
	w tym wynagrodzenia z narzutami	112 656	116 036	119 517
851	Ochrona zdrowia	70 000	72 100	74 263
	- wydatki bieżące	70 000	72 100	74 263
	w tym wynagrodzenia z narzutami	0	11 000	12 000
	PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLIZMOWI	70 000	72 100	74 263
	- wydatki bieżące	70 000	72 100	74 263

	w tym wynagrodzenia z narzutami		11 000	12 000
852	Pomoc społeczna	502 072	517 134	532 648
	- wydatki bieżące	502 072	517 134	532 648
	w tym wynagrodzenia z narzutami	102 246	105 313	108 473
	- wydatki majątkowe	0	0	0
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	265 988	273 968	282 187
	- wydatki bieżące	265 988	273 968	282 187
	w tym wynagrodzenia z narzutami	248 145	255 589	263 257
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 826 641	929 329	1 025 464
	- wydatki bieżące	365 141	367 829	391 464
	- wydatki majątkowe	1 461 500	561 500	634 000
	GOSPODARKA ŚCIEKOWA	1 495 695	20 000	107 500
	- wydatki bieżące	35 695	20 000	25 000
	- wydatki majątkowe	1 460 000	0	82 500
	GOSPODARKA ODPADAMI	51 500	621 500	621 500
	- wydatki bieżące	50 000	60 000	70 000
	- wydatki majątkowe	1 500	561 500	551 500
	OŚWIECENIE ULIC, PLACÓW I DRÓG	160 000	164 800	169 744
	- wydatki bieżące	160 000	164 800	169 744
	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ	119 446	123 029	126 720
	- wydatki bieżące	119 446	123 029	126 720
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	203 350	209 451	215 734
	- wydatki bieżące	203 350	209 451	215 734
926	Kultura fizyczna i sport	10 000	360 300	641 609
	- wydatki bieżące	10 000	10 300	10 609
	- wydatki majątkowe	0	350 000	631 000
OGÓŁEM		14 940 775	17 373 983	18 137 713
- wydatki bieżące		7 703 775	7 865 512	8 001 213
w tym wynagrodzenia z narzutami		4 479 804	4 636 628	4 776 467
- wydatki majątkowe		7 237 000	9 508 471	10 136 500

Tabela 7-10 Zrównoważenie budżetu w latach 2004-2006

	2004	2005	2006
Dochody	13 649 775	16 969 878	16 952 892
Wydatki po PRL	14 940 775	17 373 983	18 137 713
DEFICYT BUDŻETOWY	-1 291 000	-404 105	-1 184 820
PRZYCHODY	1 551 000	1 604 105	2 430 820
Nadwyżka roku ubiegłego	251 000	304 105	30 820
Pożyczki/kredyty	1 300 000	1 300 000	2 400 000
ROZCHODY	260 000	1 200 000	1 246 000
Spłaty kredytów / pożyczek	260 000	1 200 000	1 246 000
WYNIK	0	0	0

7.3 Źródła finansowania Planu Rozwoju Lokalnego w latach 2004-2006

W perspektywie krótkofalowej przyjmuje się, że źródłami finansowania inwestycji przewidzianych w Planie Rozwoju Lokalnego będą:

- Budżet samorządu terytorialnego,

- Bezzwrotne środki z dotacji UE w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, głównie działanie 3.1. Obszary wiejskie, działanie 3.5 – Lokalna infrastruktura społeczna.
- Bezzwrotne środki z dotacji UE w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich, głównie Priorytet II – Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich,
- Środki Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu,
- Środki z budżetu województwa w ramach kontraktu wojewódzkiego,
- Pożyczki z WFOŚiGW oraz NFOŚiGW,
- Fundusze przedakcesyjne tj. SAPARD,
- Środki innych podmiotów np. mieszkańców Gminy.

W perspektywie Gmina będzie liczyć na kontynuację środków strukturalnych z budżetu Unii Europejskiej na lata 2007-2012. Jednakże założenia polityki strukturalnej na kolejny okres budżetowy, już w rozszerzonej UE nie są znane.

8 SYSTEM WDRAŻANIA

Za wdrażanie Programu Rozwoju Lokalnego odpowiedzialne są władze Gminy. To ona gwarantuje dostępność środków budżetowych oraz pozostałych zasobów niezbędnych do wdrożenia zadań, tak technicznych, jak i organizacyjnych.

Do zadań Gminy w ramach wdrażania zadań przewidzianych w Planie Rozwoju Lokalnego należy:

- przygotowanie dokumentacji (technicznej, aplikacyjnej o środki finansowe, przetargowej),
- pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań,
- dokonywanie płatności na rzecz wykonawców wraz z księgowaniem,
- przedkładanie Instytucji Wdrażającej wniosku o refundację, raportu z wykorzystania środków oraz prognoz wydatków,
- zbieranie danych związanych z monitorowaniem realizacji zadań.

9 SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

9.1 System monitorowania i oceny Planu Rozwoju Lokalnego

Plan Rozwoju Lokalnego jest narzędziem wdrażania polityki zrównoważonego rozwoju w gminie. Oznacza to konieczność monitorowania zmian zachodzących w gminie poprzez regularne ocenianie stopnia jego realizacji w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań, przyjętych celów, a także ustalania rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem.

Ostatnim elementem tej analizy jest ustalenie przyczyn ujawnionych rozbieżności. Cykliczność oceny zakłada okres dwóch lat. Niezależnie od tego, monitorowanie Planu odbywać się będzie poprzez roczną ocenę wykonania założonego na wskazane działania budżetu. Należy przyjąć, że aktualizacja polityki długookresowej odbywać się będzie, co cztery lata.

Dla prawidłowej oceny realizacji Planu należy przyjąć uporządkowany system mierników jego efektywności.

Mierniki te dzielą się na trzy zasadnicze grupy:

- ekonomiczne,
- społeczne,
- ekologiczne.

Mierniki ekonomiczne związane są z procesem finansowania inwestycji przy założeniu, że punktem odniesienia są określone efekty. Należą do nich łączny i jednostkowy koszt uzyskania efektu oraz koszty uzyskania efektu w okresie eksploatacji, a także trwałość efektu w określonym czasie.

W grupie mierników ekologicznych znajdują się mierniki określające stan środowiska, stopień zmian w nim zachodzących oraz mierniki określające skutki zdrowotne dla populacji, a także poprawa wizerunku turystycznego gminy.

Miernikami będą:

- jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- długość sieci kanalizacyjnej,
- długość sieci wodociągowej,
- ilość odpadów komunalnych na 1 mieszkańca na rok,
- wielkość lesistości powierzchni lasów na 1 mieszkańca,
- powierzchnia terenów objętych ochroną prawną,
- powierzchnia terenów zdegradowanych,
- nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska.

Mierniki społeczne to:

- udział społeczeństwa w działaniach związanych z ochroną środowiska,
- stopień uspołecznienia procesów decyzyjnych (ilość i rodzaje interwencji społecznej),

- ilość i zróżnicowanie sposobów informacji i edukacji środowiskowej (akcje, kampanie, udział mediów lokalnych, zaangażowanie różnych grup/społeczności),
- ilość działań prawnych (procesów) odszkodowawczych związanych ze zniszczeniami środowiska.

Decyzja o przyjęciu liczby i rodzajach wskaźników jest decyzją ustalającą określony system oceny przyjętej polityki zrównoważonego rozwoju w gminie. Oprócz ich doboru konieczne jest ustalenie sposobu ich agregacji, a następnie interpretacji.

Dla prawidłowej realizacji monitoringu wykonalności celów, priorytetów i zadań Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Harasiuki niezbędna jest okresowa wymiana informacji pomiędzy gminą, a pozostałymi zaangażowanymi podmiotami, dotycząca stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań oraz stopień osiągnięcia założonych wskaźników. Przewiduje się wymianę ww. informacji w sposób zorganizowany – w ustalonej formie pisemnej lub elektronicznej (sprawozdawczość okresowa).

9.2 Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego

Podejmowane zadania w Planie Rozwoju Lokalnego mają na celu:

- informowanie o Gminie z naciskiem na zrównoważony aspekt gospodarczy i turystyczno-kulturowy rozwoju,
- zachęcanie do odwiedzenia Gminy mieszkańców Polski oraz turystów zagranicznych,
- wzrost wartości inwestycji,
- zmniejszenie poziomu bezrobocia poprzez utworzenie nowych miejsc pracy w nowopowstałych firmach krajowych i zagranicznych oraz poprzez rozwój bazy ruchu turystycznego,
- wyróżnienie Gminy spośród innych konkurencyjnych gmin, tworzenie i popularyzowanie opinii o szczególnie korzystnych warunkach gospodarczo-turystycznych.

Dla zapewnienia pomyślnej realizacji Planu, należy spopularyzować te idee w otoczeniu lokalnym, jak i szerszym. Działania te zostały już rozpoczęte poprzez nawiązanie współpracy pomiędzy powiatem niżańskim, a miastami w innych krajach:

- po wschodniej stronie z miastem Gorodok na terenie Ukrainy w województwie lwowskim leżącym przy międzynarodowej drodze Przemyśl- Lwów (23 km przed Lwowem),
- w Niemczech z miastem Hecklingen. Hecklingen należy do landu Saksonia - Anhalt, którego stolicą jest Magdeburg. Znajduje się w powiecie Aschersleben-Staßfurt.

Współpraca pomiędzy Powiatami umożliwi popularyzację Gminy Harasiuki poza granicami, ale także na realizację w szerszym aspekcie kierunków rozwoju planowanych przez Gminę.

Miasto **Gorodok** wyszło naprzeciw ideom rozwoju gospodarczego Powiatu i zaproponowało obszary, w których przedsiębiorcy mogą tworzyć spółki i wspólnie rozwijać się gospodarczo:

- infrastruktura drogowa (wraz z oświetleniem),
- infrastruktura komunalna,
- wodociągi,
- gospodarka odpadami,
- modernizacja infrastruktury telekomunikacyjnej,
- rozbudowa bazy turystycznej.

Współpraca z **Hecklingen** wyraża się w wymianie kulturalnej, młodzieżowej oraz samorządowej. W przyszłości spodziewana jest współpraca gospodarcza pomiędzy firmami z obydwu stron.

Innym sposobem popularyzacji kierunków rozwoju i zadań, jakie zamierza realizować Gmina są okresowe wydawnictwa, informatory, dyskusje na spotkaniach z przedstawicielami gminy. Przedstawiciele społeczności gminnej powinni czynnie uczestniczyć w realizacji i/lub planowaniu realizacji zadań i planowaniu kierunków rozwoju swojej Gminy.

Rekomendowanym sposobem na zaangażowanie społeczności i upowszechnienie wizji rozwoju Gminy jest:

- informowanie mieszkańców Gminy na okresowych spotkaniach o funkcjonujących programach (wojewódzkich, powiatowych, współpracy międzyregionalnej itp.),
- rozpatrywanie pomysłów i projektów mieszkańców Gminy,
- wskazywanie możliwych kierunków rozwoju poprzez informację o kursach, szkoleniach, seminariach,
- nawiązywanie współpracy z ośrodkami doradczymi,
- nawiązywanie współpracy i współtworzenie organizacji i stowarzyszeń mających na celu wykorzystanie zbiorowego potencjału społeczności Gminy.

Warunki, jakie posiada Gmina Harasiuki pozwolą na nawiązanie współpracy pomiędzy samą Gminą a innymi Gminami i miastami z terenów UE, a także spoza niej. Wtedy będzie możliwość skorzystania z współpracy na szczeblu Powiatu, a także na szczeblu gminnym. Umożliwi to otwarcie rynków zbytu na towary produkowane w Gminie (np. w obszarze produkcji żywności, zwłaszcza ekologicznej), a także spopularyzuje Gminę pod względem turystycznym.

Przedstawiciele Gminy wraz z przedstawicielami województwa powinni uczestniczyć w targach i imprezach wystawowych (np. Targi Poznańskie – branża turystyczna).

Poza omówionymi wcześniej formami popularyzacji zarówno samej Gminy jak i planowanych przedsięwzięć władze gminne w sposób czynny angażują mieszkańców Gminy

(udział w spotkaniach, bieżące informacje, biuletyny). Zamierzenia i zadania są wynikiem pracy zespołu Radnych Gminy, a także inicjatyw mieszkańców. W celu zarówno informacyjnym jak i popularyzacji kierunków rozwoju władze gminy cyklicznie wydają informatory, a także informują mieszkańców na spotkaniach z władzami Gminy.

W zadania z zakresu kultury i sportu władze zamierzają bardzo czynnie zaangażować młodych mieszkańców Gminy. Umożliwi to wykorzystanie świeżych i nowatorskich pomysłów młodzieży, a także ożywienie społeczności i poprawę w zakresie edukacji społecznej młodzieży.

Należy tu również zaznaczyć, że bardzo ważnym akcentem zaznaczającym tożsamość Gminy i ułatwiającym jej popularyzację jest posiadanie przez Gminę własnego Herbu oraz Flagi. W trakcie rozwijania współpracy, zwłaszcza w dziedzinie gospodarczej umożliwi to markowanie produktów Gminy jej własnym znakiem.